

DR.
SCHMIEDT BÉLA
LELKET
AZ ÉLETEBÉ

Petrusovszky Műnő rajza 1912.

LELKET AZ ÉLETBE!

IRTA:
DR. SCHMIEDT BÉLA

III. KIADÁS

BUDAPEST, 1942
K O R D A R. T. K I A D Á S A

Nihil obstat. Szatmarini, die 11. Februarii 1942. Dr. Josephus
Bárány. — 605/1942. Imprimatur. Szatmarini, die 12. Februarii.
Carolus Pakocs vicarius generalis.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

ELŐSZÓ

Amikor baj volt az Élettel, — amint most is baj van vele — akkor mindig baj volt az Élet végtelemben vesző rúgójával, a Lélekkel is.

Mi tagadás, nem egészséges ez ma sem.

Sem az egyéneké, sem a közösségé!

A lelki megújódás ügye talán sohasem volt olyan égetően fontos feladat, mint éppen ma.

Mi segíti elő ezt a megújodást?

Minden, ami a templomtornyok árnyékában történik. Minden hitvallás, minden körmenet, minden lépés, amit az evangélium diadaláért teszünk.

A megújodást szolgálja az apostoli lelkek hitbuzgalmi tevékenysége is: a közösségi életnek imádásos szellemével és a társadalmi bajok intézményes megszüntetésére irányuló törekvésével.

Utolsónak szólunk a lelkigyakorlatokról, bár azoknak köszönhet legtöbbet a megszelidülő emberiség.

Mit céloznak a lelkigyakorlatok?

Újjászületést. Szántást az ugaron. Aratást az egész keresztény vonalon.

Ez a könyv — amely ezúttal már harmadik kiadásban lép a nyilvánosság elé — szintén a lelki újjászületés jegyében jelenik meg.

Nincsen nagy igénye. Csak egyszerű lelki olvasmány akar lenni a tépelődőnek, irodalmi tépés a szenvedő lélek sebére, baráti bátorítás a félénknek és egyszerű formába hangszerelt oktatás az érdeklődőnek.

Ez a könyv nem akar belépni a lelkigyakorlatos házak előadói termébe. Ott szakszerűbb írások feküsznek az asztalon. Künn akar maradni az életben, ahol esetleg felfrissíti a missziók és lelki gyakorlatok szent emlékeit, vagy segítségül siet egy-egy újjászületéshez.

Mint a multban, most is azzal a hő óhajjal küldi útjára a könyvet a szerző és a kiadó, hogy bárcsak sokak kezébe kerülne és szolgálatára lenne azoknak, akik ki akarják venni részüket a világ megnevesítésében.

Legyen támasza ez a könyv az élet szolgálólegényeinek és szolgálóleányainak és hirdesse egyszerű szavakkal azt, amit Mécs László zúgat a költészet nagy orgonáján:

**... végy tüztürdőt s visszatérve légy
hős, míg zajong az élet-rengeteg.
Mint hernyó a pillangó-színeket,
úgy hordd magadban Isten-csenedet.**

**S küszhatsz aztán a tiltott fára is:
ott is elzárnak Isten-álmaid
s gubódban lelked újra megszövi
százszor széttépett angyal-szárnyait.**

**Pusztadobos, 1942 január havában,
Szent Timóteusz napján**

A SZERZŐ.

ÉLETÜNK HOSSZMETSZETE

Aki rendezni akarja életét, annak ismernie kell rendeltetését: tudnia kell, hogy honnan érkezett és hová tér vissza. Isten nélkül nincsen kiegyensúlyozott élet. Isten hozza egyensúlyba örömünket bánatunkkal, bűneinket jótetteinkkel s az élet nehéz súlya alatt meggörnyedt jobb vállunkat a bal vállunkkal. Isten az emberi élet vizsgálónőke. Legyen életünk egy nagyon szép felelet. Legyen minden tettünk egy Istennek szóló „igen”!

Istentől . . . Istenhez

Napsugaras szeptemberi reggelen — írja Jörgensen egyik örökszépségű példabeszédében — sovány pók ereszkedett le egy magas fáról a fa alatt elterülő cserjére. A terebélyes bokor nagyon megtetszett az ágrólszakadt, csenevész jövevénynek és elhatározta, hogy kiköt rajta.

Először próbára tette a cserje ágait. Miután pedig szilárdnak találta a helyzetet, tüstént hozzáfogott a házépítéshez. A ház természetesen egy pók-háló volt.

A pók művészien szép hálót szőtt magának. A hosszú szálhoz, amelyen lejött, hozzákötötte a háló felső csücskét, többi sarkát pedig a bokor széjjelágazó ágacskáihoz erősítette. Remekművet készített.

A pókra szép idők következtek: állandóan terített asztalnál ült és teljes életbiztonságban élt. Boldogan töltötte napjait, mert a nagy háló annyi legyet fogott, hogy el sem tudta mindet fogyasztani. Meg is hizott a jó módtól és gömbölyded potrohot eresztett.

Egyik reggel nagyon rosszkedvűen ébredt.

Éjtszakai vihar vonult el feje fölött.

A vihar kellemes otthonának minden eresztékét meglazította. S noha nagyobb baj nem történt, a pók nem tudott pihenni. A hajnal vészjósló fellegekkel köszöntötte. A fellegek eltakarták a napot és sötétbe burkolták az életet. Közben pedig éhes lett. De nem látott egy árva, girhes legyecskét sem.

Hogy eloszlassa unalmát és hogy feledtesse önmagával bosszúságát, elindult körútra, hogy megnézze, rendben van-e minden? Mindenegyed fonálvéget külön-külön megvizsgált. Szilárd-e? Biztos-e? Nem talált seholsem nagyobb hibát.

Már jóideje barangolt harmatgyöngyös kis palotájának udvarán, amikor a háló egyik végén egy messzenyúló fonálra bukkant. Duzzogó, rosszkedvű volt. Az első könnyelmű pillanatban nem tudta megállapítani, hogy miféle fonálra is akadt. Sietve vizsgálat tárgyává tette a dolgot. Minden fonálnak megvolt a rendeltetése: az egyik rügyhöz vezetett... a másik a levélkéhez... a harmadik az ághoz... egy másik pedig a tövishez. De hová vezet ez a messzenyúló fonál? Bizonyosan a levegőbe...

A pókot nagyon izgatta az eset. Azt persze már régen elfelejtette, hogy az ősszel ezen a fonálon ereszkedett le a bokorra, és hogy tulajdonképpen erre a fonálra építette fel egész életét. Régen volt az bizony. Akkor még más világ járt. Sovány volt. Hontalan. Arra sem emlékezett, hogy milyen nagy hasznára volt ez a szál, amikor kibővítette hálóját.

— El veled! — szólt mérgesen és egy ideges, dacos rúgással elszakította a magasságba vezető fonalat.

Ebben a pillanatban összeomlott a háló. A következő percben a hideg földre pottyant a pók is. Ott hevert a bokor tövében abban a sárban, amely az éjszakai vihar nyomán keletkezett. A harmatgyöngyös pókhálópalota roncs lett s halotti szemfedélként csavarodott rá az esztévesztett pók dermedt testére.

Mikor magához tért, borzalmas látvány tárult szeme elé. Amit olyan nagy gonddal és boldogsággal épített, tönkre tette meggondolatlan lépésével, amellyel elszakította a felfelé ívelő vezetéket.

Jó dolgában gőgös lett s gőgjében esztét vesz-tette.

Nem akarta elismerni a magasságok és mélységek kapcsolatát. Nem akarta tudomásul venni a látható és láthatatlan világ viszonyát. Megtagadta a multat, ahonnan érkezett s most, íme, hová sülylyedt...

Testvérem!

Az ember ez a pók, akiről a példabeszéd szól.

Emlékezzél csak, isteni magasságból ereszkedtél le a családi bokorra: első, második, ötödik rózsabimbóként. Gondolj vissza gyermekkorodra. Jó sorodra. Szép ifjúságodra. Aztán emlékezzél arra, hogy a kamaszkor borús éveiben te is elfelejtetted azt, hogy honnan ereszkedtél alá. Elfelejtetted, hogy máshová való vagy. Hogy a magasságok világa az őshazád s hogy Isten tenyeréből, Isten ujjá végéről ereszkedtél le a sáros földgolyóra.

Emlékezetedben elhomályosodtak Isten világának gondolatai és az Ő országának körvonalai. Eszeveszett pók módjára feledted, megtagadtad Istent és a hozzá vezető szálakat. Szégyeltesd ártatlan gyermekkorod hajnali és alkonyati áhítatát, az égre csókolt szeretetet, azt a szép hittani feleletet, vallási gondolatot, amelyek mindenkor nagyobb szilárdságot biztosítanak az ember életének és életküzdelseinek, mint minden tudományos elmélet és feltevés együttléve. S ebben a zavaros helyzetben gőgösen néztél széjjel, felkémleltél az ég felé is, s mert hiába ágaskodtál, hiába nyujtózkodtál, mert nem láttad a mennyország aranypalás kupoláját és a mennyország küszöbén álló Istent, hát rántottál egyet a válladon: — Nincs Isten! Nem látom az Istent!

Ebben a pillanatban valami megszakadt benned.

A hited. Alázatosságod. Istenszereteted.

Sárba hullott a lelked.

Mint a pók a bokorról.

Sok ember életében eljön az az idő, amikor félvállról intézi el az égi kapcsolatot: az embernek az Istenhez való viszonyát. Ránt egyet a vállán, legyint a kezével s elintézettnek veszi az Istent.

Az emberek azt hiszik, hogy ezzel le van zárva a vallás ügye. Lelkük ügye. Amint a struccmadár

homokba fúrja fejét a közeledő vadász elől, vélvén, ha ő nem látja a vadászt, akkor az sem veszi észre őt, hasonlóképen sokan azt hiszik, hogy ha az éjtszakák gonddal telt pillanataiban paplan alá bújnak és sápadtan ismétlik: „Nincs Isten, nincs Isten”, hát akkor erre csakugyan megsemmisül az Isten.

A helyzet korántsem ez.

Isten volt, van és lesz!

Isten nem tűr trónfosztást. Isten elnézi ugyan a pókok forradalmát, de ez a vallási fejvesztettség csak az embereknek hozhat csatavesztést. Csillaghullást. Elbukást. Elkárhozást.

*

Az ember néha olyan, mint a gyermek. Kiskorú gondolkozásában.

Valaki messzelátót készített. Nagyot. Lencsájének átmérője három méter volt s így nagyobb lett ötven centiméterrel, mint az eddigi legnagyobb lencse, amelyet Amerikában őriznek, a Wilson-hegyen.

A messzelátó minden bizonnyal nagyon kitágítja az emberi tekintet és tapasztalat határvonalát. Lesznek talán olyanok is, akik azt hiszik, hogy elpislanthatnak a másvilág kerítéséig. Sőt esetleg átkukucskálhatnak még ennek is a nyílásain.

Sokan talán arra is kíváncsiak, nem lelhetnék-e fel valahol a világűrben Isten országának mezsgyefáját. Akadhatnak tudósok, akik kézbekapják a látcsövet és a tudományos megállapítások köntösében adják tudtul a hegy tövében várakozó népnek: — Nincs Isten! Nem találom sehol sem!

Akik így tesznek, nem akarják tudomásul venni, hogy Isten országa nem e világból való. Lelkünk őshazája a látható és járható világon túl, a láthatatlan messzeségben terül el, ahonnan a Julián barátok sohasem tértek vissza, de ahonnan száz és száz formában küldik üzeneteiket.

A természetfeletti világnézet drótvezetékén: a hiten.

Életünk hosszmetszete

Az emberi élet nem más, mint válasz erre a két kérdésre: Honnan? ... Hová? ...

*

A bumeráng keményfából készült hajító sarló, amellyel az ausztráliai bennszülöttek nemcsak vadászni szoktak, hanem fegyvernek is használják. Ez az 50—60 cm hosszú, 1—2 cm vastag, végein keskenyedő faszerszám 30—50 szög fok alatt fölfelé hajítva a csavarmozgás törvényeit követi s bukfenchezve repül egy ideig előre és felfelé, azután pedig hirtelen megfordul és visszatér oda, ahonnan kiindult.

Nem az ember útja a bumerángé? Nem vagyok-e bumeráng én is Isten kezében? Születésemkor a világba ereszt. Halálomkor pedig visszatérek hozzá.

Az emberi élet hosszmetszete nem más, mint a születés és a halál, a megérkezés és a hazatérés útvonala: minden mosolyával és könnyével, kényelmével és szenvedésével, minden hozsannájával és minden nehézségével. Az emberi élet sokszor nagyon hosszú út: sok-sok árokkal, útmenti fával, fákra akasztott rongyokkal, árokba dobott cókókkal. Sok elfojtott vágygal. Sok lopott csókkal. Ájtatos énekléssel. Imádkozással. Bánattal és fogadkozásokkal.

Ez az út Isten felé vezet. Tehát az Istené.

Útban vagyunk hazafelé. Lelkünk vérkeringésében ott él az örök megbékélés utáni vágy, amely csak akkor elégül ki, ha megpihentethetjük fáradt fejünket Isten országának láthatatlan határfáján. Erről az erős vágyról írta Szent Ágoston csodálatosan szép szavait: Nyugtalan a mi szívünk, míg csak meg nem nyugszik Tebenned, édes jó Istenünk ...

*

Labda vagyok. Isten játéklabdája.

Amikor megszületünk, az emberek közé dob bennünket a Gondviselés. Aki elsőnek zár karjaiba bennünket, annak arcába nézünk, mosolygunk, és megszületik szánkron a legszebb szó: anyám! Aztán édesapánk ölel magához. Erősen, férfiasan. Aztán kézről-kézre adnak: rokonnak, szomszédnak, jóbarátnak. Egyszer aztán azon vesszük észre magunkat, hogy az élet szörnyen dobál bennünket.

Utnek. Vágnak. Rúgnak. S közben valami nagyon fáj.

A szív. Az önérzet.

De ez a fájdalom másképen nyilallik át a hitetlenen és másképen nyilvánul meg a vallásos lélekben.

A hitetlen nagy haragosan lenéz a földre.

És a hívő? Az felnéz az égre. S így vigasztalja magát: Nem nyugtalankodom, ha árokba esem. Valaki majd csak kiemel onnan. Nem zúgolódom, ha a falhoz löknek, ha sárba taszítanak. Valaki majd letörli arcomról az éktelenséget. Nem fáj, ha az asztal alá gurolok is, ha az élet szegleteiben pókhálós leszek. Vigasztal a tudat, hogy az Isten az, aki labdázik az emberrel. Hiszen az Isten „nincs messze egyikünkötől sem; mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.” (Csel. 17, 28.)

A hívő léleknek ez a jelszava: „Bízom a kézben!” Abban a kézben, amelyről azt hirdeti a Zsol-táros, hogy nem vonhatja ki magát senki ereje alól: „Ha felszállok az égbe, te ott vagy, ha leszállok az alvilágba, jelen vagy. Ha felölteném a hajnal szárnyait, s a tenger túlsó szélén telepedném meg, ott is a te kezéd lenne a vezérem s a te jobbod tartana engem.”

*

Az ember akkor éli le szépen az életét, ha pontosan betölti szerepét.

Mi az ember szerepe?

Ami a fazéké. Az embernek is állandóan alkotója kezeügyére kell állnia.

Akár bogárhátú házikóban élek szerényen, akár szalonasztalkára kerülök dísznek, akár üllő vagyok az élet nagy műhelyében, akár pedig kalapács, mindenképen Isten kezealkotása vagyok.

A Teremtőmet kell dicsőítenem.

Szavammal. Szívemmel. Életemmel.

Minden mindegy, ha Istenen a szemem!

Egy palánta egyszer így imádkozott a kertész kezében: „Ha sovány talajba ültet az Úr, legyen neve áldott. Ha kövér földbe kerülök, legyen akkor is áldott. Ha ide-oda dobálnak, legyen akkor is áldott az Úr neve. Ha Isten javamra valónak látja, akkor virágágyba ültet, ahol megbújok a szíromlevelek tengerében, de lehet, hogy díszes vázába helyez, hogy ékessége legyek az emberiségnek. Bármint lesz is, nem felejttem az Istent!”

— Nefelejcs lesz a neved! — mondta az Úr.

Az ember is palánta.

Nefelejcs!

Legyen nekünk is minden jó. Legyen jel-szavunk: „Minden mindegy, ha Istenen a szemem!”

Ezt a „minden mindegy!...” életelvet kell diadalra juttatni magunkban. Hiszen Isten szeme rajtunk pihen. Csak ebben a „mérésékelt”, istenes égővben és ebben a természetfeletti éghajlatban virágozik ki a lélek mély taván a boldogság tündér-rózsája. Az istennélküli, fagyponos hőmérséklet nem kedvez ennek a fejedelmi virágnak: a tökéletes boldogságnak.

A világegyetem igazi napja: Isten.

Szembenézzünk ezzel a nappal! Ne vonja el tekintetünket semmi sem Istentől. Ne izgasson bennünket az, hogy mit hagy el életünk robogó vonata.

Ne fájjon az elmaradt vagyon. Az örök élet országútján haladó szekéren úgyis csak teherként a sok jószág és kincs. A vagyonból tantum, quantum... csak annyit hordjunk a kényszerűségben, amennyi föltétlenül szükséges. Mit használ, ha az egész világot vállunkra vesszük s e miatt aztán lemaradunk az örök élet vonatáról.

Szembe a nappal!

Ne izgasson minket az üres gyomor és az üres zseb. Az örök életre pályázók jelszava ez: Szerényen és szegényen. Ne izgasson minket a két nagy világtól: a jövő és a múlt. Ezek csak azért incselkednek velünk, hogy magukra vonják figyelmünket, s míg azon töprengünk, hogy mi volt és mi lesz... a közben elveszítsük szemünk elől az Istent.

Szembe a nappal!

Minden mindegy, ha Istenen a szemed! Ha szerked rúdját Isten országa felé állítottad, akkor nem fáj, ha megaláznak. A megaláztatás az élet nagy országútján egy kis zökkenő. Ne zúgolódj ezért. Az alázatosság lapálya termékenyebb terület, mint a büszkeség hegyteteje. Az alázatosság kétkerekű talyigáján könnyebben beroboghatsz a magasságok világába, mint a vakmerőség és a hetykeség holdrakétáján.

Szembe a nappal!

Shokjál hozzá az isteni magasságok tiszta levegőjéhez. Ne dagaszd lábaddal a bűnök és az emberi gonoszságok sártengerét. Ne légy a bűn és a gőg gyermeke. A bűnnel nem tud végezni a gőg. A bűnt csak az alázat málasztja el. Rakd össze erőnyeidet egy kocsira és fogd eléje a büszkeséget, az berobog veled a pokolba. Ellenben fogd eléje könnyecseppjeidet s felemelkednek veled az égbe.

Legyünk Isten napraforgó virágai!

Csendüljön fel százszor és százszor az életünkben a Veni sancte! Ha úgy érezzük, hogy valami sikerült, el ne felejtünk Te Deum-ban hálát üzeni Istennek!

Ha tervezünk valamit, terveinket az ég felé tartjuk, hogy onnan hulljon rá a fény. Ha építünk, akkor a hit rendezzen bokrétaünnepet!

Ha felkelünk, nézzünk ki az ablakon és köszönjük meg a jó Istennek, hogy megóvott minket a bajtól, a szerencsétlenségtől és az éjtszakai veszélyektől.

Minden mindegy, ha Istenen a szemed!

Ez a gondolat legyen élethimnuszod ismétlődő sora. Ez a gondolat legyen életünk országútján az útszéli jelzőtáblákra írva. Isten szeme vonzzon, mert csak egy célja van az egész életnek és mindenségnek: elnyugvó lakosa lenni Isten kegyelmének.

*

Indiában hatezer istenséget imádnak. Hatszor ezer borzalmas, kegyetlen és vérszomjas szellemet. A föld, a tűz, a csillagok, az emberek, az állatok, erdők, mezők, virágok, folyók és a halál szellemeit.

Az ember elámul. Micsoda istenéhség és istenbőség!

Lehetséges lenne az, hogy nekünk keresztény európaiaknak az egy Isten is sok lenne?

Ez lehetetlen!

Az egymást felváltó évezredeknek és embereknek csak egy értelmes és méltóságteljes jelszava lehet:

„Hiszek egy Istenben!”

Mi végett vagyunk a világon?

Azért élünk, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és ezáltal üdvözlünk.

Megdöböntő, hogy ennek az igazságnak életformáló ereje mily hamar széthull az emberben.

Az ördög nagyon hamar megfúrja a növekvő emberben a vallásosság mestergerendáját. Növeli a bajt az emberi félelem, amely meglazítja az egykori

kis hitvallóban a meggyőződés és az istenes hősiesség eresztékeit. Olyan lazítás és lázítás ez az ember bensejében, amely nagy leiki rengéseknek és megrendüléseknek a szülője.

Amikorra megnő a gyermek, gyakran elhagyja az istenes élet kerti útjait. A lenyírt gyermekfürtökkel elveszti a hitvallók sámsoni bátorságát. Elszakadt kis matróruhájjal elveszti a „szebb jövő” aranykulcsát is.

Aztán következik a szellemi nagykorúság ideje. Ekkorra már belelopja az élet dr. Lucifert az észbe s a gondolkodásba, a liberalizmust az életharcba, Heinét a vérbe, Marxot a pénztárcánkba, Bergsont a koponyánkba, Freudot a „tisztá férfiúság”-ba, Einsteint igazmondásunkba, s a régi, elismert sarkigazságok és hittételek helyén romhalmaz lesz.

A romokon ember fekszik.

Arcára borulva.

Sír.

Ebben a barbár pusztulásban állítjuk fel a keresztény világnézet obeliszkjét. Az obeliszk tetejére a keresztet. S odacipeljük az obeliszk tövébe a romok romját: az embert. És fülébe súgjuk a biztató szót: Ember, higgy! Az ember élete nem lehet kókkadt kérdőjel, hanem Istenig érő, határozott felkiáltójel.

*

A szabadon szálló emberi értelem a lélek érzékével, a hittel rájön arra, hogy közte és a Riska, a gyermek és a selyemszőrű pincsikutya között nagy különbség van. Az embervilág és az állatvilág között a partok áthidalhatatlanok. Ezt józan ésszel nem lehet tagadni. Tisztafejű ember bárhol elemzi és értelmezi az életet, tanulmánya végén ráeszmél arra, hogy bennünk az anyag egy létkiteljesítő elvvel: a lélekkel jelenik meg.

Az életjelenségek három csoportja (tenyészeti, érző és szellemi) nem magyarázhatók meg pusztán anyagelvi alapon. A vegyi s fizikai folyamatok

mellett az életjelenségek minőségileg is határozott többletet jelentenek; magasabb formáikban pedig — mint a tudatos szellemi élet — egészen új valóságréteget alkotnak, mely az anyagi folyamatokra egészében visszavezethetetlen.

A keresztény bölcsélet az emberi életjelenségek magyarázatánál abban látja a megoldást, hogy az anyagi test és a szellemi lélek együtt alkot egy teljes magánvalót.

Ebben az egységben a lélek magasabbrendű, mint a test. Éppen ezért az embert a magasabb és nemesebb lelki szempontoknak kell irányítaniok és vezetniök.

A szentek ezt az álláspontot azzal a mondással fejezték ki: „Ad maiora natus sum!” Nagyobbra születtem. A legnagyobbra!

Mi ez az ideális nagyság? Mit jelent ez a magasabbrendű küldetés?

Azt jelenti, hogy nekünk nem a „má”-nak kell élnünk, hanem az örök jövőnek! Mi nem azért élünk, hogy együnk és aztán kivitéssük magunkat a temetőbe, rothadásra. A teli gyomor nem lehet életcél! Csak egyik-másik jó módú okoskodhatik ilyen után.

Mit gondoljon a szegény?

— Azért élek, — mondotta egy szegény ember — hogy küszködjem és szenvedjek.

Ez lesújtó és mérgező felelet. Ilyet csak a tornába esett féreg mondhat, de nem az újszövetség Jóbja, aki hisz az isteni Gondviselésben.

Egy számárhajcsár abban látja életének célját, hogy folyton nyaggassa szamarát. Nap-nap után.

Nos, ez lehet „elfoglaltság”, de nem életcél.

Az életcél az ember szellemi voltából következik, s ez az örök életre meghívottság. Nagy feladat ez, melyet ha valaki el akar érni, annak hinnie kell mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott, remélnie kell Isten jóságától s igazságosságától az örök boldogságot s az arra vezető kegyelmeket, s szeretnie kell

Istent mindenekfelett, gyakorlati, vagyis a parancsokat híven betartó szeretettel.

Isten cselédei vagyunk!

Nem vagyunk önállóak! Nem vagyunk a magunk urai!

Királyok, miniszterek, hivatalnokok, tanárok, iparosok, földművesek, intézők, kocsisok, béresek s egyebek vagyunk Isten birodalmában, melyben a nap — a szó szoros értelmében — soha nem nyugszik le. Nem vagyunk a magunk gazdái, mert más terjeszti ki felettünk uralkodói karjait. Legyünk dúsgazdagok vagy bérből tengődők, mindenképen Isten tenyerén élünk, mozgunk és vagyunk. Ne téveszsen meg bennünket az, hogy nem látjuk s nem tapogathatjuk ki Isten tenyerének körvonalait.

Isten napszámossai vagyunk — hirdeti az evangélium.

„Hasonló a mennyek országa a házigazdához, aki jókor reggel kiméne műveseket fogadni szőlőjébe. Megegyezvén pedig a művesekkel egy dénár napi bérben, elküldé őket szőlőjébe. És kimenvén három óra tájban, láta másokat tétlenül állani a piacon, és mondá nekik: Menjetek ti is szőlőmbe, és ami igazságos leszen, megadom nektek. Azok pedig elmenének.

Ismét kiméne hat és kilenc óra körül és hasonlóképen cselekvék. Tizenegy óra tájban pedig kimenvén, találá más veszteglőket és mondá nekik: Mit álltok itt egész nap hivalkodva?

Felelék neki: Mivel senki sem fogadott meg bennünket.

Mondá nekik: Menjetek ti is szőlőmbe.

Mikor pedig beesteledett, mondá a szőlő ura ispánjának: Hidd elő a műveseket, és add meg nekik bérüket, kezdve az utolsóktól az elsőig.

Eljövén tehát akik tizenegy óra tájban érkeztek vala, kaptak egy-egy dénárt. Jövén pedig az első is, azt vélték, hogy többet kapnak, de ők is egy-egy dénárt kaptak. És átvevén, zúgolódának a szőlősgazda ellen, mondván: Ezek az utolsók egy óráig dolgoztak, és egyenlőkké tetted őket mivelünk, kik a nap terhét és hevét viseltük.

Ő pedig felelvén egyiknek közülük, mondá: Barátom! Nem teszek veled igazságtalanságot; nem egy dénárban egyeztél-e meg velem? Vedd, ami a tied és menj; annyit akarok pedig adni ennek az utolsónak is, mint neked." (Mt. 20, 1—14.)

Ime, így kezeli Isten az ő cselédeit: az embereket.

Ez a szellem egyformán fizet mindenkinek, s nem követ el senkivel sem igazságtalanságot, amikor csordultig tölti az örök élet örömével a gyűszűt és a serleget: a ma megtértet és Isten országának öreg szolgálattelvő kamarását. Ez a szellem reményt önt a késői bűnbánóba, de azért nem igazolja az elkésztet bűnbánatot. Isten nem ijeszt bennünket váltólejárattal, de egykönnyen lejáráthatja a homokóránkat. Igyekezzék tehát mindenki az Úr szőlőskertje felé! Jobb előbb, mint később, mert a „később”-ből „soha” lehet nagyon könnyen.

Milyen jó az Isten!

Isten egy kalap alá teszi Szent Antal remetét a megtért paradicsomi latorral, Kortonai Szent Margitot a szűztiszta Szent Alajossal s engem, a „tékozló fiút” az atyai házban dolgozó idősebb testvérrel.

De azért ne késlekedjünk rátenni kezünket az eke szarvára, ne késsünk az első kapavágással!

Munkába! Vissza a régi házba! Haza! Haza!

Figyeljünk fel a kegyelem indításaira: a hívásra, a jó szóra, a zsolozsma szent szavára: „Meg ne keményítsétek szíveteket!” „Ő alkotta a világot. Ővé a tenger, ő alkotta meg s a szárazat keze formálta meg. Boruljunk földre, jertek, és úgy imádjuk őt,

boruljunk térdre Alkotónk előtt. Mert ő Urunk és Istenünk és mi kezesbárányai, az Ő népe.”

Lépjünk rá arra a kis ösvényre, mely felvezet az Úr szőlőshegyére, ahol az imádságot a munka és a munkát az imádság szenteli meg.

A bér nem marad el! Napnyugtával kapjuk meg. Mindenki annyit fog kapni az örömből, amennyi elfér szívében. De Isten csak annak fizet, aki dolgozott... s aki Neki dolgozott. És ezen a ponton dől el az üdvözülés nagy ügye...

Élet és lélek

Az élet és a lélek egyik legnagyobb modern művésze Prohászka Ottokár volt. Ő írja elmélkedései között: „Ha megpihentek és elcsendesül a lárma s izgalom a lelketekben, akkor ébredtek majd éltetek titokzatos voltára s azon veszitek magatokat észre, hogy zárt örök kapuk előtt álltok s nem gondoltok rá, hogy azokat megnyissátok. Ébredjeteek öntudatára, hogy ma és mindig halhatatlan életet éltek és következőleg, hogy lépten-nyomon ti adtok az érthetetlen világnak értelmet és lelket. Ébredjeteek öntudatára a lélek rejtett, belső világának s fejlesszétek azt ki.”

Igen, teremtsük meg önmagunkban a szép élet, a szent lélek tiszteletreméltó összhangját. Az élet-szentség mesterművét.

A régmúlt, szép időkben volt egy érdekes szokása az iparosvilágnak. Mindenki, aki számot tartott a mesterlevélre, remekművet készített, bemutatta a céhnek s csak így és ennek révén jutott a tisztas ipar becsületes munkásai közé.

Istennél is így van!

Isten csak azt részesíti az örök élet örömeiben és az örök boldogság élvezetében, akinek élete a lelkiség mesterműve. Pedig csak annak az egyénnek

mestermű az élete, akiben döntő szava van a léleknek, aki állandóan tudatában van annak, hogy ma és mindenkor halhatatlan életet kell élnie és így értelmet adni minden küzdelemnek és szenvedésnek.

Lelket az életbe!

Mert lélek nélkül üres az élet. Lélek nélkül nincsen életünknek aranyfedezete. Lélek nélkül az élet játék; valaki jön, felborítja a kártyavárat s következik a sírás a romok felett. Az élet lélek nélkül színes szappanbuborék, amely csak abban különbözik a másiktól, hogy nagyobb-e vagy kisebb.

Lelket az életbe!

Mert csak így lesz ennek értelme és tartalma. Lélek nélkül az élet bonyodalmas technika: túlközlés, rohanás, motorbűgös, sikkasztás, gyilkolás, bujtogatás és vádaskodás, szóval afféle ősvadoni állapot, amely megtépi az embert idegeiben, sőt meg is bolondítja, de semmiesetre sem boldogítja.

A Szentírás ezt az igazságot ezzel a gondolattal fejezi ki: — „A lélek az, ami éltet!”

A hermelinlelkület

Csak a pontos és teljes istenszolgálat nyeri meg Isten tetszését. Aki két úrnak akar szolgálni, az lehetetlennel birkózik. Aki az egyik urat szereti, a másikat megveti. Az eget és a földet nem lehet összeölelni. Nem lehet egyszerre előre és hátra, fölfelé és lefelé nézni.

*

Valahol lelkigyakorlatot végeztek a férfiak. A lelkigyakorlat második napján különös esemény történt. Az egyik résztvevő — egy tábornok — különös izgatottsággal sétált a kertben. Meg-megáll, mereven néz maga elé, majd öklével homlokára üt.

Akik látták, szinte arra gondoltak, hogy elborult az elméje, mert nagyon zavaros volt a viselkedése.

— Talán rosszul érzi magát, tábornok úr? —
kérdi tőle a lelkigyakorlatot vezető páter.

— Miért, tisztelendő atyám? Azt hiszi talán, hogy elvesztettem az eszemet? Szó sincs róla! Ellenkezőleg! Most jött meg igazán! Elgondolkoztam azon, milyen hosszú szolgálatban töltöttem el életemet. Hatvan évet. Szolgáltam a királynak, szolgáltam hazámnak, szolgáltam családomnak, cselédeimnek... csak egynek nem szolgáltam eddig: Istennek és lelkemnek.

Nos, álljunk meg itt mi is egy szóra! Tegyük homlokunkra a kezünket és döbbenjünk rá arra, hogy mi is mennyinek szolgáltunk életünk folyamán, csak annak alig, aki kenyeret ad: Istennek! Mennyit szolgáltunk a testnek s mily keveset a léleknek! Milyen áldozatos hívei voltunk az atlétikának és milyen gyarló katonái az etikának! Milyen rabjai voltunk a pénznek és milyen szegénylegényei a „szellemnek"! Pedig az utóbbi az, ami éltet! Milyen dicséretes munkásai voltunk és vagyunk a tanügynek, a pénzügynek, a belügynek, a külügynek s milyen cseréplábon állunk a hitügy terén!

Kereszténységünk talán csak a szalonok kereszténysége. Egy csipetnyi a helyes világnézetből és egy szemernyi a kötelességteljesítésből.

Kacsalábon forgó keresztények vagyunk. Egyszer jobbra tömjénezünk, másszor meg balra alkalmazkodunk.

Micsoda kétszínűség ez! Másszínú a jobboldalunk és ismét más a baloldalunk.

Pedig Isten egész szívét kíván! Nem tűri a mimikri életet, a színjátzó lelket. Nem tűri a farizeusok álnokságát. Vagy fehérek vagyunk vagy feketék. „Bár hideg volnál vagy meleg! De mivel langyos vagy és sem hideg, sem meleg, kezdelek téged kivetni számból.” (Jel. 3, 15—16.)

A hermelin barna szőre télen elhull és egész teste fehérszínűvé lesz, csak a farka vége marad fekete. A természetnek ezt a játékát úzik sokan, amikor

az év egyik részét — az élet egyik felét — Istennek áldozzák, de a másikat a mammonnak, s ha be is szegődnek Isten szolgálatára, akkor sem vetik le egészen a régi embert, mert bizonyos mértékig mindig az ördögé maradnak.

Nos, ez a hermelinlelkület nem az igazak lelkülete. Az igazak nem túrnek lelkükön fekete foltokat. Az ő életük kizárja a színjátszást, a mimikri-félék színváltozását. Az igazak élete a tavi hattyú mocsoktalan élete s haláluk a haldokló hattyúéhoz hasonló.

Ezek hattyúdala-hoz adja meg a hangot a megterést sürgető prédikátor.

Megüti a lelki élet billentyűzetén a hibátlan és tiszta „C”-t s aztán dúdolja kiki abban az oktávban az élet dallamát és az igazak áriáját, amelyhez neki Isten kegyelmet és tehetséget nyújtott.

Az igazi, nagy szentek kiéneklék a tiszta-csengésű felső „C”-t.

A felső „C”

Az élet dal.

Egyesek életében tombol az erkölcsi rosszhangzat, hiányzik a lélekvidító összhang s ha van is valami szépség benne, azt minduntalan megzavarja a váratlan ballépések és ismételt elesések hangbicsaklása.

Mások élete viszont csupa összhang. Így élnek az igazak.

A szentek!

Ezek felülemelkednek az átlagos erkölcsi színvonalon s kiéneklék élethemnuszukban a felső „C”-t is. Hősi fokban szeretik az Istent.

Miként Agáta is.*

*

* E morva legendát „A Szív” nyomán közlöm.

„Senki két úrnak nem szolgálhat...” csengett végig a schlaui apácakolostor ebédlőtermében a felolvasó nővér szelíd és istenes szava, mikor egyszerre Katerina nővér rohant be lélekszakadva. A lihegéstől alig tudott szóhoz jutni:

— Ziska közeledik! — jelentette izgatottan a főnöknőnek. — A környékbeli falvak polgárai és jobbágysai a kolostor felé menekülnek, néhányan már a kaput döngetik és menedéket kérnek.

— Ereszd be őket! — szólt az elsápadt főnöknő. — Bár ne kellene csalódnok a szent falak oltalmában! Halál vár itt ma mindenkire. Rájuk is. Ránk is... Add, Uram, hogy még ma mindnyájan együtt legyünk a paradicsomban.

— Amen — bólintottak a nővérek.

Délután négykor érkezett meg Ziska, rabló cseh lovasaival. Alig zuhant egypár buzogányütés a kapura, a zár máris lepattant és a rablók előtt nyitva állt az út. Ziska lépte át az ajtóküszöböt elsőnek. Diadalmasan. De csak egy-két lépést tett előre, aztán visszahökkent. Előtte állt a zárda összes apácája. Kezükből égő gyertya, mintha körmenetre indulnának. Egyszer csak kilép a sorból Agáta. Gyenge arcát pír borítja el. Szemében tűz ég. Tekintete összevillan Ziskáéval... és Ziska úgy érezte, hogy az apáca szemétől meggyulladt a lelke.

— Térj vissza, kegyetlen vezér, e szent hajlék küszöbéről, — rebegte Agáta — itt nem találsz aranyat. A mi kincsünk a krisztusi szeretet. Ezen pedig megtörnek a kezedben lévő fegyverek.

— Kelj fel, szép hölgy! Schlaus sértetlen marad, — szólt Ziska megbűvölten — de nagylelkűségemért jutalmat várok tőled. Ha megadod, elvonulok seregemmel.

— És mit kívánsz jutalmul? — kérdezte remegő hangon Agáta.

— Add nekem azokat a csodaszép szemeidet. Jutalmazd meg ragyogásukkal és melegíts fel forró tűzükkel.

Agáta meglepetten harapott finommetszésű ajkába, egy pillanatra tétován bámult maga elé, de aztán hirtelen felkapta fejét és határozott hangon jelentette ki:

— Jól van, vezér! Kívánságod félóra mulva meglesz.

Ziska a remélt kéjtől ittasan tért vissza sátrába. Nehezen várta a félóra leteltét.

A főnöknő ijedt kétségbeeséssel ragadta meg Agáta kezét és remegve kérdezte tőle:

— Leányom, mit tettél?

Agáta nem felelt, helyette az apácák felé fordult:

— Kedves nővéreim! Imádkozzatok értem!... Nehéz óra következik.

Aztán magára zárta cellája kis fenyőfaajtáját.

Amikor a homokóra utolsó fővényének legördülése a félóra elteltét jelezte, egy leány szaladt Ziska sátrára felé. Fehér lepellel kezében futott botladozva... hogy mielőbb odaérjen a fővezér elé. Ziska kitárt karokkal sietett eléje, azonban másvalaki érkezett... Beteges arcú szolgáló, aki egy letakart kis tálcát helyezett a vezér elé.

— Agáta nővér küldi.

Ziska idegesen rántotta le a leplet és megtántorodott a látványtól. A kis fatálcán Agáta gyönyörű szép két szeme meredt rá... Ziska megszédült.

A husziták még az est leszállta előtt eltávoztak Schlau alól.

Agáta nem mutatkozott.

Végre betörték kis cellájába. A fiatal apácát térdeplőjén találták, imádkozva. A főnöknő vállára tette kezét:

— Agáta leányom, mit tettél?

Agáta a vakok bizonytalanságával egyenesedett fel. Aztán körülhordozta tekintetét, mintha meg akarná nézni szerzetes nővéreit. Szemüregei egyre véreztek. A bíborszínű vércsíkok végigpatakzottak hófehér arcbőréen.

A nővérek zokogtak. Agáta megszólalt:

— A szememet követelte ... hát kiteptem ... és elküldtem neki, de a szívem Istené maradt. Szeretetemet nem feleztam és nem harmadoltam meg soha senkivel. Senki kedvéért. Kezemet, karomat, ajkamat, szememet szívesen helyezem az istenszolgálat oltárára, hiszen ezek híján még üdvözülhetek. De hű maradtam, Isten mellett áldozatok árán is kitarottam. Sohasem tévesztettem szemem elől a reám váró örök Bíró. Lelki szememmel most is látom Őt. Vár ... kitárom karomat ... megyek s a világ fülébe súgom hattyúdalom: Szeretem az Istent és csak az Istent szeretem!

*

És te?

Te is szereted az Istent? El mered suttozni ezt az énekké magasztosuló fohászt?

„Uram, rajtad kívül nincs senkim, hozzám mindenki idegen. Mint száműzött vad járnék itten, ha Te nem lennél, Istenem! Testvér, barát, apa: minden vagy! Ha Te nem lennél velem, csak gyász, csak bús vergődés lenne egész szegény kis életem. Szólni sem tudnék rajtad kívül e földön senkihez sem én; ha nem tudnálak, nem hinnélek, meghalt volna bennem a remény. Neked panaszolok el mindent, ami gyötör, ami sebez, és ha nyom az élet terhe, a súlyból kezded levesz. Beszélek Hozzád: Te megértesz. S úgy érzem, felelsz is nekem, áldó kezded halkan, láthatatlan gyógyítja sok fájó sebem. Érted vagyok, csak neked élek, hiten kívül nincs semmi itt. Egy gyönyör van, Uram, azt tudni, hogy velünk vagy a földön itt s hinni, hogy halál után ébred igaz életre az „igaz“. E kis élet nagy gyötrelméért az örök élet ad vigaszt. A tudat éltet, hogy elmenve innen, Uram, Hozzád megyünk és hogy melletted örök lakodban majd mindig Teveled leszünk!”
(Vértessy Gyula.)

A jövő kontinense

Valamennyien Isten kezében vagyunk.

Isten tenyerén éli életét a király is, a koldus is, a püspök is, az anya is, az apa is, az úr is, a szolga is. És aki szépen viselkedik, magához vonzza az ítélő Urísten.

A mennyországba!

Aldott szó! Drága hely! Ez az emberi törekvések súlypontja. Átala egyensúlyozódik a szegénység és a gazdagság, a boldogság és a szenvedés, az egészség és a betegség, az öröm és a bánat, a siker és a sikertelenség.

Mennyország!

Mindíg töprengés tárgya lesz az emberiség jövője. Az északi égöv alatt bekövetkezett a túlnépesedés. Európában, Ázsiában, Amerikában oly sok ember él, hogy a civilizáció kockakövei maholnap összeroppannak az emberiség súlya alatt. Ebben a helyzetben világgá roppent a jelszó: a jövő kontinense Afrika lesz! Ez azonban tévedés. A jövő kontinense mindíg a másvilág lesz.

A mennyország.

Itt a földön valamennyien elférünk. A természet gondoskodik róla, hogy soraink állandóan megritkuljanak. Nincsen a földön senkinek sem örök időre szóló bérlete. A „jövő” a temető után következik. Ott pedig már a mennyország van.

Mennyország!

Biztosan létezel, mert lenned kell. Te tetőzöd be a fájdalmak és lemondások, a csapások és nyomorúságok, a szolgálat és szeretet köveiből épült élethajlékok kopár falait. Te vagy életünk kupolája. Nélküled nem volna az élet megkoronázva. Nélküled nem lenne életünknek bokrétaünnepe.

Mennyország!

Te vagy „Atyánk” kedves háza, hová az Ő meleg szíve vonz minket. Boltíveid alatt nem hallik a világ zakatolása, ott csend van és nyugalom. S ha

majd lejár életünk homokórája, akkor felszijazom
saruim és megyek, szállok világodba, s leborulok
az Úr előtt egy csillagon. És aztán jön kezed símo-
gatása, megcsókolod fáradt homlokom és én attól
fogva nem cserélek senkivel a világon.

Mennyország!

Te vagy a szív és az ész kettős nagy oszlopára
épült csodálatos diadalív. Te vagy a hívő életében
az a magasságos égtáj, amelyre nap-nap után fel-
mutat. Ez a mozdulat kapunyitogatója annak a derűs
világnézetnek, amely ezt a sáros földgömböt is
égszínkébe vonja, ezüstpapírba csomagolja. Ezért
nézek fel sokszor az égre, mert onnan mosolyog rám,
a síró vándorra az — Isten.

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA

Aki elfordul az emberi élet céljától, az Istentől, súlyos bünt követ el. A bűn nagy erkölcsi rossz. Ellentét és ellenkezés. Mindenáron kerülnünk kell. Meg kell halnunk a bűn számára, hogy erkölcsileg képtelenek legyünk vétkezni. Zaboláznunk kell a rosszra hajló testet. Szoktassuk alázatos fejhajtásra, hálára és szeretetre Isten iránt.

A szárnyak ünnepén

Róma, május hó.

A Nemzeti Ujság tudósítója jelenti: A Littorio repülőtéren reggel óta mindenki a felhők járását figyel. Csak délután négy órakor kezdődik a nagy ünnepség, de a repülőtéren három óra körül máris több mint 200,000 ember roppant gyűrűje szorong s öleli át a hatalmas versenypályává varázsolt légitikötőt.

Délután négy órakor felharsan a Giovinezza.

Tizenegy vízirepülőgép közeledik Orbitello irányából. A híres óceánrepülő hadacska. A közönség tombol. De a tapson és lelkesítő kiáltozáson áttör a Róma felől hihetetlen sebességgel közeledő két óriásrepülőgép hajtószerkezetének dübörgése.

Itt van a 14,000 lóerős két vízicsoda. Utána megmozdul a gépszínek előtt sorakozó gépek végeláthatatlan tábora. Felemelkednek a bombavető Capronik. Mint vad vércsesereg, úgy játszanak a kikötött léggömbökkel, amelyek ellen támadást intéznek.

Új gépek százai repülnek el fejünk felett. Tíz-tizenötféle gép. Szabályos, csaknem mértanilag kialakított alakulatokban szállnak. Betűk röpködnek az égen. Következnek a csoportos fordulatok, a légi bukfencek előre és hátra, a dugóhúzó mutatványok, pörgések és egyéb lélekzetfojtó bravúrok...

A szél közben rosszindulatú támadásba kezd. Láthatatlan kezével bele-belekap a szárnyakba s megcibálja őket. A gépek egy pillanatra mintha megbillennének, de a kitűnő vezetők fölényesen győzedelmeskednek.

Az ember úr a gépek felett!

Új repülőgépcsoport emelkedik a nézők fölé.

Halálos csend lesz, hiszen Glaszország válogatott légi erőművészei siklanak el fejünk felett. Amit látunk, játék a halállal. Tizenkét gép bukdácsol fel s alá. Pörög előre, hátra, oldalt. Közben néhány száz méternyi zuhannak lefelé, elállított hajtószerkezettel. Mielőtt elzúgna a nézőtér fölött, hirtelen hátára fordul valamennyi gép és így fejjel lefelé a kormányzó pilótával — megegyeszer megteszik az utat visszafelé!

Ez volt a szárnyak ünnepe!

*

Ime, a gépesített ember légi diadala! Lábunk szinte gyökeret ver, mikor látjuk, mint hódol meg a levegőég. Az ember szinte madárrá lett. Úrrá az anyag felett.

Az „anyag és a benzin” hosszas udvarlási kísérletek után egybekeltek. Nászt ültek. Sőt! Ennek a frigynek már megszületett a gyermeke is: a homo mechanicus. A gépesített ember! Az előbb leírt „szárnyak ünnepe” tulajdonképpen a gépesített ember nagykorúsítása volt.

Ez az emberfajta biztos kézzel dolgozik. Legálább úgy látszik. Hiszen minden mozdulat határozott. Az ember önkénytelenül felkiált: repülünk! A benzin szikrájától elevenné vált az anyag. Már nincsen szükségünk angyalszárnyakra! Valóban úgy fest, mintha ennek az emberfajtának már a propeller lenne az őrangyala és a levegőréteg az életeleme.

Milyen a gépember?

Kemény. Komoly. Csupa izom. De nincsenek lelki élményei, csak hőstettei. Nincsenek kísértései, csak kísérletei. Vajmi ritkák az imádságai. Az imádságot a motorbúgások helyettesítik. Egy benzin-szagú gépvilág ez, ahol az emberek minden idegszála a csúcsteljesítményekre van beállítva. Ennek a világnak eszményképe a „bajnok”. Ennek a gép-

világnak a légibukfencek az erényei és a gépészek a hősei . . .

De van egy másik világ is!

Az erkölcsi világ! A lélek világa!

Ott is szárnyakkal dolgozunk. Az erkölcsi eszmék szárnyaival. Ennek a világnak nem a benzin a lelke, hanem a kegyelem. Éltető szikrája pedig az istenszeretet. Eszményképei a nagy jellemek. A tökéletes egyéniségek. A szentek. Hőstettei az erények. Légibukfencei: a jócselekedetek.

Ez a világ is szép és csodálatos!

Ennek is vannak szárnyaló ünnepnapjai.

Római világ ez is! De nem a Littorio repülőtérrel keltezi életét, hanem a Vatikánból.

Ebben a világban él a „homo asceticus”. A lelki ember. Oh, ez is ismeri a „szárnyak ünnepét”! Hiszen a lelki ember egész élete nem más, mint szárnyalás, emelkedés. Anyagtól való elvonatkozás. Ez a szárnyalás természetesen nem a fizika és a kémia ünnepe, hanem az aszkétika és a misztika diadala.

Azonban ebben a világban sincs csupa „diadal”. Sok benne is a botlás. Sok a gyarlóság. Sok a csillaghullás: a tragédia.

Az ember tragédiája ez!

A sátán diadala!

A bűn!

Az ember tragédiája

A bűnös ember tragédiáját Szent Pál jellemzi legelőször keresztény felfogásban, amikor így kiált fel: „Én szerencsétlen ember, ki szabadít meg engem e halálnak testétől . . . ?” (Róm. 7, 24.)

Mi tehát ez a tragédia?

Halál! A lélek természetfelettségének halála, aminek kórokozója a rosszra hajlamos test.

Az ember tragédiája abban van, hogy én, aki a jót akarom cselekedni, a rosszat találok magamhoz közelebb: belső emberi voltom szerint vonzódok Isten törvényéhez, de más erőt érzek tagjaimban, ez küzd értelmem törvénye ellen s a bűn foglyává tesz, amely testemben lakozik.

Mi a baj tehát?

Az, hogy nem tud uralomra jutni bennünk a lélek törvénye. A test elnehezíti a lélek törekvéseit, szent vágyait. A szép és nemes percek elhatárolásait.

A test földhöz láncolja a lelket. Ezért panaszkodik oly meghatóan a szárnyak szentje, Lisieuxi Szent Terézke: „Mindíg terhemre volt a testem, nem éreztem jól magamat benne.” Nos, ez a panasz mindnyájunk helyzete, mindnyájunk sorsa.

De vajjon igyekszünk-e tökéletesedni? Megszentelődni?

Igyekszünk-e a lélek szerint eljárni?

Az emberek két táborban élnek.

A test emberei testi dolgokra törekszenek. A lélek emberei lelkiekre.

A test törekvései a bűn, a halál. A lélek törekvései pedig az élet és a béke.

Minden azon fordul meg, hogy mi lakozik bennünk? Mi veszi bele magát természetünkbe, vérünkbe, életünkbe?

Szent Pál figyelmeztet minket: „Ti azonban nem testi, hanem lelki emberek vagytok, ha ugyanis az Isten lelke lakik bennetek; akiben meg nincsen meg Krisztus lelke, az nem az övé.” (Róm. 8, 9.) Szent Pál tehát arra hív fel, hogy Krisztus lelkének adjunk szállást magunkban.

„Lélek szerint járjatok — mondja ugyancsak az Apostol egy másik helyen — és nem fogjátok véghez vinni a test kívánságait. Mert a test a lélek ellen vágyakozik, a lélek pedig a test ellen; ezek

ugyanis egymással ellenkeznek, hogy ne azt tegyék, amit akartok... Nyilvánvalók pedig a test cselekedetei, melyek: paráznaság, tisztátalanság, szemérmertlenség, bujaság, bálványozás, bűbájosság, ellenségeskedések, viszálykodások, versengések, harag, veszekedések, visszavonások, szakadások, irigykedések, gyilkosságok, részegeskedések, tobzódások és ilyesmik; ezekről előre mondom nektek, mint előbb is mondtam, hogy akik ilyen dolgot cselekszenek, nem nyerik el Isten országát."

„A lélek gyümölcsei pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, nyájasság, jóság, hosszútűrés, szelídség, hit, szerénység, megtartóztatás, tisztaság.” (Gal. 5, 16—23.)

Nem kétséges, hogy nekünk a lélek gyümölcseit kell megérlelnünk. A lelkiekre kell beigazítani életünk delejtűjét. Mi csakis a lélek törvényei szerint igazodhatunk. A lélek uralmát, és pedig egyeduralmát kell visszaállítanunk életünkben. Ne ülünk fel tehát a világ csábításainak. Mert a világ a lelket a síríg csalja, de ott egyszeriben magára hagyja.

A hármás bűnhely

A bűn legelőször a mennyországban jelentkezett. A legszentebb helyen. Az angyalok sorában.

Az angyalok kezdetben mind jók voltak, de saját magatartásukkal gonoszakká váltak. Vétkeztek.

„Láttam a sátánt, mint a villámot leesni az égből”, mondja az Udvözítő. (Lk. 10, 18.)

A sátán nem magában hullott le a magasból. Társai voltak. Júdás több angyalról beszél, akik „nem őrizték meg méltóságukat”. (Jud. 6.)

Mi volt a bukott angyalok bűne?

A Szentírás azt tanítja, hogy „minden bűn kezdete a kevélység”. (Lk. 10, 18.) Az angyalok is kevélység által vétkeztek. Ez a bűn mivoltából is következik. A bűn veleje ugyanis az, hogy a szellemi teremtmény a Teremtő tudatos félretolásával teremtményekben keresi léte alapját és tartalmát; s ez a magatartás mindig Istentől elrugaszkodó magabizásból, kevélységből sarjad ki.

Ime, a bűn első következményel Porba hullott szellemek, sárba bukott lelkek, amelyek olyanok akartak lenni, mint az Isten...

A bűn második fészke a paradicsomkert lett.

Isten az első emberpárt az eredeti szentség és tisztaság adományával ruházta fel, hogy azokat ivadékaikra is átszarmaztassák. Mielőtt azonban végleg birtokba helyezte volna ősszüleinket, próbának vetette őket alá.

A próba ősszüleink bukásával végződött.

Az ősbűn nem maradt következmények nélkül. Az első emberpár utódaira is átszarmazott és így minden ember bűnös állapotban jön a világra.

Mi volt ősszüleink bűne?

Kétségtelenül engedetlenség Isten parancsával szemben.

Ezzel aztán megkezdődött az emberi gonoszság a földön, amelyre valamennyien szolgáltunk okot és anyagot.

A bűnnek nálam is megvan a fészke.

Egyéni gyarlóságaim egész hegyet alkotnak. Ezt e hegyet mászom gyermekkoromtól fogva. Ifjúságom legszebb napjaiban valóságos turista vagyok a gonoszság hegyén.

Az öregkorban elcsendesedünk, de azért „huncut az ember, amíg mozog” — mondta az egyszerű öregember.

Alljunk meg egy pillanatra gyarlóságaink szemétdombján és nézzünk széjjel. Lábunk alatt por és piszok. Rendetlenség és renyheség.

Ne nézzük ölbetett kézzel ezt a helyzetet! Meneküljünk onnan! Lépünk rá a tisztességes élet ösvényére.

Javíthatatlan útonálló

Utaink mellett valaki mindig lesben áll. Nemcsak a nagyforgalmú országutakon, hanem a legjelentéktelenebb dűlőkön is.

Ahol emberi lábnyom van, ott kérlelhetetlen pontossággal megjelenik a javíthatatlan útonálló is: az ördög. A gonoszság szelleme.

Hittétel, hogy az ősz- és eredeti bűn következtében a sátánnak és angyalainak bizonyos hatalma van az emberek fölött. Ezzel a hatalommal harcolnak Isten országa ellen.

Az ördög kiveti hálóját Isten országának mindenegyres tagjára. Bűnre csábítja az embert. Sőt néha megszállja egészen. Gondoljunk a cégéres istenkáromlókra.

Az ördög e csábító hatalmát nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Számon kell tartanunk és erős lélekkel meg kell vele vívnunk. Nem szabad kétségbeesnünk.

Nem vagyunk kiszolgáltatva a sátánnak. A bukott angyalok hatalmát kimérte az Isten. A gonoszlelkek tevékenységének szoros határai vannak.

Melyek ezek a határok?

A természet törvényei, melyek az ördögöt is kötik.

Krisztus ereje, mely a sátán uralmát elvben már megdöntötte.

Nagy erőt jelent a hit és az imádság is.

S rá kell mutatnunk az ember szabadakaratára, amellyel a legveszedelmesebb helyzetekben is ki-kerülheti a sátán hurokvetéseit.

Nem nélkülözhetjük azonban a lelki éberséget. „Ébren legyetek és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!” (Mt. 26, 41.) „Ébren legyetek tehát — mondja máskor az Úr — minden időben imádkozván, hogy méltók lehessetek mindazoktól, amik bekövetkezendők, megmenekülni és az Emberfia elé állani.” (Lk. 21, 36.)

Okosnak is kell lennünk. Céltudatosnak. „Szemed egyenesen nézzen és szempillád a lábad elé tekintsen! Egyengedd lábad ösvényét, és minden utad legyen céltudatos!” (Pél. 4, 25, 26.)

A bölcs józanság is fontos. „Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségetek, az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen; erős hittel álljatok ellen neki.” (I Pét. 5, 8—9.)

*

Szükséges és hasznos lesz hangoztatni valamit: a túlzott ördögszimatolás épp annyira szélsőség, mint a modern ördöggközöny. A katolikus igazság közepén van: a gonoszszellemek beavatkozása lehetséges; meg is történik nem egyszer, de mindig kellő természeti és természetfeletti megokolással.

Hangsúlyoznunk kell azt is, hogy a katolikus tan szerint az ördögök Istentől elfordult, bűnbe merült szellemek. Tehát szellemek!

Ha az alábbiakban mégis megszemélyesítjük őket és így beszélgetünk róluk, ez azért történik, hogy tulajdonságaikat jobban és hatásosabban ki-domboríthassuk.

Az ördög személyleírása

Börzsönyben az egyik falusi asszonynál egyik éjjel koromfekete alak jelent meg. Az alak ördögnek mondta magát és a leghatározottabban bejelentette, hogy elviszi a nőt.

Az ügyből alku lett.

Az öregasszony addig jajveszékelt és addig könyörgött, amíg az ördög megelégedett azzal, hogy helyette csak a pénzét viszi el.

Ebből aztán újabb alku lett.

A pénz ugyanis nem volt kéznél. Az asszony Amerikában levő férjétől kapott pénzét a takarékbán tartotta. Megállapodtak tehát abban, hogy az ördög másnap jön el a pénzért.

Az asszony reggel elment a takarékbba. Kikérte pénzét s mikor megkérdezték, hogy mire kell, elmondta éjjeli kalandját. A takaréktisztviselői a csendőrségre küldték őt s onnan aztán négy csendőrt küldtek ki éjszaka.

Pontban éjfélkor ismét megjelent az ördög. Kérte a pénzt.

A lesben álló csendőrök előugrottak s azonnal letartóztatták a pénzzavarban levő ördögöt. Megtisztították a koromtól és megállapították, hogy egy ismert börzsönyi gazdának a fia.

*

A képzelet a sátánt is lefestette. Érdekesen. Szellemesen.

Személyleírása:

Neve: Lucifer. Ez a szép név nemesi származást sejtet. S valóban Lucifernek szép multja van. Az égből származik. Angyal volt. Valószínűleg főangyal. Angyalok voltak játszótársai is. Valamikor Isten vitézkötéses hive volt. De nem maradt az. Fejébe szállott a dicsőség. Kevély lett s Isten megálázta az ágaskodó lelket. Letaszította maga mellől az égből. Pokol lett élete és gyötrelme a kenyeré.

Szeme: gyűlöletben ég. Ez a két ablak nagy lelki forradalomnak a tanúja. Szörnyű belső katlan-nak nyílása. Átvillog rajta a bosszúvágy és düh. Mert az elkárhozott lelkek gyűlölnék minket és irigykednek ránk. Nem tudják elpalástolni olthatatlan haragjukat. Bántja őket az, hogy nem vérzünk el valamennyien az Úr szolgálatában.

Nyelve: kicsüng. A Szentírás szerint „körüljár, keresvén, kit elnyeljen”. Lóg a nyelve a fáradtságtól. De lóg a bosszúvágytól is. Csábító útja nem egyszer sikerrel zárul, mert sokak vétkeznek. Ha aztán lépre ment valaki, továbbáll. Tudja, hogy elég egy hibát ejteni az élet nagy dolgozatában. Az első bűnt követi a többi s így aztán hibás lesz a végeredmény is.

Arca: álarccal fedve. Sohasem jelenik meg a maga valóságában. A paradicsomkertben is kígyó volt a képe. Néha magára rántja a „szentség” drága palástját is. Takarónak, álruhának. Úgy köszönt ránk. Csak akkor dobja el magáról a kendőzőszereket, ha már rászedett bennünket. Akkor aztán elillan, tovább megy. Távozása után látja aztán az ember, hogy ki volt a barátja. De már kiitatta vele a pokoli barátság te s te-poharát. Az üres serleg talán ott reszket még az áldozat kezében, mikor az ördög messze jár már, talán az ötödik határszélen is.

Keze: egyikben rabláncot hord. Aki vétkezett, azt rabláncra fűzi. Így „bilincseli” magához cimborájaként. Ez a rablánc az ördög jászolkötele. Ezzel biztosítja a gonoszság folytonosságát és állandóságát. Gondja van rá, hogy cimborái ne egykönnyen szabadulhassanak meg bűnös életmódjuktól.

Másik kezében virgács van. Ugyel rá, hogy „ne legyen békéje a gonoszoknak”. A bűn olyanfajta örömet szerez elkövetőjének, mint a csalétek, melyet a halász horogra tesz. Még csak nem is élvezheti a szegény halacska. Így van itt is.

Égő hajjal jár: lángba borítja vele egyének és világrészek békéjét és nyugalmát. Lobogó hajtincse-

vel meggyújtja a lélek kis templomának fatornyocskáját s az egy perc alatt leégve áll a világ piacán. Nem marad az embernek semmije, csak két keze és a kétségbeesése...

És vele lesz az eset emléke: elmondhatja magának, hogy földig leégett egész élete.

Szomorú emlék.

Tűzkár-jelentésem

Az egyik napilap összegezte valamelyik magyar esztendő tüzeseteit és a nyomukban jelentkezett tűzkárokat. A kép természetesen nem volt teljes, a kisebb tüzeseteket nem lehetett mind felsorolni.

Igy is egy év alatt majdnem húszmillió volt a tűzkár!

A jelentés ezzel zárul: „Mindez miért?”

A felelet könnyű. Az emberek tájékozatlanok a tűzzel szemben. Mindenik tűz kicsiny szikrából keletkezik. Akkor még egyetlen veder vízzel elolt-ható, pár perc múlva azonban esetleg a „Niagara” vízfecskendővel sem fékezhető már meg.

A tüzesetek megelőzésére az ország több ismert nevű tűzoltóférfia felhívást készített, amely kioktatja a közönséget arra, miként kell viselkednie kezdődő tűzzel szemben s miként kell megakadályoznia tova-terjedését.

Ez a tűz- és tűzkár-probléma sokban hasonlít az erkölcsi romláshoz.

Ez is pusztulás. Veszteség. Nagy kár.

Az erkölcsi károkat is gyújtogatás okozza. A bujtogatás. Az ördög tüze.

Bizony sok nagy tűz, sok nagy bűneset festi vörösré az eget. Hatalmas romok jobbról is, balról is!

Micsoda perzseléseket okoznak a csábító kísértések!

S micsoda lángolásokat a titkos, tiltott szerelmek!

Ó, hány ifjú szívében száll magasra a vörös kakas!

Pusztulnak a lelkek. Égnek a szérűskertek. A termések.

Hány köténybe kap bele a láng! S odaég a becsület.

Mily fájdalmasan panaszkodnak a megtépett menyasszonyi fátýolok!

Mennyi tragédiát sírnak bele a teleáztatott zsebkendőkbe! Az összegyűrt párnák csücskébe!

És kérjük: Miért ezek a szerencsétlenségek?

Azért, mert az emberek tájékozatlanok a pokoli tűzzel szemben. Az emberek s különösen az ifjúság nem akarja megérteni, hogy minden tűz kicsinyke szikrából keletkezik. A szikra pedig a szemek sarkából pattan ki. Látáskor. Nézéskor. Kacsintáskor.

És azt sem értik meg sokan, hogy a tűz a kezdet kezdetén még könnyen oltható. Oltható egy gyűszű, egy kanál, egy pohár vízzel. A gyufaszál tűzét még a gyermek is elfújja. De az égő ruhával már nem bír.

Az országos tűzoltóegyesület falragaszokkal látja el a feltűnőbb helyeket. Faliképekkel, amelyek óvnak és figyelmeztetnek. Nos, mi is ilyeneken szeretnők világgá kiáltani a köteles erkölcsi óvatosságot. Kiírni az utcasarkokra, a fővenyűfűdők homokjára, a lebújók ajtajára, a gonosz házak lámpásaira, a cédák homlokára, az éjjeli lepkék lábnyomára:

„E hely tűzveszélyes!”

„Vigyázat, bűnalkalom!”

„Tilos a barátkozás!”

„A tűzzel ne játsszál!”

*

Óvakodjunk a bűnalkalmaktól! Mert „aki szereti a veszélyt, az elvész abban”, mondja Jézus Sirák Fia. Aki szalmából van, az ne keresse a tüzet. A kutya sem megy vissza arra a helyre, ahol megverték.

Kerüljük az élet útvesztőit, a tenger zátonyait, a bűnös helyeket, az erdők kígyózó utait, még a kerítések nyílásait is, mert a bűn átszivárog a kulcslyukon is!...

A náthás teve

Régi török mese szerint az öreg imám figyelmeztetni akarván gyermekeit a gonosz szellem kísértéseire, a következőt mesélte el nekik:

Egyszer megnáthásodott a teve. Náthájával a faluvégi malomhoz ment s beszólt a molnárhoz:

— Kérlek, nyisd ki egy kicsit az ajtót, hadd melegítsem meg szegény, összefagyott orromat, itt künn majd megvesz az Isten hidege.

A molnár megsajnálta. Rést nyitott az ajtón. De csak akkorát, hogy a teve orra beférjen.

Egy kis idő múlva ismét könyörgőre fogta a dolgot a teve. Könyörgött, hogy eressze be egész fejét a molnár.

Ez lépre ment.

A teve bedugta a fejét. Aztán kisvártatva feje után a nyakát is. Majd egy óvatlan pillanatban betolta a jobblábát. Majd a balt is. Aztán benyomta a törzsét. Egyszer aztán benyomta egészen az ajtót s belépett mindenestül.

Lépése nyomában nagy csend támadt. A molnár meghökkent, de a teve jól viselkedett. Egyideig. Mert néhány perc múlva nyujtózkodni kezdett. Jól érezte magát. Majd sétálni kezdett. Tánclépésben illegette-billegette magát. Nem valami kecsesen. De annál szemtelenebbül. Végül már rúgott és bokázott. Belelépett a szitákba, zsákokba.

— Te ronda! Mit művelsz itten! — rivallt rá a megbőszült molnár.

— Nem látod, hogy mit csinálok? — vigyorgott a teve. — Felmelegedtem, hát táncra perdültem.

Egyébként ha nem éreznéd jól magadat társaságomban, adhatok egy jó tanácsot: szedd a sátorfádat és menj el...

Eddig a mese.

Ezután következik a tanulság.

A gonoszság nem ront be mindjárt ajtóstul. A csábító óvatos. Símán, óvatosan kúszik oda, ahol egy kis nyílást lát. Ahol sebezhető az ember. Először előrebocsátja jószimatú orrát s kémlel, majd ártatlan arccal kis szívességre kér. — Semmi az egész! — mondja. Te sem látsz sehol veszedelmet.

Kacérkodni kezdel. A teve orrával. A náthával. A gondolattal. A vággyal. A kívánsággal. S amikor rád szakad a bűn, az erkölcsi baj, akkorra már bokázik lelkedben a teve. S ettől kezdve fájdalmas érzés ver fészket benned. A lelkiismeret-furdalás ez. A töprengés. A szégyen. S ráadásul még össze is kell békélned a helyzettel.

S mi ez a helyzet? Az, hogy minden kárba veszett. A múlt idők erkölcsi érdeme, az erények tőkéje. A becsület. A hírnév.

Bizony, bizony nem okos dolog kacérkodni a sátánnal! Nem ajánlatos szóba állni vele, mert akkor kezet nyújt az embernek. S vele veszedelmes kezet fogni, mert magához is öleli az embert s amikor magához öleli, homlokon csókolja...

Csókjával aztán arcunkba leheli a nátháját... az örök halált...

Gépkocsik halálútja

Egyidőben nagy izgalmat keltett Angliában az, hogy a Londonból Skótországba vezető műút egyik pontján feltűnően gyakoriak voltak a gépkocsi-szerencsétlenségek. Az út látszatra nem mutatott semmiféle különöset.

Mi lehet hát az oka a gyakori szerencsétlenségeknek?

A népképzelet kísértetről kezdett suttogni, mely vakító fényszórával kápráztatja el a gépkocsivezetőket.

Nemsokára Németországban is történt hasonló dolog. A brémai országút egyik pontján egymást érték a szerencsétlenségek. Végül is közbelépett a hatóság. Az országutat göröngyös földdel töltötték fel, hogy megakadályozzák a csuszamlást. De ez sem használt.

Vajjon e mögött is kísértet rejtőzködik, mint Skótorszáiban? — kérdezték a németek.

Ők azonban reális emberek voltak. Nem babonások. Megbízta két kutatót, akik egymástól függetlenül megállapították, hogy az országútnak ezen a pontján erős rádiumos kisugárzások észlelhetők s ezek olyan hatást gyakoroltak a gépkocsivezetőkre, hogy elvesztették lélekjelenlétüket s a kormánykerék fölött elvesztették uralmukat.

Az erkölcsi világ is ismer ilyen veszedelmes pontokat. Ezek a bűnalkalmak.

A bűnalkalmak az ördög delejes négyszögei, melyekben elveszítjük önuralmunkat. Ezek a helyek a romlás és a bukás melegágyai. Aki keresi ezeket a helyeket és ezeket a veszedelmeket, elvesz bennük.

A bűnalkalmak titokzatos halálutak, amelyeken a sátán táborozik. Aki nem kerüli e helyeket, drága vámot fizet.

Ki itt, ki ott fizeti meg.

Melyik a te brémai halálutad?

Melyik a te tájad?

Melyik a te falud?

Melyik a te utcád?

Melyik a te házad?

Melyik a te ajtód?

Melyik a te ágyad?

Bizony, állapítsuk meg azt a tájat, ahol hajótörést szenvedtünk. Aztán tegyünk úgy, mint Trochilos.

Trochilos is zátonyra jutott. A szélvészről ideoda hányattatva, halálveszedelmek között forogva, végre partra jutott. Hajója azonban elveszett.

Mit tett ekkor Trochilos?

Hazaérve befalazta szobájának azt a két ablakát, amely a tengerre nézett, nehogy valamikor is ismét útra csábíthassa a tengerre vetett tekintete.

Bizony falazzuk be szobánknak azt a két ablakát, amelyik a halálkanyar felé néz. Ne kísértsen bennünket a gonosz kisugárzás. A titkos mágnes.

Sőt! Még tán szemünkkel is kellene valamit csinálnunk, mert jobb vakon meghalni, mint két szemmel elkárhozni...

Az öreg légy tapasztalata

Egy öreg, megvénhedt légy este-reggel maga köré gyűjtötte kicsikéit s a következő jótanáccsal látta el őket:

— Gyermekeim! Kerüljétek a mézet, a bort és a fényt.

— Ójél — dohogott az egyik legyecske — a mi anyánk egyebet sem tud mondani mint azt, hogy mit tegyünk és mit ne tegyünk. Akármit is mond, a méz bizony édes és én elmegyek és megnyalom. Ne féltsen engem senki!

El is ment, de gyenge lábacskaí odaragadtak s este mindhiába várta haza az anyja.

Másnap reggel könnyes aggódással eresztette útra a megmaradt két kis testvért.

— Bizony, a bor nem rossz! — jegyezte meg a második légy. — Csak hát mértékkel kell fogyasztani. — És ivott. De részeg lett s a pohárba vészett.

Az öreg légy harmadik gyermekét már nem akarta kiengedni a szülői házból.

— Ó, mama, ne gyerekeskedjél! — fakadt ki ez.

— A fény igazán nem veszedelmes. Sőt éppenséggel gyönyörű! Elvégre az se nem ital, se nem étel.

És addig keringett az égő gyertya körül, míg egyszercsak szárnyaégetten esett a terítőre.

Igy szól a mese.

Mi benne a tanulság?

A méz, a bor és a fény kelepcék. A légynek is, az embernek is. Ezekben a kelepcékben már nagyon sokan elvesztek. Nos, tanuljunk más kárán és ne bizzuk el magunkat. Hallgassunk a tapasztalt ember jótanácsára: a gyermek a szülőre, az alattvaló a felettesre. Ne üssünk rá a tanácsadó felemelt kezére, mert majd későn lesz, amikor szívesen ragadnók meg azt.

Már késő lesz!

*

Nem lesz haszon nélkül való, ha szóvá tesszük a „gyilkos” virágokat is. Mert ilyenek is vannak.

Az egyik ilyen virág a harmat-virág, melynek levelei csillagszerűen fejlődnek ki. A kehelylevelek szélén apró, vörösszínű mirigyek húzódnak végig, amelyeken mézga gyöngyözik. A gyanútlan rovarka megkóstolja a mézet, lábacskaí beleragadnak a mézgába és ott sorvad el a nektárban. Este aztán összehúzódik a virág és a rovarhulla belezuhan a kelyhébe. Ez lesz a temetője...

De más ilyen halált hozó virág is van. Tele van szórva velük a természet. De a városi utca is, mert ebben meg az utcavirág díszlik...

Azt mondják, hogy a Mont Pelée rettentő gázkitörése előtt százával menekültek a környékről az állatok, noha az ott időző vulkánológusok lehetetlennek tartották a bajt.

Bizonyos, hogy az állatvilág megérzi a veszedelmet.

Az embernek is körültekintőnek kell lennie. S ha úgy érzi, hogy telve van a levegő a romlás csíráival és ha azt látja, hogy környezete telve van pokoli szándékkal, akkor meneküljön és fusson!

A bűnözés költségvetése

A bűn súlyos és szomorú következményekkel jár. Amellett nagyon drága mulatság.

A bűn következményei elsősorban természetfölötti vonatkozásban fájdalmasak.

De nem jelentéktelenek nagyon sokszor a világi károk sem.

A bűn vörösre festi maga felett az eget. A lelket megégeti. A világban pedig rombolást és hiányt idéz elő.

*

Newyork egyik volt rendőrfőnöke nagy tanulmányt írt egy amerikai lapban s kimutatta, hogy az Egyesült Államok bűnügyi költségvetése a legnagyobb.

Igazi amerikai módjára számokkal dolgozott. Utalt arra, hogy az összes ipari ágak között első helyen álló motoripar évi ötmilliárd dollárt jelent, az ország egész kivitele pedig ötmilliárd 129 millió dollárt tesz ki.

Ezzel szemben rámutat arra, hogy a bűnözés tizenégy milliárd és nyolcszázmillió dollárba kerül évente Amerikának. Ennyit emészt fel a bűnözés ipara: a fegyházak, a rendőrség, a börtönök, a javítóintézetek, a bíróság fenntartása.

*

Mit jelent a halálos bűn az ember lelkében?

Ne mondd, „vétkeztem, és mi bántódás ért engem”. (Sir. 5, 4.) Ne mondd, hogy csak meg kellett törülnöd a szád szélét és minden rendbe jött! A bűn igenis tövist hagy hátra a lélekben és a mérgezés sokszor halálos lehet!

A bűn a mélységbe ránt. „Az erény magasra emeli a nemzetet, a bűn pedig szegényekké teszi a népeket.” (Péld. 14, 34.) De természetesen szegénnyé teszi a bűnös egyéneket is.

Bizony, nem jó üzlet a gonoszság. A költségvetése vigasztalanul nagy. Gyenge bevétel mellett semmi nyereség és mérhetetlen sok veszteség!

A bűn látszólag „szabadság”. De ez a szabadság hamisgyöngy. Silány utánczat. Ha ugyanis elemeire bontjuk a vétet, azt látjuk, hogy a bűnben több a rabság, mint a szabadság. Nem rab-e az, aki már nem tud tisztességes keresetből megélni? Nem rab-e az, aki nem tud leszokni a durvaságról, a káromkodásról? Nem rab-e az, aki már nem tud örülni az erkölcsi fehérségnek? A tisztaságnak? A szentségnek?

A bűn élvezet — védekeznek egyesek. — Lehet. De tiltott élvezet s mint ilyennek, nagy árnyéka van. Elárulja lovagját. A bűn olyan, mint a farsang. Bőjtje van. Olyan élvezetet nyújt az embernek, mint a horogra tett csalétek a halnak. Végeredményben fájdalmat szerez.

A rablógyilkost már „útban hazafelé” elfogják, pedig még meg sem számolta a pénzt. Nem leltározta a rablott holmit. Nem költhette el a szerzeményt. A hazugot is előbb utoléri, mint a sánta ebet. A paráznák kórházba kerülnek. Nem azt élvezik, amit letéptek, hanem az gyöttri őket, amit nem kerestek.

„Nincs békéjük az istenteleneknek!” — mondja az Úr. Valóban, ne tévesszen meg senkit sem a látszat. Ne mondjuk: „Elfogott a gonoszokkal szemben az irigység, amikor láttam jólétüket. Hiszen nekik halálukig nincsenek kínjaik. Az emberi sors nyomorúságát ők nem érzik, a sujtó csapások nem érik őket!” A valóság mást mutat, amit ugyancsak a Zsoltáros szögez le: az Isten lesújt rájuk. „Bizony tört vetsz nekik, letaszítod őket, midőn felemelkednek. Mint pusztulnak, vesznek el egy szempillantás alatt! Tönkre mennek gonoszságuk miatt! Mint ahogy elenyézik az álom, ha felébred az ember, úgy tünteted el, Uram, városodból képüket.” (Zsolt. 72, 3—5; 18—20.)

A veszteség tehát óriási!

A katekizmus arra tanított minket, hogy a halálos bűntől azért kell óvakodnunk, mert azzal súlyosan megbántjuk az Istent, magunknak pedig a legnagyobb kárt okozzuk.

Mi ez a kár?

a) Aki súlyosan vétkezik, az elveszti a megszentelő kegyelmet. Ez hittételünk.

A megszentelő kegyelem az a természetfeletti adomány, melynek erejében képessé válik az ember a természetfeletti életfeladat megvalósítására. Általa oda van irányítva Isten felé, mint természetfeletti végcélhoz. Ha hiányzik a megszentelő kegyelem, akkor beáll egy lényegbevágóan nagy hiány: a lélek nincsen Isten felé igazítva, hanem elfordul tőle. A súlyos bűn a lélekben nagy kárt okoz. Az ember elveszti isten-nemességi oklevelét. Elveszti az éghez való jogát. Aki halálos bűnt követ el, lelki nincstelen lesz, megint jobbágysorsra jut.

b) Akiket a különítelet halálos bűnben megátalkodva talál, örökké szenvedik a kárhozát kínjait. Ez is hittétel.

E szerint a súlyos bűnösre örök büntetés vár. Az Udvözítőnek erre vonatkozó tanítása a lehető legvilágosabb és leghatározottabb. „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely az ördögnek készített és az angyalainak. Mert éheztem és nem adtatok ennem . . .” (Mt. 25, 41—42.)

c) A súlyos bűn a fentiekben felül még ideigtartó büntetést is von maga után.

Ez az ideigtartó büntetés részben a megzavart lelkiismeret szörnyű izgalmában jelentkezik, részben pedig a tisztító tűzbeli senyvedésben.

•

Ime, így fest a bűn költségvetésének képe. Szörnyű számadás ez, amelyben a jobb- és baloldali tételek mérhetetlen egyenlőtlensége megijeszti az

embert. Nagy dologról van itt szó, hiszen Isten keze működik közre. A kéz, amelyik vagy eltaszít vagy pedig magához ölel.

S magam is benne vagyok a számadásban. Mert a számla felett a magam neve áll majd. Én leszek a számla tulajdonosa. Lehet, hogy boldog leszek. Lehet, hogy boldogtalan. Minden azon fordul meg, hogy minek mutat a mérleg: gonosznak vagy igaznak...

„Az Úr áldása nyugszik az igaz fején, a gonosz száját pedig gonoszság borítja. Az igaz emlékezete áldott, a gonosz neve pedig elrothad.” (Péld. 10, 6. 7.)

„A gonoszra eljő, amitől retteg, az igazak pedig azt kapják, amire vágnak. Mint az elvonuló fergeg, tűnik el a bűnös, az igaz pedig szilárdan áll örökre.” (Péld. 10, 24. 25.)

„A gonosz ember halála véget vet a reménynek s a vagyonba vetett bizalom szétfoszlik. Az igaz megmenekszik a szorongatásból s a gonosz jut a helyére.” (Péld. 11, 7. 8.)

Az almafától . . . a keresztfáig

Az az almafa, amiről itt szó van, a paradicsomban állott. A keresztfá pedig a Golgotán. A két fa közötti út nagyon hosszú volt. Könnyezve, síránkozva járt rajta az emberiség...

Az almafa alatt született meg a bűn. Összüleink bűne egész bűnarádatot indított meg. Mindenki a bűn terhe alatt nyögött. A bűn bűnt evett. Mikor aztán gonoszságaink felülhaladták fejünket, mikor megbűzhödtek és senyvedtek lelkünkön a sebeink, akkor kezdték ácsolni a keresztet...

Megtörtén érkezett a Golgotához a „bűnösök karavánja”.

S az Udvözítő meghalt s halálával megváltotta az emberiséget.

Az Írás beteljesedésével már a „megváltottak” körmenete hagyta el a hegyet. Hálásan. Könnyes szemmel.

Ama nagypéntek délutánjától aztán tisztelet tárgya lett a kereszt. Az emberiség példát vett a keresztről s azóta úgy hordozza az őszövetségi almafa újszövetségi faragványát, mint az örök élet árbocát.

Az emberiség teletűzdelte vele a házak oromfalát, a temetői sírhantokat, az utcákat, a határban a barázdákat. Mindezt azért teszi, hogy sokan hullhassanak a kereszt tövébe, hogy a kereszt közelségében boruljanak a földre a bűnösök, a „szárnyszegettek”, hogy megsirathassák bűneiket.

Az almafa alatt elesett az ember...

A keresztfa alatt pedig felemelkedik...

A keresztfa alatt imádkozni kezd és újjászülöttek...

Uralkodó Úristen!

Szemed előtt viseljük vétkeinket, szemed előtt hordozzuk sebeinket. Ha mérlegeljük a sok rosszat, amit elkövettünk, mily kevés az, amit érte szenvedünk s mennyivel több volna, amit megérdemlünk. Mily súlyos az, amit cselekedtünk s mily könnyű az, amit el kell szenvednünk.

Érezzük a bűn átkát és a vakmerő bűnözést mégsem kerüljük. Úristen, ostorod alatt szétmorzsolódik gyöngeségünk és mégsem változik gonoszságunk. Beteg lelkünk gyötrődik s nyakunk mégsem hajlik meg. Felsőhajt életünk a szenvedésben és cselekedetünk mégis marad a régi.

Ha vársz, nem javulunk meg, ha büntetsz, nehezen viseljük el. Sujtó kezéd alatt bevalljuk, mit cselekedtünk, látogatásod után elfelejtjük, miért sírtunk.

Ha felemeled sujtó kezéd, jobbulást ígérünk, ha félreteszed kardodat, megszegjük adott szavunkat. Ha ostorozol, irgalomért kiáltunk, ha megkönyörültél, újra kihívjuk haragodat. Ime, — Uram — vádoljuk magunkat. Tudjuk, ha meg nem bocsátasz, joggal emésztesz el minket.

Add meg azért mindnyájunknak érdem nélkül, mit Tőled ma . . . most . . . kérünk . . . : Amen!

TESTÜNK RÖVIDZÁRLATA

Az emberi élet zárszámadásában a halál az egyenleg. A halál mindent kiegyenlít. Már a halálra való gondolás is hasznos: józanít. Gondoljunk tehát többször rá. „Nem csírázik lelkemben olyan apró vagy nagy gondolat, amely magán ne viselné a halál képét” — mondotta Michelangelo. Ne essék ki a halál képe a mi gondolatvilágunkból sem. Az isteni igazságszolgáltatás zászlótartójától pedig, a haláltól, ne féljünk. Jóbarát az igazaknak.

Húzd rá, Jonny!

Prágában mulató nyílt meg néhány évvel ezelőtt. „Neant” néven. A cím „Semmi”-t jelent.

Cégerül egy emberi koponyát függesztettek ki.

A mulató belsejét így írta le valaki.

A mulató bejáratánál két kapus áll. Ruhájuk fekete s a ruha ezüst zsinórozással van díszítve. Fejükön éppen olyan csákó van, mint amilyet a temetkezési intézetek huszárjai viselnek. A mulató nagyterme teljesen feketére van festve. A fekete alapon kénsárga színű rajzok láthatók. Minden rajz csontvázat ábrázol. Különböző helyzetben.

Az egyik csontváz poharat tart kezében. A másik rajzon két csontváz szerelmes helyzetben látható. A harmadikon egész sereg csontváz táncol és ugyancsak csontvázak húzzák hozzá a talp alá valót is. A terem tulsó végében magas táncemlévény van, két oldalán ravatal látható koporsóval.

A pincérek fekete gyászruhában szolgálnak föl. Fejükön köcsögkalap, amelyről hosszú gyászfátyol lóg le. A teremben minden asztalon egy-egy viaszgyertya ég ezüsttartóban. A csillárok embercsontokból vannak összeállítva. A villanykörték koponyák belsejében égnek és fényük a koponyák szemüregén keresztül hatol a közönséghez.

A mulató poharain ez a felirat olvasható: „Húzd rá, Jonny!” Ott van ez az idétlen három szó a falakon is. Meg a tányérokon és az abroszokon.

Elhúl az ember vére, amikor látja az emberi lehellottság prágai korszerű apokalipszisét. Aszalt-lelkű, vihogó nők, pénztől és sikertől puffadt férfiarok élnek itt mámoros pillanataikat.

Ez az apokaliptikus mulató az emberi züllöttség és a sátáni fertőzöttség kelevénye. Ez a mulatóhely nyílt fekély a világ arcán. A lelki poklosság kifakadása.

Itt volna szükség valakire!

Ó, nem rendőrré, hogy igazoltassa a csábítót és az elcsábítottat, az utca közepére hajítsa egy csomóba a pincérfiúkat a tulajdonossal, a selmát a selyemfiúval, a fonnyadtarcú öreg férfit a megfizetett fiatal leánnyal, a pincebogarát a pepitanadrágos ficsúrral. Ide nem karhatalomra van szükség, mely bezárja a mulatót, lefoglalja a poharakat, eloltja a gyertyát, lebontja a ravatalokat. Itt más kellene. Itt minden készen áll és megérett arra, hogy belépjen egy karthauzi barát s beledörögje a „Húzd rá, Jonny!” jazz-zsivajába a „Memento mori!” szűkszavú haláldalát!

Ebben a mulatóban minden megérett a pusztulásra. Itt a halál csírái már megbontották az emberi vért, itt már csak a nagy útra való elkészítés van hátra. Ide kámzsás jámbor barátok kellenének, akik zsolozsmázó hangjukkal beleéneklnek a jazz-muzsikába a „Circumdederunt me” velőig hasító melódiáját.

Itt csak fehér kámzsás, szent férfiú segíthet, aki arcán a vigaszos Ismeretlen boldogságával, a tiszta lelkek megrendíthetetlen nyugalmával, a meg nem ölhető hit tömjénillatával, a bűnbánó lelkek alázatával megtanítja a mulatozó embert arra, hogyan hajtsa le a bűntől és bánattól gyűrött arcát — Istennel megbékülve — a másik világ határfájára...

De máshol is elkelne egy kámzsás, szent barát.

Nem ártana több komolyság. Kunyhóban és palotában egyaránt. Jó lenne, ha a láthatatlan Isten embere figyelmeztetné az emberiséget, hogy „mindnyáján meghalunk s olyanok vagyunk, mint a víz,

mely befolyik a földbe s vissza nem tér". (Kir. II 14, 14.)

Ez a figyelmeztetés talán megszelídítené az embert. Talán megjavítaná. Talán új és magasztosabb életnek lenne megérlelője, s ez már csak azért is nagyon kívánatos lenne, mert a halál olyan, amilyen az élet...

Szent élet... szent halál!

Rossz élet... rossz halál!

„Memento mori!”

„Meglestem: — írja Kosztolányi — a villanykörte és a testem ugyanegy példa itt a földön; mindkettő börtön. Egyikben a lélek lángol el, a másikban a láng a lélek. S a körte is fél, én is félek, hogy már nincsen hátra tán csak pár nap s jön hirtelen a — rövidzárlat.”

Valóban, olyan a meghalás, mintha rövidzárlat lenne. Rövidzárlat az emberben.

Ezt a rövidzárlatot rajtunk kívül álló kéz okozza. Váratlanul ér minket. Hiába van szívünk — a biztosíték — bordáink közé zárva. Hiába védi burkolat. Nem lehet megvédeni a csontos kéz érintése elől. A halál nem nézi, ponthoz értem-e olvasmányomban, nem kérdi, kívánom-e a síri álmot, akaratom ellenére nyúl oda a szívemhez s utolsót lobban szememben a fény.

Az idő halad. Gyorsan szállnak el fejünk felett az évek s „fekete hajunkból lassan hófehér lesz”. A kinyílt rózsából nem lesz újra bimbó, az öregből soha nem lesz többé fiatal... Nem jön többé vissza, ami elmúlt egyszer s minden, ami jó és kedves, eltűnik egyszer... A bontakozó bimbó kinyílik egy reggel, pár napig diadalmas szépség s aztán fonnyadtan lehull a — porba...

Számítsuk bele életünkbe a halált! Mert e nélkül nem lesz bölcs és észszerű az élet. Hiszen az első lélekzés már a haldoklás kezdete. Az élet olyan betegség, amelybe az ember előbb-utóbb belehal. Előbb-később ránk tör az öregség, a tél. Kezdünk fázni és aztán búsan eltűnődünk azon, hogy mikor fúj el minket is a süvöltő őszi szél...

Bizonyos, hogy szívesebben hallgatjuk a cigányzene hangjait, mint az elmúlás halálénekét, azonban ez nem volna a teljes élet. Az élet nemcsak ritmus, hanem szünet is. A halál pedig a végső nagy elcsendesedés, amikor a karmester befejezést int, a hang foszlánnyá válik és az énekes eltűnik...

Ne vezessen félre minket a csillárok vakító fénye, meg a százszálgertyás, táncos mulatóhelyek kábító tüze. Mikor magunkra maradtunk, gyujtsuk meg a haldoklók gertyáját s annak halványsárga fénye mellett mindent másképen és másnak lát az ember.

Nem igaz, hogy „sose halunk meg!” A valóság kérlelhetetlen következetességgel viszi, cipeli, elragadja a gyermeket, az öreget, a koldust és a fejedelemeket egyaránt. Ma az alvégen garázdálkodik, holnap a felvégen szedi áldozatait. Ma talán szomszédom vállára teszi csontos kezét, holnap pedig, ki tudja, nem közelít-e felém?...

A halált az élet végének mondják.

Az emberiség az élet bevezetésének tragikus munkáját egy megszemélyesített hatalomnak tulajdonítja. Nem kell mondanunk, hogy ilyen Halál nincsen.

És mi most mégis beszélni fogunk ilyenről.

Miért tesszük ezt?

Azért, mert így jobban és hatásosabban vésődnek belénk a meghalás titkai.

Az ezüsthomlokú vándor

A költő „ezüsthomlokú vándor”-nak nevezi a halált. Bizonyosan azért adta neki ezt a szép nevet, mert az emberek nem szeretik igazi nevén szólítani. Mert olyan sápasztó szó ez: halál.

A halál vándor. Ma itt arat, holnap másutt. Útjait nem ismeri senki. Menetrend nélkül suhan el közöttünk és felszólít, hogy kövessük.

Sápadt, sárga alakjának félelmetes neszére ijedten reteszelik el a bogárhátú házak pitvarajtaját. S ha névjegyét beküldi a nemesi házakba, reszketően csendül meg belülről a válasz: az uraság nem ér rá, jöjjön holnapután.

A halál nagy rabló. Ő fosztja ki szépséges emlékeink raktárát. Látogatásával megbontja békés otthonok, fejlődő országok rózsaszínű nyugalmát. Lába nyomán árnyékba borulnak az emeletes paloták s lezárulnak a fecsegő, beszédes ablakredők.

Nagy mester ez az ezüsthomlokú vándor. Egy szempillantás alatt gyászba borítja a csillárokat és a pislákoló petróleumlámpákat. A gyászfüggönyök az ő fekete vándorköpenyének uszályfoszlányai.

Az ezüsthomlokú vándor így fest:

Szeme: nincsen! — Nem néz senkit és semmit. Nincsen tekintettel a körülményekre. Felállít a legkényelmesebb karosszékből, a legdúsabban megterített asztal mellől. Félbehagyatja az emberrel a társasjátékot. Nem nézi, megfejtette-e a tudós papiruszát, kifizette-e az adós tartozását, elmondotta-e a pap az imáját. Nem kérdi, nyugdíjogosult-e már az özvegy és nagykorúak-e már a gyermekek. Nincsen tekintettel a tekintendőkre. Szétnyitja két messzenéző ablakod függönyét és elvisz... Visz, légy bár hatalmas, mint Cézár, rettegett, mint Nagy Sándor, bölcs, mint Salamon, vagy szép, mint Absolon.

Füle: nincsen! — Nem lehet hívni. Akkor jön, amikor neki tetszik. Nem lehet elküldeni. Nem hallgat mentegetődzésekre. Nem indul meg a sírás halatára, nevetlen árvák zokogására, fiatal hitvestársak szívettépő sírására. Nem küldhetem ellenségem portájára, szomszédom ablaka alá. Nem küldhetem az „alvégről” a „felvégre”. Nem lehet neki semmit sem odasúgni...

Nyelve: nincsen! — Nem lehet tárgyalásba bocsátkozni vele. Nem lehet vele alkudni. Szótlatlanul intézkedik. Dermesztő, „halálos” csendben mondja ki véghatározatát. Ez ellen nincsen fellebbezés. Nincsen kúria. Akinek kihúzza nevét, annak átfogja derekát és viszi...

Ruhája: nincsen! — Nincsen zsebe. Nem lehet megvesztegetni. A leggazdagabb ember sem tudja levenni lábáról. Nem csúszthatok a zsebébe egy ezrest vagy egy csekket, mert nem számít nála a pénz s a vagyon.

Kaszával jár. — Ugyes, kitanult kaszás. Nagy rendeket vág. Háború idején nagyobbakat, mint békeben. Békeidőben is évente több mint 33.000,000 embert ragad el. Naponként közel 92,000-et. Óránként 3800-at. Percenként körülbelül 60-at. Ez aztán a kaszálás! Ez aztán az emberhullás! Vedd csak elő órát és gondold el, hogy minden másodpercre, minden ketyegésre egy emberi szív szűnik meg dobogni. Micsoda ember-aratás! Hull a fiatal sarjadék. Hull az öreg kóró. Hull a gazszállal együtt a virág-szál.

Mezítláb jár. — Ezért olyan gyors. Ott leselkedik az emberre, ahol nem is sejtí. Akkor toppan be, amikor a legjobban el vagyunk foglalva. Nem szorítja kezében a csigatempó jelképét: a görcsös, kopott vándorbotot. Gyorsan halad. Nem lehet megelőzni s képtelenség utolérni.

Ezt az igazságot tanítja az a legenda, amelyet alább el fogunk mondani.

Egy reggel Salamon király egyik főemberéhez nyitott be a halál. A megrökönyödött udvarmester majd sóbálvánnyá változott, úgy megijedt, amikor a halál csontos kezét meglátta. Egy pillanatig farkaszemet néztek egymással, majd a halál tudtára adta a főudvarmesternek, hogy még ma — napnyugta előtt — eljön érte.

Aztán elment.

A megijedt főudvarmester Salamon királyhoz rohant.

— Felséges Uram! Nagy kérésem lenne. Kérve kérem, adja nekem legfürgébb lovát.

Salamon nagyon elcsodálkozott, de beleegyezett, hogy udvarmestere válassza ki a legjobb lovat.

A főudvarmester lóra pattant s elvágtatott. Egésznap rohanás után — késő délután — már fáradtan kocogott a paripa. Fáradt volt a ló is, lovas is. De nem álltak meg. Mentek. Igyekeztek tovább. A főudvarmester belefúrta szemét a kéklő messzeségbe, szederjessé vált ajkait nyitva tartva rohant minél messzebbre... el attól a helytől, ahol reggel a halál látogatását bejelentette.

Esteledett.

A ló nem bírta tovább a futást. Hiábavaló volt a sarkantyúzás és ostorozás. Egy erdő szélén összeesett. A főudvarmester az útszélre került. Meggyötörten és összetörten ült az út porában és körül nézett.

— Jaj! — kiáltott fel ijedten — itt vagy?

Az útszélen ült a halál. Vele szemben.

— Látom, — nyögött az udvari ember megadás-sal — nem sikerült elmenekülnöm előled. Gyorsabb vagy a gondolatnál is. Legyen hát úgy, ahogy akarod. Vigyél. De felelj előbb egy kérdésemre. Miért néztél ma reggel oly különösen rám, amikor benyitottál hálószobámba?

— Csodálkoztam a helyzeten. Napiparancsom szerint ugyanis itt az erdőszélén kellett téged elfognom. De rejtély volt előttem, mikép sikerül ez, hiszen

hol voltál te még reggel ettől a helytől! Most látom aztán, hogy magad rohantál ide. Sietve a legjobb lovon. Megoldottad a lehetetlent. Belerohantál szívdermesztő karjaim közé...

És a halál megragadta a főudvarmestert.

*

Ime, ilyen az élet!
Mindennek halál a vége.
Még a haláltól való menekülésnek is.

*

Az élet isteni színjáték. Aki megszületik, szerepet kap benne. Egyesek főszerepet, mások mindhalálíg segédszereplők maradnak. De minden játék hazatéréssel végződik. A toronyban megszólal egy harang s valaki elindul haza...

Az élet fához hasonlatos. Aki megszületik, falevél lesz a nagy fán. Talán a koronán. Talán bent a láthatatlan mélységben.

És a vén platánfa felett komoran úsznak a fellegek.

A levelek pedig?

A levelek osztoznak a közös sorsban: a mulandóságban. Mert minden elmúlik. Minden búcsút int és elröpül. Egyideig élünk, zörgünk, fecsegünk, aztán őszülni kezdünk, sárgulunk, végül jön az ezüsthomlokú vándor és megrázza csontos kezével a fát... Erre egy elsárgult levél libbenve elszáll, száll... míg egy frissen ázott sírhanton nyugtót nem talál.

A nagy világdogma

Dogma görög szó s annyit jelent: elfogadott tétel. A dogma tehát olyan elméleti vagy tapasztalati igazság, amelyet nem von kétségbe az ember, mert ellenkezésbe jönne az értelemmel és az általános tapasztalattal.

A dogma mint hittudományi műszó annyit tesz: hittétel. A katolikus dogma nem más, mint Istentől kinyilatkoztatott és az Egyháztól ilyennek nyilvánított vallási igazság, vallási tan vagy ezeknek a tanoknak összessége.

A meghalás világdogma.

Dogma az első értelemben s dogma hittudományi vonatkozásban is.

Senki sem vonja kétségbe, hogy meghalunk. Az emberi test — mint szervezet — olyan, hogy idővel megszűnik működni. Az Isten ezt a természeti szükségességet csak külön természetfeletti adománnyal függesztette fel az első emberre nézve s csak feltételesen. Mivel pedig Ádám a feltételnek nem felelt meg, elvesztette ezt az kegyet, és pedig mind a maga, mind utódai számára.

Bizonyos tehát, hogy meghalunk, csak azt nem tudjuk, hogy mikor!

A halál látogatása bizonytalan. Éppen ezért állandóan útrakészen kell állanunk.

Tegnap levelet kaptam egyik szomszédos lelkesztársamtól: „Csütörtökön a délutáni vonattal érkezem.” S csütörtökön távirat érkezett: „Plébánosunk csütörtökön a Tiszába fült.”

Micsoda sorsjáték az élet! Az ember szinte nem tudja követni az események görgetegét. Vagyunk és a másik percben már csak voltunk...

Mit akart Isten ezzel a Janus-arcú világdogmával? Mit célzott a halál idejének bizonytalanságával?

Isten a halál pillanatának nemismerésével komoly erő kifejtésre és folytonos éberségre ad határozó indítást. Azzal, hogy nem jelölte meg halálunk napját, minden napunkat a halál napjává avatta.

Minden pillanatban készen kell lennünk életünk könyvvitelének lezárására, mert nem tudhatjuk, mikor jön el az Emberfia. „Legyenek felővezve csipőitek — mondja az Úr tanítványainak — és legyenek

égő gyertyák kezeitekben; ti magatok pedig legyetek hasonlók olyan emberekhez, kik urukat várják, midőn visszatér a menyegzőről, hogy mihelyt jön és zörget, azonnal megnyissanak neki."

„Boldogok azok a szolgák, — folytatja az Úr — kiket, midőn megjön az Úr, ébren talál. Bizony mondom nektek, hogy felövezvén magát, asztalhoz ülteti őket és odaáll szolgálni nekik.” (Lk. 12, 35—37.) Boldogok, akik mint az okos szűzek, lelkük lámpásában állandóan ott hordják a megszentelő malaszt olaját. Ezeket nem találja készületlenül az éjjeli vőlegény érkezése.

Az esztelenek ellenben ide-oda futkosnak és kapkodnak majd, ha felhangzik a kiáltás: Ime, itt a vőlegény! Kétségbeesve rohannak majd az árusokhoz s amíg vásárolni járnak, megérkezik a vőlegény és akik készek az Úr fogadására, bemennek vele a mennyek országába. És a többiek?

Azok előtt bezáródik az — ajtó.

A sírásó és a harangozó elmélkedése

Nagyvárosi temetőben dolgozott a két pajtás: a sírásó, meg a temetőkápolna harangozója.

Régi szolgák voltak. Fásultan dolgoztak már. A sírásó már a kétezredik sírnál tartott. A temetőőr maga sem tudta, hányadszor kondította meg a harangot. Lélek nélkül hantolgattak és odagondolás nélkül harangoztak.

Egy alkalommal mégis töprengeni kezdtek.

Halottat hoztak be a kapun. A harangok bánatosan és szívbemarkolóan kongtak. A harangozó húzta. A sírásó pedig ezalatt kapájára támaszkodva, így dünnyögött magában:

— No, kedves pajtás, ismét megkongattad egy szegény halott felett harangjaidat. Már sokat elsíratál. Százat és százat indítottál utolsó útjára. De

vajjon gondolsz-e arra, hogy egyszer majd neked is meghúzzák ezeket a harangokat? Talán nem is sokára? Talán hamarabb, mint gondolnád?

E közben sírhoz ért a gyászmenet. A harangok elcsendesedtek. Megbékültek. A harangszó gyorsan elveszett a tuják és szomorúfüzek tömegében. A pap még egyszer beszentelte a holttestet és átadta az enyészetnek.

A halott most már a sírásó kezébe került. Elbánt ezzel is, mint a többi ezerrel. S mialatt hányta a rögöket, igazgatta a hantokat, a harangozó a haranglábhoz támaszkodva így elmélkedett bajusza alatt:

— No, pajtás, megint eltakarítottál egy embert e világról. De vajjon, gondolsz-e arra, hogy egyszer majd téged is félrelöknek az útból... Mert aki másnak vermet ás, maga esik bele?

Hát igen, szoktunk gondolni a halálra, de a máséra! A gazdag a kolduséra, a koldus a gazdagéra, az egészséges a betegére, a beteg az egészségesére, én az olvasóéra. És az olvasóm? Az enyémre.

Ime, a komédia a tragédiában! Micsoda fonák-ság!

Nem mondjuk szívesen a „meghalni” igét egyes számú első személyben. Nem engedjük átszűrődni lelkünkön és gondolatvilágunkon önnön halálunk gondolatát. Ezért vagyunk aztán készületlenek a nagy útra.

Pedig a másvilági sötétség beálltakor megáll a munka. „Eljön az éjtszaka, mikor senki sem munkálkodhatik.” (Jn. 9, 4.) „Halálod előtt cselekedjél igazságot, mert nem lehet ételt lelni az alvilágban.” (Sir. 14, 17.)

Már az ószövetségben úgy jelenik meg a Seol, mint egy birodalom, amelynek uralma alól többé nem szabadul ki senki, ha egyszer odakerült s lakói tetterő nélküli, lankadt árnyak. Igen, a halál után annyival állunk Isten elé, amennyit életünkben

gyűjtöttünk. De nem anyagi kincseket, hanem lelkieket.

A halál után már nincsen töredelem. Nincsen „dolgozatjavítás”. Amit ahová tettünk, ott lesz és amit ahogyan tettünk, úgy marad. A jövőnk itt a földön határozódik meg. Itt dől el, hogy megtartjuk-e vagy elveszítjük-e örök életünket. Várjuk hát a halált mindig felkészülve és lélekben — szalonképesen.

Mire való a betegség?

A halált betegség szokta megelőzni.

Vajjon miért? Talán azért, hogy „belehalhasunk” valamibe?

Nem azért, hanem hogy előkészüljünk a hazatérésre.

Miből áll ez az előkészület?

Abból, hogy bűnbánó életet kezdünk és megterünk. Legyenek tehát szentek a betegség napjai, hetei és hónapjai... Hiszen a beteg a másvilág előszobájában várakozik.

A hírhedt amerikai Sing-Sing fegyházban kivégzésre készülődtek. Közvetlenül az előtt, hogy az elítéltnak a villamosszékre kellett volna ülnie, megjelent cellájában egy idegen. Rövid tárgyalás után az elítélt egy lapot írt alá. Aztán eltávozott az idegen.

A halálra ítélt az izgatottság legcsekélyebb jele nélkül helyezkedett el a villamosszéken. Fölhasították a lábszárán a nadrágját, s meztelen ikráján már érezte is a villamosvezeték hideg drótját és tudomásul vette, hogy egy perc múlva vége lesz.

Eljött a végzetes perc. A tömeg hátán végigfutott a hideg. Súlyosak ezek a percek, mert egy

rendesen indult élet dísztelen végakkordjai. Az újságírók figyelve figyelnek, hogy elleshessék az élettől búcsúzóinak utolsó szavát. És ebben a döbbenetes csendben a gyilkos hangosan és érthetően ezt kiáltja bele a messzeségbe:

— Brown nadrágtartója a legjobb!

Egy másodperc múlva átjárta testét a gyilkos áram és máris halott volt.

S egy óra múlva rikkancsok rohantak végig az utcákon. A kivégzett nevét harsogták és annak a Brown-nak a nevét, akinek nadrágtartója a legjobb. Valamennyi újság öles betűkkel közölte a kivégzett utolsó szavát, amelyekért özvegye a Brown-cégtől kereken húszezer dollárt kapott.

Az ember nem hinné, hogy megtörténhetik ilyesmi, ha nem Amerikáról lenne szó. Erről a furcsa erkölcsű világgrésről azonban annyi és olyan sok különös dolgot hallottunk már, hogy elhihetjük az emberi élet eme legyalázását.

Mert az emberi élet napnyugvása szent és drága idő, amelyet nem szabad amerikai ízű reklámokra felhasználni. Az emberi élet végperce nem a Brown úr nadrágtartójáé, hanem a megváltó Jézus irgalmáé. Legyen bár mégoly gyarló is az ember élete, a betegágyon meg kell békülnünk Krisztussal és át kell ölelnünk az Ő keresztjét.

A haldokló ember a másik világ mezsgyéjén áll. Az Isten a betegséggel alkalmat ad arra, hogy megfontoltan felmérjük az életet. E nehéz és keserves pillanatokban az Egyház szolgálja is segítségünkre siet a végső számadás megejtésére. Isten végtelen irgalma módot ad arra, hogy utolsó perceinkben — a betegágyon — az ő útjára kormányozzuk életünk szekerének rúdját. Ehhez a nagy elhatározáshoz az Egyház szolgálja adja a lendítő erőt. Súlyosan vét önmaga java ellen az, aki a betegek kenetét és a betegek szentségeinek irgalmas kiszolgáltatóját nem veszi igénybe.

Gyönyörűen összegezi Billot, a nagy egyház-tudós az Egyház és Krisztus gondos figyelmét a bűnös ember iránt: „A keresztségben újjászületve, a bérálásban Krisztus katonáivá avatva, az Oltáriszentséggel utunk egész ideje alatt táplálva, minden bukás után az Egyház kulcshatalma által minden köteléktől feloldva, utoljára az isteni irgalom ölébe tétetünk le, hogy ott megpihenve, halálunk óráján biztos kapunk nyíljék az örök haza számára.”

*

A beteg ember mellé necsak orvost hívjunk, hanem papot is. S hogy ez így történjék, arra vonatkozóan már egészséges korunkban adjuk ki a rendelkezést.

Ne féljünk! Amiként az orvostól nem hal meg a beteg, éppúgy a paptól sem. A betegek kenete nem morfium-injekció, hanem természetfeletti támogatás. A pap isteni segítséget hoz. S ki merné kétségbe vonni, hogy az orvos munkája mellett nincs szükség Isten segítségére?

A betegek kenete a szentségek koronája és betetőzése. Az Úr Jézus alapítása. Midőn Jézus megengedte, hogy Mária Magdolna megkenje testét, előlegezte és jelezte azt a megszentelést, amelyet küszöbön lévő kereszthalála kiérdemelt az Ő titokzatos testének minden tagja számára: „Eleve megkenté az én testemet a temetésemre.” De jelképezte a szentséget az a vigasztalás és erősítés is, melyet az angyal a halállal vívódó Krisztusnak nyújtott.

Az Udvözítő szavainak és tetteinek vonalait határozottan megrajzolja Szent Jakab: „Beteg valaki közületek? Hívassa el az egyházi szolgákat és ezek imádkozzanak fölötte, megkenvén őt olajjal az Úr nevében; és a hitből jött imádság megszabadítja a betegeket és megkönnyebbíti őt az Úr, és ha még bűnökben vagyon, megbocsáttatnak neki.” (Jk. 5, 14—15.)

Ezek a szavak s a betegek kenetének szentségi

volta kettős kötelezettséget tartalmaznak: a beteget a természetfölötti önszeretet, a hozzátartozókat pedig a természetfölötti felebaráti szeretet arra kötelezik, hogy a nagybetegnek minden esetben megadják ezt az annyira szükséges természetfölötti támogatást. Ha a beteg már nem tud rendelkezni, akkor a hozzátartozók vannak kötelezve az Úr szolgájának elhívására.

De nem akkor, mikor már fennakad a beteg szeme vagy amikor már elvesztette az eszméletét. A szentkenettel nem „halottakat balzsamozunk”. A balzsamozás a szakértők dolga. Az Egyház szolgálja az élőket, a betegségben sínylődőket ajánlja az isteni irgalom ölébe, hogy Jézus Krisztussal és az emberekkel megbékélten vegyenek búcsút az élettől. Ehhez az istenes és gondos cselekedethez még élő nagybetegek szükségesek. Ehhez a nagyfontosságú életfordulathoz öntudattal rendelkező emberekre van szükség, mert az Isten csak akkor tudja be a megterét a haldoklónak, ha az az öntudatnak és az akaratnak volt munkája.

Ha történnek mulasztások a betegek kenetének felvétele körül, — aminthogy történnek — akkor ezek többnyire a rövidlátó hozzátartozók számlájára írandók. Sok esetben a kapkodás, legtöbbször azonban az erkölcsi fejetlenségnek tudható be az, hogy lelki zárszámadás, égi és földi feloldozás, krisztusi útravaló nélkül kénytelenek megvívni Jákob harcát a betegek. Ezek Isten örök országában majd elmondhatják a Zsoltárossal: „Atyám és anyám elhagytak engem, az Úr pedig fölvelt engem.” (Zsolt. 26, 10.)

A „Principessa Mafalda” tragédiája

1927 novemberében elsüllyedt a „Principessa Mafalda” nevű olasz gőzös. A szerencsétlenség végső oka egy táncmulatság volt.

A hajó vezetősége és legénysége nagy táncos dáridot rendezett a hajó társalgótermében. A tisztek is résztvettek ezen és így a hajó vezetőségének esze nem munkáján volt, hanem a mulatságon. Meg is lett a borzalmas eredménye. 321 ember fulladt a tengerbe.

A megmenekültek elmondták, mi volt az oka annak, hogy ilyen sokan pusztultak el, holott a mentőhajók a közelben voltak és csónak is bőven akadt a gőzösről. A borzalmas tömeghalálnak oka az volt, hogy a tisztek eltitkolták az első osztályú utasok előtt, hogy a hajó menthetetlen. A helyett, hogy feltárták volna a szörnyű helyzetet és menekülésre készítették volna az embereket, hazug módon nyugtatták őket.

Felháborodunk a tengerésztisztek gonosz és ostoba eljárásán. Nos, éppen ilyen felháborító azok eljárása is, akik — noha tudják, hogy betegük halálán van — mégsem találnak utat és módot arra, hogy rendbehozhassa a szentségek felvételével bűnös lelkét.

— Jaj, ne bántsuk! Megijed szegény! — Így hebeg az álszeretet.

S a hanyagságnak és a nagy kíméletnek az a vége, hogy a beteg belepusztul a szerencsétlenségbe. S mindez azért, mert a tisztek — a hozzátartozók — eltitkolták, hogy menthetetlen a test.

Mi tehát a helyes magatartás?

A beteget idejében, szeretettel fel kell szólítani arra, hogy foglalkozzék az Udvözítővel. A sokat szenvedett Úr Jézus majd vigasztalására lesz.

Már itt is van! Az ajtó előtt áll! Már kopog is! Kezdd meg a bűnbánat imáját.

Confiteor Deo omnipotenti...

Novemberi demokrácia

A meghalás az egész emberiséget közös nevezőre hozza. A halál gondolata valóban kijózanító. A gőgös alatt elolvasztja az önhittség talapzatát és az alázatost a szebb jövővel vigasztalja.

A halál az emberi élet zárszamadásának „egyenlege”. A halál síkfelületre helyezi a társadalmi, politikai és gazdasági gyűrődéseket, megszünteti az egyenlőtlenségeket. A halál egyazon földre fektet mindenkit, akik pedig életükben nem voltak hajlandók egy gyékényre leülni.

A halál után mindenki — néhai.

*

A halál könnyen végez a társadalmi egyenlőtlenségekkel.

Zajos és fényes vadásztársaság egyszer egy remetelakra akadt. Égbenyúló hegyormok között kis fakalyiba púposodott ki a földből. A vízmósás szélén, óriási szál fenyők és tölgyek között hallgatagon görnyedt egy összetákolt fakereszt. A kereszt tövében, mohás sziklaszálon, messzenéző szemmel ült a remete. Fehér, kopott emberkoponya volt ölében. Szikár, csontos, finom ujjáival úgy fogta azt az aszkétikus maradványt, mint a szenvedélyes műgyűjtő a régiséget.

— Ugyan, mi különöset látsz azon a halálfőn, Isten embere? — kérdezte a remetétől a vadásztársaság élén haladó herceg.

— Azt vizsgálgom már évek óta, — nézett a kérdezőre a remete — hogy vajjon herceg nyakán vagy koldus vállán pihent-e, de sajnálattal kell megállapítanom, hogy a kérdést mai napig sem tudtam eldönteni...

A halál egyformán földre söpri a királyi koronát, a pápa tiaráját, a püspök süvegét, homokba gurítja a cilindert s versenyt gurul vele a koldusipka. A halál után egyformák vagyunk valameny-

nyien. Bekövetkezik az a társadalmi demokrácia, amelyben egyenlő megbecsülés és egyenlő alapjogok illetik meg az embereket születési és társadalmi helyzetre való tekintet nélkül.

A föld alatt nincsen már ranglétra és címskála, s a férgek nem válogatják munkájukat. A dízsírhelyeket és az árokszéleket egyforma tökélyvel dolgozzák fel. Nincsenek tekintettel érdemekre. Az édesanyaföld horpasztja be mindnyájunk mellét. A nemesi előneveket és a nevek után hivalkodó címet felváltja az általános és egyenlő „néhai”.

A halál választási küzdelem nélkül diadalra segíti a politikai demokráciát.

I. Ferenc József történelmi nagy alakját is megfosztotta trónjától a halál. Pedig nagy tekintély volt. Milliós néptömegek kantárszárát szorította kezében. S mégis — ki a felségjogoktól kezdve minden jogot mellényzsebében hordott — csak mint ember kapott bebocsátást a kapucinusok bécsi Habsburg-kriptájába.

Amikor a királyi gyászmenet a sírbolt ajtajához érkezett, a főudvarmester bekopogott a sírbolt ajtaján.

— Ki az, aki bebocsátásért esedezik? — hangzott a sírbolt mélyéből az egyik kapucinus atya komoly hangja.

— I. Ferenc József, a császár és király! — szólt a főudvarmester.

— Nem ismerem!

A főudvarmester újból kopogott és Habsburg Ferenc József érkezését jelentette.

A válasz demokratikus határozottsággal újból így hangzott:

— Ezt sem ismerem!

— Egy szegény halott ember nevében kérek bebocsátást — szólt végre a főudvarmester.

S erre az alázatos könyörgésre kitárult a sírbolt ajtaja s nyugtot kaphatott elporladt ősei között Európa egykori nagy uralkodója.

A sírokban már csak halottak pihennek, akiket egyfomán emészt az enyészet. Nekik már nincsen sem szavuk, sem szavazatuk. Azokban az uralkodói öklökben, amelyekben egykor a politikai jogok gyeplői futottak össze, a halál után a pók helyezkedik el.

Meghizlalunk minden teremtményt, — mondja Shakespeare — hogy magunkat hizlalhassuk. Magunkat pedig a férgek számára hizlaljuk. Ugyanegy asztalra kerülünk valamennyien, mégpedig az elmúlás nagy kerekasztalára, hol kövér király és sovány koldus egy és ugyanaz az ételfogás, csak kétféle a — tálalás.

*

A halál kiküszöböli a vagyonbeli egyenlőtlenségeket is!

Ma még nagybirtokosok egyesek, holnap azonban már szegénnyé vált cégfőnökök és gyárigazgatók. Útipoggyász nélkül szállnak fel a gyász-kocsira... Az idő egy csodálatos közösség malmára hajtja a vizet: az édesanyaföld mindenkit elföd és elnyel...

Faluvégen állunk. A gyermekeket nézzük, akik játszani kezdenek. Sietve széjjelosztják egymás között a szerepeket.

— Én leszek a király és ti mindnyájan engedelmeskedni fogtok nekem — rendezkedett a legidősebb gyermek.

— Én meg púpos leszek, kéregetni fogok, botra támaszkodva. — A szegény Ferkó vállalta ezt a szerepet.

— Én meg majd kardot kötök az oldalamba és katona leszek — kiáltotta egy nyúlánk legényke.

— És én — szólott egy másik — bíró leszek, aki majd ítélek, ha pereltek.

— Én kereskedni és árulni fogok.

— Mi meg napszamosok leszünk, hogy legyen mit enni — szoltak a többiek...

Aztán megkezdődött a játék.

Késő este lett. A falu tornyában megszólalt a harang. A gyermekek Úrangyalát imádkoztak, aztán szépen szétoszlottak és hazamentek. Egy pillanat alatt megszűnt a különbség király és koldus, úr és szolga, kereskedő és bíró, katona és napszamos között.

Találó képe ez az emberi életnek. Játsszuk a szerepünket, de valamennyien tudjuk, hogy a játéknak vége lesz. Ha majd megszólal a templom tornyában a „lélekharang”, akkor majd mi is hazasietünk, mint a gyermekek. Vége lesz a játéknak és mindnyájan egyenlők, teljesen egyenlők leszünk. Azaz mégsem egészen, mert egyesek sírni fognak, mások pedig örülni...

A gonoszok elkárhoznak. A jók pedig üdvözülnek. S megkezdődik a nagy Isten-uralom....

Faluvégi egyetemek

Nézzünk be a temetőbe is. Nem fogjuk tudni úgysem kikerülni. Mindenképen ott fogunk kikötni. Sétáljunk el tehát oda. Élve még. Egészségesen. Nap-sütésben. Magánosan. Figyeljük meg, hogy mire tanítanak minket ezek a faluvégi egyetemek.

*

A régi keresztény felfogás szerint a temető „alvóhely”. Az őskeresztények a templom körül kerestek maguknak örök nyugvóhelyet, hogy az utolsó ítélet hívó szava az Isten udvarában találja őket. A fehér torony árnyékában akarták megvárni az idő ama teljességét, „midőn majd átadja Krisztus az országot Istennek és az Atyának, miután megsemmisített minden fejedelemséget és hatalmasságot és

erősséget, mert addig kell neki uralkodnia, míg ellenségeit mind lába alá nem veti". (I Kor. 15, 24—25.)

Az őskeresztények templom körüli temetkezésének bizonyítékai azok a sírleletek, amelyek az ásatások alkalmával felszínre kerülnek. Ma már tiltott ez a kedves és megható temetkezési hely. A temetők kikerültek a falu és a város végére. De azért így is el kell néha oda látogatni, hadd érlelődjék a lélek...

A temető a lélek szanatóriuma.

A temető csendje nagy gondolatok és istenes elhatározások termőföldje. A sírok csendje megbékít a világgal és önmagunkkal. Lecsendesíti felkavart lelki világunkat. A temető visszaad minket önmagunknak.

A temető Isten szántóföldje.

A sírbarázdákba nem búzát vet az Isten, hanem embert. Szent Pál szerint amit vetünk, nem kel életre, hacsak előbb meg nem halt. Ez történik velünk is a sírban. Szent Pál szavával élve: „Így van a halottak föltámadása is!” (I Kor. 15, 42.)

Szeressünk temetőt járni. Hiszen a temető a felnőttek iskolája. A temetők faluvégi egyetemek. Az élet főiskolái, amelyekben igaz, jobbra csak novemberre szorítkozik a tanulmányi idő, mert az emberek főleg ebben a hónapban járnak oda. Ilyenkor majdnem mindenki vesz egy-két leckét ottan.

Szeretnél mázsássúlyú igazságokat hallani? Nos, akkor térdelj le halottad sírjához. Vágyódsz örök igazságok és mély gondolatok után? Nos, akkor ne forgasd a poros, elnyűtt pergamenteket, hanem betűzd ki a sírfeliratokat a kereszteken. Ezeken ott a nagy kéz ujjja, amely ráírja a fakeresztre: Mene...

Tekel ... Ufarszin ... Számbavétettél ... megmértél ... és elítéltetted ...

*

Mit tanulunk a temetőben?

A sírkeresztek fölé hajló szomorúfüzek egy kis mesébe burkolva súgják fülünkbe a figyelmeztetést: Egy a szükséges! ...

Mirza Tahir, a híres bölcs egy kis dereglyén igyekezett át a Tigrisen. Az átkelés lassan folyt. Szóbaállt hát a révessel.

— Hány fejezetet ismersz a Koránból? — kérdezte a tudós.

— Bevallom, egyet sem. Nem volt időm tanulmányozni.

— Szerencsétlen! — csóválta fejét a tudós — elveszett életed legszebb része.

Kis idő múlva újra a révész felé fordul a bölcs:

— Mit tudsz a csillagok tudományából?

— Semmit, uram!

— Ó, akkor elveszett életed másik negyede is. S mennyire vagy jártas a matematika örök törvényeiben?

— Nem ismerem én a számok bonyolult tudományát sem.

— Akkor elvesztetted életednek ...

Mirza Tahir nem fejezhette be mondatát, mert hirtelen felbillent a csónak s a következő pillanatban már a vízből ordított a révész:

— Tudsz-e úszni, uram?

— Nem! — kiáltotta rémülten Mirza Tahir.

— Hát akkor jaj neked, mert elvesztetted egész életedet!

A révész kiúszott, a tudós pedig odaveszett.

Hány ember van, aki nagy tudós, de nem tud imádkozni. A bölcs is mindenhez értett, csak egyhez nem. Nem tudott úszni. Nos, nem vagyunk-e mi is effajta szerencsétlen bölcsek, akik nem érdeklődünk a vallás iránt, pedig ha kiborulunk az élet nagy csó-

nakjából, akkor csak ez jelent nekünk segítséget. „Senki se ámtísa önmagát — mondja Szent Pál. — Aki közületek azt hiszi, hogy bölcs ezen a világon, legyen oktalanná, hogy bölcs lehessen; mert a világ bölcsesége oktalanság Isten előtt. Mert írva vagyon: Megfogom a bölcseket ravaszágukban. És ismét: Az Úr ismeri a bölcsék gondolatait, hogy hiábavalók. Senki se dicsekedjék tehát emberekkel” — és — folytathatnók az Írást — ismeretekkel, nehogy ezen bölcsesség ellenére is elveszítse az — örök életet.

Korhadt fakeresztek

A sírkereszt az emberi élet utolsó állomáshelyét jelöli meg. Azt hirdeti, hogy oda temettek valakit, aki kiállott a sorból és fáradt fejének pihenőhelyet keresett.

A keresztén kerekded pléhtáblácska van, rajta rövid életrajz. Egy név és két évszám. Más semmi. Ez a történelmem. Aztán megöregszik a sírdombon a kereszt. Félreesik. Valamelyik vihar aztán végleg kidönti. Ezzel elterült a földön az emlékem. A betűk elmosódnak rajta és álmhelyemet belepi a fű és a moha.

Aztán már nem jár senki a síromhoz.

Nem tartanak számon. Senki. Pedig még él a családom, mert viselik a nevemet, de velem már nem törődnek. Régmúlt lettem, akit már nem tart számon a jelen.

Ime, az emberi élet!

De ez csak az anyagi része! Ezenkívül valami más is van. A szellemi rész. A lélek.

Az Egyház szolgája ezért a lélekért dolgozik. Ezt a lelket keresi, szereti, neveli és szentelgeti. Ezt ápolgatja a bűnösben és a szentben.

Ezt a lelkiséget sürgeti az életben. Követeli mindenütt, minden fejlődésben, a művészet vásznán,

a kereskedelmi élet számláján, a művelődés egész vonalán egyaránt.

Mi a papság magasztos tevékenysége?

A láthatatlan világ állandó dörömbölése az anyagvilág ablakán. Szent kiáltozás: Ne feledkezzél meg a lelkedről! Mert ez is van és csak egy van!

Törődjél a lelkeddel! Mert ez túlél mindent. Minden elmúlik, minden elszáll, búcsút int és elillan: az ifjúság, a dal, a nyár, a csók . . . Születünk, élünk és egyszercsak meghalunk, a lélek azonban folytatást jelent egy másik világban . . .

Földi életünk az örök élethez csak a prológ! . . .

LELKÜNK TEHERMENTESÍTÉSE

Onismeret és penitencia. Ezek legyenek életünk kísérő őrangyalai. Nagy segítségünk ezek a megtérésben. A bűnbánatból fakadó erős és alázatos szeretet hálás hősiességre serkent Krisztus követésében, aki hozzánk, bűnösökhöz oly irgalmasan lehajolt és Isten fiainak méltóságára emelt bennünket.

Az ezredes úr vezekel

Egy napilapban kis hír jelent meg.

Varsói jelentés szerint egy lengyel ezredes kolostorba vonult, mert gépkocsiján, amelyet maga vezetett, baleset érte a lengyel miniszterelnököt. Az ezredes életben maradt. A kormányelnök azonban meghalt.

Az ezredes felelősnek érezte magát a kialudt emberéletért s ezért életfogytáig a kolostor kövén akart vezekelni.

Meghatottan tisztelgünk az ezredes komoly arca előtt, amiért a legkomolyabban kívánta felszámolni ezt a tragikus ügyét. Pedig nem ölt szándékosan. Csak a vezetőkerék billent meg a kezében. És ez az eset mégis arra készítette, hogy felajánlja életét — büntörlesztésül — egy életért.

Ez igazi életkomolyság, igazi felelősségérzet!

Az ezredes vállalja a bünbánatot. Vezekel. Mégpedig nem öngyilkosság formájában, ami bizonyos tekintetben a dolog könnyebb — bár természetesen elítélendő — megoldása lenne. Mást határoz: egész életén át vezekel a kolostor hideg kövén. Megfordította kardját s letűzve a kolostorkert földjébe, naponta egy órát kívánt előtte elmélkedni.

Igy lezárni egy számadást, már több mint penitencial! Ez a tisztulásváagnak olyan szép esete, amely megérdemli a kiemelést.

Micsoda zománcosveretű keresztény hősiesség ez, amely csuhával cseréli fel a katonazubbonyt. Micsoda mélysége ez a léleknek, amely csak úgy tud megállni, ha a nagy bünbánatban és a vámosi alázat zúzómalmában gyarlóságainak utolsó porci-káit is összetöri.

Ezredes úr! Szégyenkezve tisztelgünk az ön mélységes érzése előtt és úgy érezzük, hogy meghatódott lelkünk önt a gyóntatószéken kívül is feloldozza.

Az ezredes úr azonban vezekelni akar...

*

A vezeklés bibliai gondolat!

Isten végtelenül szent. Útálja a bűnt és igazságosan meg is bünteti. A töredelmes bűnösnek azonban kész megbocsátani. Ezt sűrűn kinyilatkoztatja. „Ha majd keresed ott az Urat, a te Istenedet, megtalálod őt, feltéve, hogy egész szívedből és lelked egész keserűségéből keresed.” (Deut. 4, 29.)

Mi ez a lelki keserűség?

A lélek fájdalma. A rendezett szív, amely egész hevével Istenhez fordul s megszünteti a bűnös állapotot, amelyet a rendetlen érzelem szült.

A bűnbánat szentsége

Az Udvözítő mindjárt fellépésekor átveszi előhírnőke szájából a szót: „Tartsatok bűnbánatot, mert elközelgett a mennyek országa.” (Mt. 4, 17.) Ez a bűnbánat pedig abban áll, hogy az embernek meg kell változtatnia felfogását, el kell fordulnia világias álláspontjától és az okulás alázatával bíznia kell Isten irgalmában.

Az Udvözítő megváltásunkért jött a földre. A bűntől váltott meg minket. Ennek a megváltásnak az egyénben való foganatosítására szentséget rendelt: a töredelem szentségét.

*

Udvözítőnk ígérete volt ez.

Az Udvözítő akkor ígérte meg e szentséget, amikor Szent Péternek kilátásba helyezte a kulcsok, meg az oldás és kötés hatalmát. „Bizony mondom

nektek, amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve mennyben is, amiket föloldoztok a földön, föl lesznek oldozva mennyben is." (Mt. 18, 18.) Kétségtelen, hogy az Udvözítő e szavakkal bűnbocsátó hatalmat helyezett kilátásba az Egyháznak, de még nem jelezte azt, hogy mi módon kívánja az apostolok és utódaik részéről a gyakorlást.

Ezt cselekedte meg, amikor a feltámadás után így köszöntötte a zárt ajtók mögött rejtőzködő tanítványokat: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket. Ezeket mondván, rájuk lehelt, és mondá nekik: Vegyétek a Szentleket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsátatnak nekik, és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva." Ezekkel a szavakkal az Udvözítő megalapította a töredelem szentségét és hatalmat adott az apostoloknak a bűnök megbocsátására.

Az apostolok tudomásul vették a küldetést. A felhatalmazás világos volt, a feladat pedig nagyon fontos, hiszen nem kisebb megbízást kaptak, mint biztosítani a vezeklő bűnösöket Isten megbékéléséről és barátságáról. Krisztus sem bocsátotta el bűnöseit ítélet nélkül. A nagy meggyógyulások alkalmával ily szavakkal eresztette útnak a hozzáfordulót: „Menj békével, meg vannak bocsátva bűneid!"

De itt hangoztatnunk kell most egy hittételt, amelyen a töredelem szentségének egész katolikus teológiája sarkallik. Ez pedig így hangzik: az Egyház szentségi bűnbocsátása bírói ténykedés.

Az apostolok és utódaik tehát ítélő ténykedésre kaptak joghatóságot. De ahhoz, hogy „oldozhassanak" vagy „elmarasztaljanak", hogy „bocsássanak" vagy „megtarthassanak", ismerniük kell a tényálladékok, vagyis a bűnösséget, s az esetleges enyhítő körülményeket.

A jogi törvényszék megállapíthatja a bűnösséget a vádlott akarata ellenére is. A tárgyi bizonyítékoknak perdöntő súlyuk van s a legkonokabb tagadás ellenére is elmarasztaló lehet a világi bíróság ítélete.

A töredelem szentségénél nem ez a helyzet.

A lelki vádlottnak önkéntesen és töredelmesen kell vallania, hiszen e törvényszéken a bűnös vádló, vádlott és tanú egy személyben. A bűnösnek tehát fel kell fednie a tényállást. Be kell számolnia gyarlóságai előzményéről s mindarról, ami az ítélethozatal szempontjából figyelembe jöhet. Csak a helyzet és a tények határozott ismeretének birtokában tehet az Isten szolgálja eleget „vagylagos” feladatának: az arra méltót feloldozza s a méltatlant bűnében elmarasztalja.

De figyelembe kell venni még egy másik, nem utolsó szempontot is, amely szükségessé teszi a bűnbánó részéről a vallomást: ámbár Krisztus az apostolokat nagy titkainak szolgálivá tette, azért azoknak emberi módon kell eljárniuk tisztségük gyakorlásában. Ez az emberi vonás itt a vallomás.

A pap ugyanis nem részese Isten mindentudásának, következésképpen emberi úton kénytelen megszerezni ismereteit. Rá van utalva arra, hogy a bűnöst, a vádlottat kihallgassa a gyóntatószékben, ahol aztán a bíró talárjával, az illetékeség súlyával, a megértés és szeretet varázserejével csodát művel, amikor odaszól a bűnbánóhoz:

— Menj békével! Bűneid meg vannak bocsátva.

A lélek tehermentesítése

Nem mulaszthatjuk el rámutatni a töredelem szentsége isteni eredetének megállapításánál arra a csodás lélektani hatásra, amelynek áldásos eredménye arra a kijelentésre ragadtatta az orvosokat, hogy ha Krisztus ez üdvös intézményt nem alapította volna meg, akkor a pápaságnak kellett volna ezt a mulasztást pótolni.

Erre azonban nem került sor.

A töredelem szentségét nem a pápaságnak köszöni az emberiség, hanem magának Krisztusnak. A nagy lelki „tehermentesítés” a Megváltó szíve szeretetéhez fűződik.

Hát csakugyan megkönnyebbedik az ember a gyóntatószékben?

Igen. Érezhetően és sokszor felejtethetetlenül emlékezetesen. Ezt a lelki megkönnyebbülést nem adja meg semmi más, nem hozza meg semmi más, csak a bűnbánat szent szanatóriuma, ahol Krisztus az orvos és a kegyelem a gyógyszer.

A perzsa népmese szerint egy testvérgyilkos király mindennap eltűnt hatalmas kertjében. Egyszer meglesték. Követték. S látták, amint megállt egy hatalmas pálmafa tövében, leborult a fűborította földre, kis gödröcskét kapart s ráborulva újra és újra elsuttogta, hogy ő ölte meg testvérét.

Ebben a mesében sok igazság van. Lélektani tény, hogy a vallomás könnyít az emberen. A letartóztatott börtöntöltelékek akkor szoktak megkönnyebbülni, amikor a vizsgálati fogságban eltöltött keserves éjszaka után vallomásra jelentkezhetnek és elmondhatják tettüket. Mert a lelkiismeret terheit ki kell a magasságba vágó lélek gondolatjából dobálni...

„A bűntudat annyira nyomja és feszíti a bűnös lelkét, hogy ösztönösen iparkodik tőle szabadulni” — írja Schütz Antal Dogmatikájában. Nos, a szentségi gyónásban ezt megteheti emberhez méltó módon. Itt évezredes tapasztalatok alapján körültekintő gondoskodás történik, hogy a bűnös teljes bizalommal jöhessen el és mérhetetlenül komoly ügyéhez mért teljes figyelemmel és titoktartással találkozzék. E menedék híján, bűneink terhével megterhelten és lelkiismeretétől üldözötten a nyilvánossághoz folyamodnék, mely megbotránkozik, a mellett kaján és közömbös; vagy a bírósághoz, mely irgalom nélkül elítéli; vagy pedig a freudista orvoshoz megy, aki felelőtlen és léha kísérletezéseivel

menthetetlenül összeroncsolja lelkének finomabb életföntartó szövédéket: Egytől sem kapja meg a biztosítást, melyet pedig egyedül áhít: „Menj békével, meg vannak bocsátva bűneid!”

*

Mondjunk néhány szót a töredelmesek könnyeiről is.

Vannak bűnbánók, akik a könnyhullatásig jutnak el. Nagy mélységekig ásnak ezek. Olyan mélységekig, ahol már feltörnek a lélek vizei.

Ezek a könnycseppek az emberi élet legértékesebb drágagyöngyei. Szentek díszai. Nagy bűnbánók ékességei. Az istenszerető szív gyöngyöt termelő izzadásai.

De ne tévesszük össze a gyóntatószék könnyeit az utcasarki panaszok sírámaival. Mert ezek vízcseppek. Azok meg az új élet hajnalának harmatgyöngyei.

Azt mondja Petőfi: „A lélek a felhővel rokon. Megkönnyebbül, midőn esője hull.” S esője akkor hull, mikor sír. Ettől az esővitztől, „ha könnyeink volnának mint a karmazsin, mint a hó megfehérednek; és ha pirosak lennének, mint a bíbor, lesznek, mint a fehér gyapjú”. (Iz. 1, 18.)

Eurystheusnak az volt a hatodik parancsa, hogy tisztítsa ki Herakles egy nap alatt Augias elisi király istállóját. Ez bizony nem volt könnyű munka, mert Augias istállójában háromezer marha tanyázott, és pedig hosszú időn át.

Herakles azonban mégis megoldotta az emberfeletti feladatot, és pedig úgy, hogy nyílást vágott az istálló két szemben lévő falán és széles csatornát ásván, átvezette rajta két közeli folyó víztömegét. Így csakugyan kimosta az istállóból a piszkot.

Sokszor az ember belvilága is olyan rendetlen, mint Augias istállója. Aki rendet akar benne csinálni, át kell vezetnie önmagán két folyam tisztító árnál. S ez a két folyam nem más, mint az egyik

bánkódó szívünk forrásvize, amelyet a mea culpa-val fakasztunk, s a másik a Golgota hegyéről eredő isteni kegyelem. Ez a két folyam tisztára mossa évek szennyét és megkönnyíti az ember életét. Nincs az a lelki szemétdomb, amelyet el ne seperne ez az összetorkolló áradat.

*

Keressük a gyóntatószék békéjét.

A bűnbánat szentségének felvétele után azt érzi az ember, hogy a bensejére nehezedő lelki nyomás kisebb és az égi vonzóerő hatalmasabb. Mint ahogy az egyszeri legény érezte.

A legény gyónni ment. Lóháton.

Bizony, döcögve baktatott a templom felé. Olyan nehezen léptetett, mintha mázsányi teher lógott volna a nyergen. De amikor a gyónás után lóra pattant, akkor már könnyed volt a mozdulata, a lova pedig olyan heves tempóval vitte haza, hogy a legény önkénytelenül ezt súgta a fülébe:

— Pejkóm, talán könnyebb a teher?

S a Pejkó válasza nyilvánvaló volt, mert röpült, mint a lepke...

Kérdezz — felelek!

A töredelem szentségével kapcsolatban nagyon sok ellenvetést és látszólagos nehézséget lehet halni. Részben köpködő kaszinók tájékaról, részben pedig olyanok részéről, akik inkább tudatlanok, mintsem vallástalanok. Az ellenvetések közül néhányat gombostűre szúrva felmutatunk.

Az okoskodó: Tartok tőle, hogy a gyónást papok találták ki! — Bizonyos, hogy a papok már sok mindent kitaláltak a puskaportól kezdve ezer más nagy és kis dolgon át a kerékpárig, azonban a gyónás feltalálójáról nem emlékezik meg egy lexikon sem.

Pedig ha úgy lenne, akkor neve ugyancsak közismert lenne! Különben pedig kérdezzük: mit csinált volna a világ azzal a pappal, aki elsőízben tette volna meg ezt a bejelentést: Holnaptól kezdve eljösztök hozzám és fülembé sügjátok bűneiteket, mert kíváncsi vagyok azokra?...

A kegyelt: Majd elintézem én az ügyemet magával az Istennel! Nincsen szükségem papok közbejöttére! — Gondoljuk el erre a következőt: Egy duhaj ember garázdálkodik éjnek idején az utcán. A rendőr csendre inti. — Mi köze hozzá! — vágja vissza a jókedvű cimbora a rendőr felé — hiszen a rend fenntartása a belügyminiszter dolga! — Nos, mit mond erre a rendőr? — De annak még én vagyok az emberel

Az Istennek viszont a pap az emberel

Az óriás: Sokkal nagyobb vagyok, semhogy még gyónnom kellenel! — Éppen ezért letérdelünk, amikor gyónunk, hogy kisebbek legyünk!

A kötekedő: A pap is csak ember! — Az igaz. De hiszen a király is csak az és mégis hatalma van a megkegyelmezésre. A pap is ember, de Isten embere, tőle rendelt előjáró, s mint ilyen, éppen úgy megbocsáthat az Isten ellen vétőknek, mint ahogy a szülő megbocsáthat gyermekének, aki pedig esetleg nem is ellenük, hanem a szomszéd gyermek ellen vétett.

Az előrelátó: Minek gyónjak, mikor ismét csak vétkezem? — Ezzel az okoskodással a mosakodást és az étkezést is el lehetne törölni, hiszen mindig újra piszkosak leszünk és néhány órán belül úgylis újra megéhezünk.

És lám, mégis mosakodunk és eszünk!

A szemérmes: Mit fog gondolni rólam a pap? — Azt, hogy Istennek kedvelt gyermeke vagy. Hogy komoly lélek vagy.

Az öntelt: A gyónás lealázól! — Ó nem. A bűn az! A gyónás felmagasztalás, hiszen a visszaszerzett

megszentelő kegyelem révén ismét Isten gyermekeivé leszünk.

A képmutató: Nekem nincsen bűnöm! — Nos, erről lehetne beszélni, sőt hosszasan csevegni. Ez a kérdés tisztázásra szorul!

„Nekem nincsen bűnöm!”

Azoknak, akik azt állítják, hogy nekik nincsen bűnük, elmondunk egy tréfás, de nagyon tanulságos történetet.

Egy Giovanni nevű olasz kereskedő mindig azt mondogatta plébánosának: „Nekem nincsen bűnöm! Minek menjek hát gyónni?”

Egy alkalommal szobrot kellett a templom falához erősíteni. A plébános Giovanninál megvette a vaskapcsot és a kereskedő maga vállalkozott arra, hogy elhelyezze a falban. Létrán felment a szoborfülkébe és foglalatoskodni kezdett. A plébános pedig közben észrevétlenül elhúzta a faltól a létrát, aztán kisietett a haranghoz, félreverte. A kis falu népe összeszaladt:

— Mi történt? Tűz van? Rablók törtek a falura?

A plébános pedig harangozott rendületlenül. Mikor aztán körülötte állott az egész falu, megszólalt:

— Emberek! Asszonyok! Kedves Hiveim! Azért harangoztam, hogy megmutassam nektek korunk, sőt minden idők legnagyobb szentjét. Mégpedig elevenen. Mert Szent Péter nagy szent volt, ámde vétkezett, mert megtagadta Krisztust. Szent Ferenc is könnyelmű, bűnös ifjú volt, mielőtt megtért volna. Maga Szent János apostol, az Úrnak tiszta tanítványa is vétkesnek érezte magát. Azonban felfedeztem községünkben egy olyan szentet, akinek semmi bűne nincs és akinek ezért soha nem is kell gyónnia. Ő Szent Alajosnál is szentebb és szentebb minden

szenteknél... Jöjjetek, kedves híveim, lássátok őt!...

És a pap kitárta a templom ajtaját.

Bevezette tolongó, kíváncsi népét a templomba.

A falmélyedésben, a szobor helyén ott állott Giovanni. Nem tudott lejönni, mert nem volt ott a létra.

A pap pedig felmutatott:

— Ime, korunk szentje!

A közönség nevetni kezdett, majd hangos megjegyzések következtek. Erősek és válogatás nélküliek.

— Ez szent? Hiszen hallatlan csaló!

— Ez szent?... Hiszen mindig asszonyok után futkos!

— Ez szent?... Hiszen úgy tud káromkodni, hogy majd rászakad az ég.

— Ez szent?... Hiszen goromba, mint a pokróc!

És majdnem mindenki tudott egy kis mákvirágot dugni a kereskedő feje köré font hatalmas koszorúba. Giovanniról olyan lelki arcképet festett a falu, hogy ráillett volna egy ördögfiókára, de nem egy szentre.

Amit Giovanni nem akart megtenni, megtette a falu. Megvizsgálta az ő lelkiismeretét. De meg ám! S alaposan elmarasztalta.

A pap végül is odaállította a „szenttéavatott” Giovanni alá a létrát és ez leszállt. Megalázottan.

— Lásd, Giovanni — mondta a lefelé ereszkedőnek, a papnak nem akartál meggyónni. Most aztán megvizsgálta a falu a lelkiismeretét és meggyón-tatott...

Sok Giovannija és Giovannája van ám az Egyháznak, akik valamennyien azt hangoztatják: nekem nincsen bűnöm! Valószínűnek tartjuk, hogy mind-egyiknél megismétlődne az, ami Giovannival tör-

tént. Az ilyen szentekről az emberek olyan bűnlajstromot tudnának összeállítani, hogy hosszabb lenne, mint a mindenszentek litániája. Az pedig — közmondás szerint — meglehetősen hosszú!

Akik ajkukra veszik azt a kifogást, hogy nekik nincs bűnük, azok figyeljenek fel a Szentírás eme mondatára: „Becsapta önmagát a gonoszság!” Mert Istent nem csaphatják be. De a világot sem. A szentek is hétszer botlanak napjában, nos, akkor a gyarló ember ne bukdácsolna? Ezt csak az meri állítani, akiből kiveszett az önismeret, de teljesen! Ezt csak azok merik mondani, akiknek halvány sejtelmük sincs arról, hogy milyen hatalmas szövevény az ember lelki világa.

Ezeknek a Giovanniknak és Giovannáknak fogalmuk sincs a lelki élet háztartásának bonyodalmairól, összeütközéseiről, viharairól és arról az emelkedett életmódról, amely az igazi szentek sajátossága. Az ilyen önámítóknak lelki húrozata spárgából van. Ez nem ismer semmiféle hangolást. Itt nem lehet beszélni finom dallamokról, rezonanciáról, itt nem lehet szó lelki finomságokról. Az ilyen férfiak és asszonyok semmit sem tudnak a lelki tökéletesség vonalairól.

Az ilyen egyéneknek nincsen benső erkölcsi akusztikájuk. Nem látnak semmit lelkük magánkápolnájában, mert nincsen rajta ablak, vagy ha van, akkor csak vakablak. Az ilyen lelkeknek nincsen erkölcsi színérzékük, ítélőképességük. Nincsen erkölcsi mélységük, sem erkölcsi emelkedettségük!

Az ilyen felfogásúak nem foglalkoznak magukkal, éspedig azért nem, mert jól tudják, hogy az önmagukba mélyedés folytán kiábrándulnának kedves énjükből. Ők nem akarják tudni azt a tapasztalati tényt, hogy első pillantásra rendesen kevés csillagot látunk az égen, de ha huzamosabb ideig nézzük az eget, lassanként megszámlálhatatlan csillagot veszünk észre.

A lelki tisztaság kérdése erkölcsi érzék és erkölcsi finomság dolga. Egyeseknek a szoba akkor is tiszta, ha ujjnyi vastag benne a por és ha annyi a szemét, hogy az ember megbotlik benne. Ezeknél semmi sem okoz különösebb izgalmat, mert náluk a szemétdombnál kezdődik a pizok.

Tehát vigyázat! A legtöbb ember olyannak ismeri önmagát, amilyen szeretne lenni. S ez nemcsak komédia, hanem tragédia is. Az önismeret hiánya sok bajt okoz. E miatt lépnek sokan tovább a kelleténél, pedig lehet, hogy egy centiméter már a halált jelenti.

Önismeret hiánya vezetett a mohácsi vészhez . . .

Ismerd meg önmagadat!

Ez a figyelmeztetés a delfii jóshely kapuján volt felírva.

Nem ártana, ha máshová is odavésznék: kunyhók falára, társalgótermek szárnyasajtajára, tükrök kerekére, szerzetesi cellák padlózatára.

Mert — sajnos — nem ismerjük eléggé magunkat!

Van egy múzeális értékű régi földgömb, amely akkor készült még, amikor nagyjából ismeretlen volt a földkerekség. Ezen a földgömbön az addig fel nem kutatott területeket egyszerűen beárnyékkolták és ezt írták oda: „Hic sunt leones!” Itt pedig szörnyetek vannak!

A mai idők embere már ismeri a földet, de nincsen tisztában azzal a kis belső világgal, amelynek mikrokozmosz a neve. Ő, hány férfi és hány asszony keblére lehetne odaírni ezt a sokat jelentő kis mondatot: „Itt vannak a szörnyetek!” A test cselekedetei: paráznság, tisztátalanság, szemérmelenség, bujaság, bálványozás, bűbájosság, ellenségeskedés, viszálykodások, versengések, harag,

veszekedések, visszavonások, szakadások, irigykedések, részegeskedések, tobzódások, gyilkosságok és hasonlók.

Némely ember lelkében ősvadon van, amelyben rengeteg állat él: az örökké fecsegő szarka, a gőgös páva, a mérges pulyka, a kényelmesség golyája, a naplopás szárnyasegere, a gyűlölködés vércsége, a csipkelődés szúnyogja, a szeretetlenség darazsa, a megszólás mátyásmadara, a rágalmazás döggese-lyűje, a kellemetlenségek legye és az alattomoság poloskája.

A töredelem szentsége szükségessé teszi az önvizsgálatot és ezzel felfedező útra indul az ember önmagában.

*

A Szépség-Egészség című folyóirat ezen jelszó alatt végzi népművelési munkáját: „Ismerd meg testedet!” És az emberek tudják is pontosan, hogy például a vér körülbelül 21 milligramm alkoholt tartalmaz. Vagy hogy ha az ember alszik, vérnyomása valamivel alacsonyabb, mintha ébren volna. A rendes emberi test bőrfelülete körülbelül másfél négyzetméter. Az emberi test többezermilliárd sejt-ből áll stb. A folyóirat szerint ez ismeretek tudatában szakszerűbben tudjuk kezelni testünket. Amiben van is igazság.

De nem fontos-e akkor a másik igazságnak hangoztatása is: „Ismerd meg lelkedet!”

A lélek rostjainak és szövetének, húrozatának és hangszerelésének ismerete nélkül nincsen igazi életművészet. A lélek vonalainak ismerete nélkül nem beszélhetünk lelki stílusról. Pedig a lelki stílus-talanság legalább olyan fogyatékoság, mint az írásbeli stílustalanság.

Ez azoknál mutatkozik, akik pongyolán fogalmaznak, úgy írnak, ahogy éppen tolluk hegyére tolnak a szavak. Nem válogatják meg kifejezéseiket, nem szűrik meg bőbeszédűségüket. Nem

ügyelnek árnyalati finomságokra. Közhelyekkel dobálóznak. Elkoptatott szavakkal dolgoznak. Nem csiszolnak. Nem fűzik gyöngysorba szavaikat.

Az ember lelkülete is lehet ilyen művészietlen. De lehet tökéletes is! Ez a tökéletesség a finom lelkék sajátsága. Ezek folyton figyelik, elemzik, mérlegelik szavaikat és megszűrlik gondolataikat és megrostálják mondanivalójukat.

Mindez azonban nem képzelhető el önvizsgálat nélkül.

A lelkiismeretvizsgálat első feladata a rendetlenségek és bűnök kipusztítása. A második lépés már építő célú: az erények kifejlesztése és ápolása. Ez már a lelki nagykorúság jele. A szentek ékessége. Erénykertészet.

Borítsunk fátyolt a multra!

A magyar történelem igen gazdag drámai pillanatokban. Ezeréves multunk a „ború és derű” történelmi párosjátéka. Egyik szemünkben még rendesen ott csillogott a könny, mikor a másik sarkában már kiragyogott a mosoly s fejünk felett közben megjelent a szebb jövő előhírnökeként a szivárvány.

Ilyen drámai pillanat volt 1867-ben is, amikor a király és nemzete kiegyeztek.

Az alkotmányjogi vita fölött a megértés szelleme aratott diadalt. A szigorú uralkodó hitvese társaságában fogadta Deák Ferencet. S mikor Deák a nemzet nevében meghajtotta magát, I. Ferenc József kezét fogott a haza bölcse személyében a nemzettel és így szólt hozzá:

— Borítsunk fátyolt a multra!

Minden gyóntatószékben ilyen kiegyezési percek ismétlődnek meg. Minden szentgyónás kiegyezés a felséges Úr Isten és alattvalói között. Amikor le-térdelünk Isten királyi trónusa előtt, akkor lehajlik

hozzánk a trón ura s megbocsátó szeretettel és nagy megértéssel súgja a fülünkbe:

— Borítsunk fátyolt a multral

Ha nem is ez a feloldozás szövege, de ez a tartalma. Nincsen olyan megbánt bűn, amelyet be ne borítana és el ne takarna az isteni irgalom sűrűre szőtt fátyola. Nincsen az a megsiratott gonoszság, amelyet le nem törölne az Isten kegyessége. Nincsen az a lázongó kebel, amelyet Szívéhez ne ölelne az isteni szeretet.

*

Minden szentgyónás alkalmával új fejezet kezdődik az ember életében. Minden bűnbánó arc ezeknek a fejezeteknek művészi kezdőbetűje. Minden mea culpa új gondolkodást, új törekvést visz az ember életébe: új utakkal, új vágyakkal, új tervekkel és új elhatározásokkal.

Hittétel, hogy a „töredelem szentsége eltörli az összes halálos bűnöket az örök büntetés adósságával együtt”.

Mit tartalmaz ez a tétel?

a) Azt, hogy a töredelem valóságosan eltörli a bűnöket és nemcsak befödi azokat, vagy csupán kibékíti a bűnöst az Egyházzal. Az Udvözítő ugyanis apostolainak ugyanazt a hatalmat adta, amelyet ő maga gyakorolt. Ő pedig a bűnöket valóságosan megbocsátotta, és nemcsak külső megigazultságot adott.

Ugyanígy az Egyház kezdettől fogva meg volt győződve, hogy akiknek megbocsátja bűneit, megvannak bocsátva; különben a föloldozott bűnösöket nem engedte volna az Oltáriszentséghez.

b) A bocsánatos bűnök szintén a föloldozás erejénél fogva kapnak bocsánatot. Hiszen valóságos bűnök; s az Udvözítő, amikor az Egyháznak bűnbocsátó hatalmat adott, a bűnök tekintetében semmiféle megszorítást nem tett.

*

A töredelem szentségének további hatásai is vannak. Nevezetesen:

a) A bűnbánó megkapja a megszentelő kegyelmet.

b) Szentségi kegyelmet is kap. Ez a lélek gyógyítását eszközli. A léleknek képességet ad a bűnös hajlamok kiirtására, a bűnbánat és az elégtétel szellemében.

c) Feléleszti a korábbi érdemeket, amelyeket a halálos bűn kioltott.

d) Az ideigvaló büntetés adósságát elengedi, és pedig olyan arányban, amilyen mértékben elégtételt nyújt a bűnös.

e) A föloldozást igaz derű és élénk szellemi vigasztalás követi. Ezt másképpen úgy is mondhatnók, hogy a komoly és ájtatos penitenciázó lelkében kigyullad a békés boldogság tüze.

De szóljunk erről bővebben.

A boldogság lelke

Mindenki boldog szeretne lenni. Ez olyan élet-tapasztalat, amelyet nem cáfolt még meg senki sem. Ez alól nincsen kivétel. Az önmagát sanyargató szerzetes is a boldogság drágagyöngyét igyekszik kitermelni lelke kagylóiban. Az örök boldogságát.

A csodálatos, gyönyörű tollazatú paradicsommadarat kegyetlen telhetetlenséggel vadásszák az emberek. Ágról-ágra, fáról-fára kergetik, üldözik ezt a szívirványszínekben pompázó, szép ausztráliai madarat.

Nos, az emberi boldogságot a ragyogó szépségű paradicsommadárhoz lehetne hasonlítani. A boldogságot is ezren és ezren hajszolják. S amikor már csak ki kellene nyújtani kezüket érte, mikor már szinte markukban érzik, akkor tovább röppen. Messzebbre. Szinte játszik velük. Hirtelen eléjük toppan, meg-

csillogtatja szépségét, aztán tovaillan. Varázsát elnyeli a távolság sűrű köde, elfödi a titkok erdeje.

Dehát csakugyan elérhetetlen a boldogság? Nem tudjuk kalapunk alá szorítani?

Nem elérhetetlen és nem kézrekeríthetetlen, csak jó nyomon és jó helyen kell kereskednünk utána.

A boldogságot nem lehet térképen és menetrend szerint kutatni. Ezt a lelki paradicsommadarat nem lehet csapdákkal és kelepccékkel megfogni. Ennek a kincsnek nem Ausztrália az őshazája. Ez a madár az égből röppent a földre, mint szelíd galamb.

A boldogság a magasságos világrendből hulló harmat. Egyszerűség. Alázat. Megelégedettség. De éppen mert ilyen egyszerű, mindenkin megtelepedhetik. Mindenkit elboríthat. Mindenkit beharmatozhat.

De aki boldog akar lenni, annak föltétlenül meg kell hajtania fejét. Alázatosan. Mindenre készen. Ki kell tárnia kezét: imádságosan, könyörgően. Az ég felé kell tartania két tenyerét: esdeklően és őszintén. Fel kell ajánlania szívét virágtartóul: az emberi jószág virágos ágacskája részére. És le kell térdelnie és be kell vallania, hogy nincs más Isten Istenünkön kívül.

Ki az, aki így tesz?

Az élet jámbor vándora, aki a bűnbánat zsámlyán kötött ki. Aki mindenkitől bocsánatot kért és mindenkinek megbocsátott. Aki nem akar többé bűnt elkövetni és aki nem fog többé mást megbántani. Aki Isten lába elé borulva megköszöni az élet ajándékba kapott perceit, az érdemtelenül elfogadott napsugarakat s aki dolgozni akar fáradhatatlanul családjá és embertársai javára.

Ez az ember alázatos bűnbánó, aki a gyónatószhék rácsa mellett mindent megbeszél orvosával: lelkiatyjával és aki leszámolván a multtal, ujjongó boldogsággal hagyja ott a gyónatószhéket.

Vajjon minek örül?

A jövőnek örül! Az új napoknak, amelyek békés megnyugvást görgetnek eléje... Örvendez hátralevő éveinek, amelyeket Istennek fog szentelni, mint a természetfeletti élet hűséges, jámbor szolgálja.

*

A boldogságot sokan Monte Christo szigetén keresik, ahol a kincsek bűvös aranyhegyétől várják a szerencsésebb élet napfelkeltét. Távoli zónák ismeretlen és csatakos útvesztőin bolyonganak érte. Ez bizony tévelygés! Ezek a boldogságnak csak argonautái, kalandorai, akik feneketlen barlangok mélyén csákányozzák a bűvös kövektől vemhes sziklákat.

A boldogságot nem itt kell keresni. A lélekben kell. A boldogság magva a lélek boldogsága! És nem a teli pénztárca. „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, — mondja az Udvözítő tanítványainak — hol a rozsdá és a moly megemészti, és hol tolvajok kiássák és ellopják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket az égben, hol sem rozsdá, sem moly meg nem emészti, és ahol tolvajok ki nem ássák és el nem lopják.” (Mt. 6, 19—21.)

*

A legnagyobb boldogság a szabadság! — sóhajtozik a börtönbe zárt rab.

A legnagyobb boldogság az egészség! — panaszkodik a beteg bankvezér.

A legnagyobb boldogság a megnyert csata! — mondja a háborút vesztett hadvezér.

— A legnagyobb boldogság a szépség! — szól vágyakozóan a csúnya leányka.

A legnagyobb boldogság a főnyeremény! — imádkozik a szegény ember.

A messi távolból egy emberi alak jön. Sietve. Bizonyosan ő is hozzá akar szólni a problémához. Asszisi Ferenc ez az ember, aki egyszerű csuhájában felemeli ujját és figyelmeztet minket.

— Ezek a boldogságok újabb boldogtalanságok forrásai. A szabadságnak, az egészségnek, a győze-

lemnek, a szépségnek, a gazdagságnak az a nagy fogyatékosága, hogy nem ad velük az élet egyúttal egy nagy szeget is, egy tengelyvégszeget, s így nem tudjuk azok megmaradását biztosítani. Ezek a kerek az élet szekeréről könnyen lehullanak.

— A földi boldogságok illanó olajak. Élvezzük mámorító illatukat. Kábítanak és bódítanak s talán egy időre boldogítanak is, de mire újból kinyitjuk szemünket, eltűnnek, elvesznek, elpárolognak.

— Ezek a boldogságok hamisgyöngyök. Mutasd, csillognak, de csak messziről. A boldogsághoz nem tükrök, kardok, érmek, pénzek, sorsjegyek, oklevelek, betétkönyvek, birtokívek, szőnyegek, ezüstök, ruhák és koronák szükségesek, hanem... Ezt mondja el

A boldog ember inge

A mesebeli király nagybeteg lett. A dervisek megállapították, hogy csak abban az esetben gyógyul meg, ha magára húzza a boldog ember ingét.

Nosza, gyorsan szétszaladtak a királyi emberek, hogy megkeressék a föld hátán azt az embert, aki hiánytalanul boldog.

Az egész országot bejárták már, átkutatták a hegyvidékeket, az alföldeket, a falvakat, városokat, de sehol sem akadtak a boldog ember nyomára. Mindenkinél volt valami panasza, akivel csak beszéltek.

Az egyik királyi ember egyszer vidám füttyöreszt hallott. Megállt a poros országúton s figyelt. Egy szántóvető legény füttyölt a közelben.

A királyi ember odasietett.

— Barátom, úgy látszik, jó dolgod van. Bizonyosan boldog ember vagy?

— Uram, eltaláltad. Megvan a mindennapi kenyerem. A jó Isten gondomat viseli. Én viszont hálás

vagyok érte. Így aztán megvolnék. Nem hiányzik semmim.

— Akkor te az én emberem vagy! — kiáltott fel a megbízott. — Add el nekem az ingedet, minden pénzt megadok érte.

— Már minthogy az én ingemet? . . . — kérdezte a legény s olyan jóízűt nevetett, hogy szinte kicsordult tőle a könnye. — Az én ingem nagyon finom jószág, de megfizethetetlen. Nézd!

És feltárta köntösét. Széles, domború mellén egyáltalán nem volt ing.

Tanulság:

A boldogsághoz nem ruha kell. Guba és rongy alatt is lakozhatik boldog lélek.

Az egyszerű legény fűtőös örömének a teli szív, a belső, tiszta jóérzés volt a titka.

Mi kell tehát a boldogsághoz?

Mint látjuk, még ing sem . . . vagy talán éppen az kell: a boldog ember inge. Vagyis hasonlattal élve: a megszentelő kegyelem fehér köntöse.

*

Szóljunk most néhány szót a megszentelő kegyelemről.

E kegyelem, rendeltetését tekintve, az a valóság, amely megigazulást ad azáltal, hogy beletapad a lélekbe.

Ez a megigazultság nemcsak azt jelenti, hogy nincsen bűnöm, vagyis nem vagyok bűnös, hanem azt is, hogy szent állapotban vagyok, Istennek barátja.

(Nem vitás, hogy mindenkinek ilyen helyzetben kellene lennie s azért joggal mondhatjuk, hogy a megigazultság a kereszténynek természetszerű állapota. A valóság azonban — sajnos — az, hogy a keresztények nagyobb hányada halálos bűnben van s ezzel kioltódott belőle a megigazultság kegyelme.)

Mi mármost a megszentelő kegyelem természetfölötti mivoltát tekintve?

A megszentelő kegyelem nem merő elnevezés. Nem pusztá fogalom. A kegyelem több, mint Isten kegyessége. De nem azonos a megigazult életével sem.

A megszentelő kegyelem olyan természetfölötti valóság, amely minősíti a lelket: világosságot, szeretetet, új életet ad bele. Hasonlóvá tesz Krisztushoz. Isten fiává emel, mégpedig nem átmenetileg, hanem állandó jelleggel. A kegyelem Krisztusba olt minket, mint venyigéket a szőlőtőkébe.

A Szentírás a megszentelő kegyelemről mint menyegzői ruháról beszél. E nélkül nem vehetünk részt a királyi ember vacsoráján. E nélkül nem juthatunk a mennyországba.

Aki ebben a ruhában van, bensőséges viszonyban áll Istennel.

Ez a benső viszony a kereszteléskor születik meg, amikor a lélek megtisztul a bűntől s kegyelmi állapotba jut. Az Egyház ekkor fehér gyolcsingecskét nyújt át a megkereszteltnek ezzel a figyelmeztetéssel: „Vedd e fehér és mocsoktalan ruhát és vidd azt majd ilyen tisztán és hófehéren a mi Urunk Jézusunk elé az örök életbe!”

Ez a bibliai láthatatlan ruhadarab idők folyamán sok vihart lát! De mennyi vihart!

Szennyes lesz, mocskos lesz!

Szerencsénkre újra és újra rendbe lehet hozni. A gyóntatószékben. A töredelem szentségében.

Mi tudná leghatásosabban megváltoztatni az emberi élet stílusát?

Az, ha az emberek a megszentelő kegyelem állapotában lennének, ha a megigazultak életét élnék.

Mit jelentene ez a világra?

Békét és derűt.

A szentek lábnyomát és az igazak mosolyát. Az evangélium felfogását jelentené. Azt a derűlátást, amely így gondolkozik: A legsötétebb éjszaka is

két napsugaras nap között borul ránk. Holott a lelki sötétenlátók így panaszkodnak: A legszebb napot is két koromsötét éjtszaka határolja.

De még mást is jelentene az emberek megigazultsága. A szívek dalát, mert akiknek lelkét nem nyomja a bűnök súlya, azok a legnagyobb nyomorban is énekelnek, a legegyszerűbb ebéd után is imádkoznak s a legkeményebb kövön is a jószág hatalmáról álmodnak. Tanúul hívhatjuk Asszisi Szent Ferencet. Ez az üreszebbű, de mélységesen tisztaszívű aszkéta kétszer is megköszönte falatonként a mindennapi kenyeret. Imádkozott, ha éhezett és mosolygott, ha szenvedett. Kopott körgallérját pedig olyan boldog öntudattal hordozgatta aszott vállán, mint a trubadur a maga drága, csattos palástját.

A jó ember mindig magán hordja a boldog ember ingét.

Asszisi Szent Ferenc is azért volt mindig nyugodt és állandóan boldog. Valami titkot hordott magán. A lélek fehér ruháját. Csak így magyarázható meg az a csodás tény, hogy ez a koldustarisznyás, mezítlábas szegényember játszotta el két földről felkapott fadarabbal a világ legszebb énekét: a boldogság himnuszát...

Maradjunk egy kis ideig Ferenc testvér mellett. Elevenítsük fel élete egyik legfordulatosabb pillanatát.

Miután szertefoszlottak Ferenc lovagábrándjai s a lakomák bora többé nem ízlett neki, Asszisi falain kívül egy romokban heverő kápolnában húzta meg magát. Megpihent. Elmélkedése közben megszólalt a kápolna keresztje:

— Nézd, Ferenc, roskadozik a házam. Hozd rendbe kedvemért!

A mondás vonatkozhatott az Anyaszentegyházra is és a kápolnácskára is. Ferenc első gondolatában

csak Szent Damján düledező templomocskáját vette munka alá. Rendbehozta.

Minekünk is jót tenne az égi szó.

De mi mit hoznánk rendbe, ha megszólalna a Keresztrefeszített?

Magunkat! Hiszen mi is templomok vagyunk. A Szentlélek temploma. Bizony ránk is hárul kötelesség. Rendbe kell hoznunk belvilágunk kis fatornyos kápolnaromját. Kettős feladat vár reánk: ki kell pusztítanunk templomunk faláról a sok moszatot, vagyis ki kell irtanunk a bűnök által bennünk erőre kapott sok rosszindulatot, de helyre kell állítanunk a megrongálódott vakolatot is, vagyis a megcsökent erényéletet.

A bűnökkel kidobjuk lelkünk zugaiból belső titkos kis házibálványainkat és Isten szolgája a feloldozás tényével, a megszentelő malaszt közvetítésével meggyújtja lelkünk újjáépített és újból használatba vett templomában az — örökmécsest.

KRISZTUS KENYERÉN

A lelki élet bolygórendszerében a legméltóságosabb Oltáriszentség a nap! Minden áldás forrása és kútfeje. Az Oltáriszentségből kiáradó isteni kegyelem hasonlít a ragyogó égitestből kiáramló világossághoz és meleghez. A szentségi kegyelem felvilágosít és erősít. Vidít és felfrissít. Azonkívül pedig a világ végéig köztünk lakik általa az Úr.

Megváltók kenyéréen

A század elején Károlyi Lajos, szegedi festő-művész, fanatikus tolsztojánus, gyalogszerrel indult el Oroszországba. A „Mester” iránt érzett rajongása vezette Jasnaja-Poljanába, gróf Tolsztoj Nikolajevics Leó otthonába.

A rajongás szárnyakat adott lelkének. Nem ismert akadályokat és nehézségeket. Nem volt szüksége pénzre, nem volt szüksége útlevelelre. Répát evett. Hetekig gyalogolt a végtelen orosz mezőkön. Nem rettentette vissza az időjárás szigora. Ő Tolsztojt akarta látni és aztán jöhet akár a halál is.

Amikor célhoz ért, megcsókolta a földet. Neki Jasna-Poljana szent föld volt. Ez volt az ő Jeruzsáleme. Dobogó szívvel fordult be abba az utcába, amelyben Tolsztoj háza volt. Megsimogatta a kastély kerítését, egy percre megállt és megpihent. Ránézett a hatalmas fák között hallgatagon meghúzódó kastélyra, aztán elindult az utolsó néhány méterre.

Pattanó idegekkel fordult be a széttárt szárnyú hatalmas kapun. Remegett. Izgatott lett. Egy-két pillanat s maga előtt látja álmainak királyát, rajongásának bálványát, tolsztojánus lelke imádott eszményét.

Károlyi bejelentette magát.

Megmerevedve állt a hatalmas lépcsőzeten. Nem érdekelte semmi, csak Tolsztojt óhajtotta látni. Bízott benne, hogy néhány pillanat múlva minden keservet elfeledtet vele a világhírű „próféta” bölcs és szent megnyilatkozása. Elfeledteti vele a hosszú, lélekkínzó lángolást, az út porát, a sok kellemetlenséget...

Hirtelen kinyílt az ajtó s egy szolgál hajtotta meg magát:

— A gróf úr nem fogadja a művész urat!

— Talán holnap?...

— Holnap sem! Hiába méltóztatott elfáradni!

Károlyi előtt forogni kezdett a világ. Egy ideig még ott állott a kapubejárat nagy fenyőfájánál, nézte a kastély hatalmas és rejtelmes homlokzatát, aztán visszaindult.

Embert keresett. A legelső muzsikot, aki szembejött vele, megszólította. S megtudta, hogy a nyolcvanhárom éves próféta negyvennyolc esztendeig tartó borzalmas és idegbontó házaselet után megszökött feleségétől, Zsófia Alexandrovnától...

Sűrű, sötét este lett.

Mikorra feltűnt a vacsoracsillag, elvérzett Károlyi szemében Tolsztoj minden dicsősége. A művész szegényebb lett egy álommal s gazdagabb egy csalódással. Szeme sarkából letörölt egy könnycseppet s vele együtt lesöpörte lelkéről a tolsztojánus evangéliumot. A csalódás kigyógyította rajongásából és abból, hogy „ember” eszménykép lehet. Károlyi visszatért magyar földre. Többé nem kísérletezett emberekkel, mert tisztába jött azzal, hogy akik a világmegváltó köpönyegét vállukra akarják teríteni, azoknak elsősorban önmaguknak kellene megváltottnak lenniök. A megváltás zászlaja nem való közönséges ember kezébe. Ehhez a szerephez emberfeletti ember szükséges, akinek a sisakrostély alatt nem sápadt az arca...

Az Isten és az ember között csak egy emberi közvetítő állott: Jézus Krisztus. Jézus Krisztus érdemszerző tetteivel, elsősorban áldozati jellegű kereszthalálával megváltott bennünket úgy, hogy bűnadósságunkért helyettünk eleget tett Istennek.

Ennél többet nem cselekedett és nem cselekedhetett senki az emberiségért. Krisztus saját vérért

áldozta fel. Élete kifogástalan volt. Mint tanító pedig a legmagasabb fokban rendelkezett az emberiség legjelesebb tanítóinak és lángelméinek kiválóságaival.

Halála több volt, mint egyszerű távozás az életből. Halála olyan páratlan és mindenekfelett álló volt, hogy azt nem szabad a közönséges halandók halotti anyakönyvébe írni. Jézus olyan nagynak mutatkozott, amikor kiadta lelkét, hogy a kereszttövében álló százados joggal kiáltotta bele a világtörténelembe: „Valóban Isten Fia volt!”

Emmánuel

Jézus Krisztus megváltói nagysága abban mutatkozik, hogy noha meghalt, mégis él, noha elköltözött, mindmáig velünk maradt: az Eucharisztiaiban. A kenyér és a bor szentségi színei alatt, az átlényegülés erejénél fogva. Titokzatosan, de valósággal.

Az Oltáriszentség Krisztus egyik legnagyobb győzelme. Krisztus akkor győzte le a világot és a századok folyamán felburjánzott ezer és ezer különféle világáramlatot, amikor saját kenyerére fogta az emberiséget. Tudta, hogy az ember annak szolgál, akitől kenyeret kap s azt teszi királyává, aki neki enni ad. Megalapította tehát az Oltáriszentséget. Szeretetből a szeretetnek...

*

A csodálatos kenyérszaporítás utáni lelkes hangulatban ígérte el az Udvözítő tulajdon valóságos testét és véréát a hívek eledelül és italául. „Bizony mondom nektek, kerestek engem; nem azért, mert jeleket láttatok, hanem mivel ettetek a kenyerekből és jóllaktatok. Fáradozzatok, de ne olyan eledelért, mely veszendő, hanem azért, amely megmarad az örök életre, melyet majd az Emberfia ad nekek.” (Jn. 6, 26—27.)

Jézus ígéretéhez a következőket fűzte magyarázatképen: „Én vagyok az élet kenyere, mely mennyből szállott alá. Ha valaki e kenyérből eszik, örökké él; és a kenyér, melyet majd én adok, az én testem a világ életéért.” (Jn. 6, 51—52.)

E szavakkal Jézus leszögezte azt, hogy mi lesz az örök életet biztosító kenyér: „A kenyér, amelyet majd én adok, az én testem.” Krisztus nem beszél átvitt értelemben. Nem szól képletesen. Érzik ezt a hallgatók is. „Sokan tanítványai közül, ezeket hallván, mondák: Kemény beszéd ez, ki hallgathatja azt?” (Jn. 6, 61.) S noha egyesek elhagyták is Jézust a hihetetlennek látszó ígéret miatt, Jézus nem igazította helyre szavait, sőt még hatszor megismétli, hogy teste igenis valóságos étel és vére valóságos ital.

Jézus ígéretét az utolsó vacsorán valósította meg. Itt kezébe vevé a kenyeret és hálát adván, megszegé és mondá: „Ez az én testem, mely értetek adatik. Aztán hasonlóképen vette a kelyhet is, miután megvacsorált, mondván: Ez a kehely az újszövetség az én véremben. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemrel” (I Kor. 11, 23—25.)

Ezzel Jézus megjelölte azt az anyagot, amelynek színei alá rejti önnön testét és véré, s kiadta örök időre szólóan a parancsot, mit kell cselekedni az ő emlékezetére. Ezt meg is teszi az Egyház a miseáldozat naponkénti bemutatásával.

Igy maradt Jézus köztünk az egyszerű színek leple alatt. Köztünk maradt, „mert mindvégig szeretett minket”. Krisztus a szeretet emez örök szentségével mindörökké beköltözött az emberiség szívébe és életébe. Bekerült a világfolyás középpontjába, sikátorokat járva, betegeket látogatva, az eucharisztikus körmeneteken körülhordoztatva.

*

Soha semmiféle próféta nem beszélt olyan szépen a szeretet nyelvén, mint Jézus. Senki sem szere-

tett olyan beszédesen, mint Krisztus, aki önmagát a legelemibb táplálóanyagnak, a kenyérnek és a bor-nak színei alá rejtve, rendelkezésére áll minden istenszerető embernek.

Krisztus levonta az Emmánuel-gondolatnak végső következményét is; mindörökre velünk maradt! Szállást vett a földön. Osztályosa lett a küzdő emberek sorsának. Bevonult a paloták közé, de helyet kért a proletárok zugutcajában is. Külön rendőrségi bejelentés nélkül jelenik meg itt is, ott is az Eucharisztia leple alatt. S ezzel kifejezésre jut nemcsak Isten emberszerető leereszkedése, hanem az ember istenkeresése is.

Emmánuel magyarul annyit jelent, hogy „Isten velünk”. Az Oltáriszentségben ez az Emmánuel-gondolat testet öltött. Általa átvivődött az Ószövetség istenközelsége az Újszövetségbe s érvényben maradt Mózesnek a nép előtt tett egykori kijelentése: „Nincs más ily nagy nemzet, melyhez oly közel járulnának az istenek, mint ahogyan a mi Istenünk jelen van minden könyörgésünknel.” (Deut. 4, 7.)

Krisztus kenyérén

Az élet „kenyér-kérdés”.

Az örök élet is az. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, — mondta az Udvözítő — annak örök élete vagyon; és én föltámasztom őt az utolsó napon.” (Jn. 6, 55.)

Isten nem hagyta eledel nélkül az emberiséget.

Az ószövetség népét mannával táplálta. „Mikor éheztek, ételt adtál nekik az égből, mikor pedig szomjúhoztak, vizet fakasztottál számukra a sziklából... nem tagadtad meg szájuktól mannádat sem és szomjúságukban vizet juttattál nekik.” (Ezd. II. 9, 15. 25.)

Az újszövetség népe sem maradt isteni eledel nélkül. Krisztus testét és vérét kapta ételül és itallul a szentáldozásban.

Az ősegyházban mindenki áldozott, aki részt vett az istentiszteleten, kivéve a hitújoncokat és a bűnbánókat. A későbbi századokban azonban nagyon megváltozott a kép. Az áldozás ritkává vált. Résztint lanyhaságból, résztint pedig indokolatlan aggályoskodásból. Sőt sokan teljesen elhagyták az Úr asztalát.

Az Egyház szembeszállt az elhidegülőkkel. A IV. lateráni zsinaton kimondja, hogy minden keresztény hívő, amint esze használatával bír, évenként egyszer gyónja meg bűneit és húsvét táján járuljon a szentáldozáshoz. Az új egyházi törvénykönyv ugyanilyen értelemben rendelkezik.

A helyzet, sajnos, ma sem kielégítő.

Vannak ugyan, akik gyakran magukhoz veszik az Úr szent testét, számosan vannak olyanok is, akik ha többször nem is, de húsvét táján föltétlenül megáldoznak, de viszont találhatók olyan keresztények is, akik nem eszik az Emberfia testét és nem isszák az ő vérét...

Ezeket nem hozza lázba az Úr szent asztalának mindennapi megterítése. Ezeket nem hevíti fel az a kis kovásztalan pászka, amelyről olyan szépen mondja az Egyház litániája: Kövér kenyér, királyok gyönyörűsége.

Sajnos, sokak szemében sokkal nagyobb szükséglet a vitaminos táplálkozás, mint az Oltáriszentség befogadása. Pedig az igazi életerő annál van, aki azt mondta magáról: Ego sum via, veritas et vita...

Si-Gu leckéztet

Si-Gu azokat leckézteti meg, akik kérges öreg szívükkel már nem szeretik az eucharisztikus Jézust.

Si-Gu esetét hithirdető írta meg Európának.

Az elsőáldozási oktatás vége felé jártam, beszéli a hithirdető. A magyarázat után egy kis prédikációt mondtam tanítványaimnak, amelyben vázoltam az Oltáriszentségben jelenlevő Udvözítő gyakorolását az emberek után.

Az előadás után szobámba mentem. Alig ültem le íróasztalomhoz, máris kopogtattak. A kis Si-Gu lépett be illedelmes meghajlással.

— Atyám, — szólt a kis Si-Gu — add nekem is Őt! Én nagyon szeretném, ha hozzám is eljönne.

— Nem lehet, még várnod kell egy darabig. Te még kicsiny vagy!

— Dehát meddig kell még várnom, jó Atyám? — kérdezte és közben nyitva felejtette szájacskáját, úgy nézett rám. Szájából csipkés kis gyermekfogacskái hófehér gyöngysorként csillogtak elő.

— Addig kell még várnod, amíg ezek a mostani tejfogaid kihullanak.

A kis Si-Gu szószerint vette szavaimat és kedves komolysággal folytatta az alkudozást.

— Mondd csak, Atyám, ha ezek a fogaim nem lesznek már, akkor megáldozatsz?

— Igen, kis Si-Gu, — szóltam mosolyogva s kis homlokára keresztet vetve, kituszkoltam dolgozószobámból.

Egy óra múlva megint bejött hozzám a gyermek. Rémülve láttam, hogy arcocskája csupa vér. Szemei könnyben úsztak a fájdalomtól s szipogva szólt:

— Már nincsenek meg a fogaim, Atyám! — és kinyitotta szájacskáját, hogy nézzem meg, de csak vérző ínyeit láthattam.

A kis Si-Gu sorban kiverte fogacskáit, hogy teljesülhessen nagy vágya s egyesülhessen az oltáriszentségi Úr Jézussal.

Megdöbbenve álltam meg ekkora hősiesség előtt. Szemem könnybe lábadt és így válaszoltam:

— Jól van, kis Si-Gu, holnap reggel megáldozatsz.

Másnap reggel feldagadt arccal, de örömtől csillogó szemmel mondta egy kis ártatlan gyermek: Uram, nem vagyok méltó...

Törüljük ki szemünk sarkából a könnycseppet, aztán öleljük át ezt a kis mártírt és valljuk meg neki, hogy megleckéztette a huszadik század hitvány keresztényeit.

Te, kis Si-Gul Ne szerénykedj! Te méltó vagy az áldozásra! A te vérző kis szádban drágagyöngyként ragyog az Eucharisztia. Te a huszadik század embererdejében egy kis karácsonyfa vagy, amelyhez imádkozni járhat a lanya, a lusta, a kényelmes, a kishitű, mert gyermeki cselekedeted a mártírok di-csőségét biztosítja neked.

Drága kis Si-Gul Te nem az ázsiai őserdők-ből, nem is a képeskönyvek lapjaiból léptél elénk, hanem magából az evangéliumból. A kétezeréves keresztény egyháztörténelem krónikáskönyvéből. S úgy tündökölsz, mint egy földre lépett angyal. Szemedben hegyeket mozgó hit fénylik. Szívedet az örök szeretet tüze izzítja a Legfelségesebb iránt...

Drága kis Si-Gu, te csodás gyermek vagy!

Neked csak a fogacskáid voltak a bűneid!...

De — jaj! — a mi korhadt szánk-ból agyarak állnak ki...

Milyen nagy vagy te, kis Si-Gul És milyen aprók vagyunk mi!...

Szinte megoldhatatlannak látszik nekünk a Krisztustól kapott lecke: „Bizony mondom nektek, ha nem lesztek, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába.” (Mt. 18, 3.)

Templomcsendben

Az esthomály sűrűn szőtt fátyla borult rá az ódon dóm hatalmas, színes ablaküvegeire. Már elharangozták a toronyban az Úrangyalát. Vége a má-nak. A torony öreg szolgálja zárórát jelzett, megrázván a kulcscsomót.

Bezárta a templomot.

A templomban megszűnt az élet. A templom eucharisztikus Gazdája egyedül maradt.

De mintha valami mozgás támadna...

Igen, megelevenedett a templom belseje. Életre keltek a szobrok, a képek, a padok s beszélgetés indult.

A társalgást Szent Antal szobra kezdte. Ott állott a kórus alatt.

— Nagy forgalom volt körülöttem, de sajnálatos kell megállapítanom, hogy ebben vajmi kicsiny szerepe volt a megigazulásnak.

— Miért? — érdeklődött Szent Terézke szobra.

— Az emberek engem detektívnek tartanak — mondta Szent Antal. — Elveszett kulcsokért, elkallódott kutyákért sírnak és könnyörögnek előttem. Ezekben a könnyekben nem sok gyönyörűségem telik. Ezek a könnyek nem a vallásos lélek gyöngyei, hanem a tanácstalanság és tehetetlenség verejték-cseppjei.

A kórus alatt álló oszlop is megszólalt.

— Nekem nem jut semmi sem a könnyekből és a lelkiségből. Hozzám csak azok támaszkodnak, akik előadóteremnek nézik az Úr házát. Az én „támasztóim” csak ágaskodnak és kíváncsiskodnak. Noha a vámosok területén állok, bűnbánó vámosokat nagyon ritkán látok. Az én „oszlopos katolikus”-aim nem sírnak. Nem is könnyeznek.

— Sohse búsulj, testvér, — szólalt meg most egy kopott pad a szentély felől. — Itt elől sem jobb a helyzet. Szívesen itthagynám ezt a világot, amelyben a képmutatók pöffeszkednek. Az a mérhetetlen gőg, amely rám telepszik, sokszor majdnem szétvet engem. S ha néha mégis akadnak sírók, azok többnyire lelki vakok, tanácstalanok.

— Hogy értsük ezt? — kérdezte a padhoz kapcsolt lobogó.

— Akik rám borulnak, vigaszt keresnek. De csak tapogatózva. Hit és bizalom nélkül. De „hátha ered-

ménye lesz", gondolják s megpróbálnak imádkozni. Sajnos, nehezen megy nekik. Sóhajtoznak. Búsulodnak. De mindez olyan sikerületlen, mint a dilettánsok szereplése.

— Miről beszéltek? — szólalt meg a keresztkút.
— Dilettáns katolikusokról? Elhűl bennem a keresztvíz, hogy ilyenekről is kell hallanom.

— Még csak most hallasz először róluk? — szólalt meg a fal mellett álló kőkereszt. — Csodálom, pedig sokan vannak. Igaz, hogy azok nem keresik fel a te társaságodat. Én azonban jól ismerem őket, mert a műkedvelő katolikusok tábora ott végződik, ahol az igazaké kezdődik. Az én árnyákomban. Meg a jóbarátom rácsánál.

— Tudom, — szólalt meg a gyóntatószék — rám célzol, kedves testvérem. Mert testvérem vagy. Bizony az igazak tábora körülöttem és körülöttem táborozik. A jó katolikusokat a gyóntatószék körül kell keresni. Én vagyok a lelkek fémjelző-hivatala. S mondhatom, hogy sok könnyet ittam már fel. Igaz könnyeket.

— No, hála Istennek! hogy végre vigaszos szavakat is hallhatunk! — örvendeztek a társaság többi tagjai.

— Akik engem keresnek, azok jó úton vannak — folytatta szavát a gyóntatószék. — Akik tőlem felállanak, azok rálépnek egy olyan ösvényre, amely az örök élet drága kenyérházához vezet. Az ilyen hívek élete már az „igazak élete”.

— Úgy van! — hangzott ekkor a helyeslés a szentségház felől. Az eucharisztikus Krisztus szólott. — Az én világom az igazság és kegyelem világa. Én vagyok a teljesség és a beteljesedés. Én vagyok az istenkeresők megtalált vigasza. Én vagyok a szőlőtő, az emberek pedig a szőlővesszők. Aki nincsen közösségben velem, abban megszűnt az örök élet vérkeringése.

— Én vagyok a nagy vigasztalás! Küldjétek mindenkit hozzám, akinek fájdalma van. Megvigasztalom őket. Meghallgatom nehézségeiket és diadalra segítem küzdelmeiket. Küldjétek énhozzám a könnyezőket. A síró szeműeket. Én felszárítom könnyeiket.

— Én vagyok az Élet! Értessétek meg az emberekkel, hogy ha nem eszik az én testemet és nem isszák az én véremet, nem lesz keresztény életük. Nélkülöm nincsen tökéletesség. Én vagyok az emberi jószág érrendszerében a Szív. Az a természetfölötti áramkör, amely a kereszttség szentsége által a hitben kezdődik és a bérálás szentsége által a reményben felduzzad, bennem, az eucharishtiában, a szeretet szentségében jut célhoz.

— A ti világotok — fordult az Úr a templomi szentekhez és kegytárgyakhoz — csak egy-egy állomás az én világom felé. Aki vallásos akar lenni, annak énhozzám kell elérkeznie, mert a kereszténység földi birodalmában én vagyok a végállomás. El ne mulasszátok tehát figyelmeztetni a híveket, hogy az örök élet igéi nálam vannak. Ne rekedjen meg senki sem a triduumnál, a különféle kilencedeknél, tiszteltreméltó szentjeimnél, mert aki nem rám építi életét, az nem iktatódik be az én testembe. Értessétek meg az ájtatoskodókkal, hogy ti csak az udvartartásom vagytok, de az úr én vagyok!

Mély meghajlással hódolt az Oltáriszentségben jelenlevő Krisztus előtt az egész templom. Az örökmécses nagyot lobbant. Ragyogtatta fényét. Talán valami kis büszkeség is ágaskodott lángjában. Ő az ör Krisztus Urunk Őszentfelsége előtt.

Az utca aludt. Vajjon ráébred-e holnap reggel arra, milyen kincs neki az Eucharisztia?

A legfölségesebb kihallgatások

Krisztus nemcsak azért rejtőzik a kenyér és a bor külső színe alá, hogy titokzatos, de valóságos testével és vérével táplálékunk legyen, hanem azért is, hogy állandóan jelen lehessen az oltáron és az emberek rendelkezésére álljon.

Az állandó szentségi jelenlét az emberiség vizsgáztatását célozza.

A szentségházakon ott a láthatatlan írás: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én felüdítelek titeket.” (Mt. 11, 28.)

Milyen jó, hogy Krisztus köztünk maradt!

A többi látszat-megváltó mind letűnt a világ forgószínpadáról. Eltűnt Zoroaszter, Buddha, Konfucse. Mohamed is csak lábnyomát hagyta hátra követőinek, Krisztus azonban önmagát, egész istenségével és emberségével.

Krisztus eme földi tartózkodása nem szenvedőleges, hanem a legteljesebb mértékben cselekvő. Ő kezünk ügyére akar lenni. Bele akar folyni a történelembe. Kitért kezével átölelve tartja ezt a földgömböt, hogy benne, vele és általa folyjon rajta az élet.

„Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradtak vagytok!” — hangzik a krisztusi hívás. Sok nagy gondolatnak szabott már az emberi nyelv szó-ruhát, de ritkán sikerült még ennél tömörebbet alkotnia. Hatalmas szó Krisztus hívása! Ez a meghívó hidat ver Krisztus és az ember, a templom és az utca, a kápolna és a barakkalakás között. E meghívó egy fedél alá hozza Istent és az embert. Utat nyit azoknak a bensőséges kihallgatásoknak, amelyeknek szentséglátogatás a neve.

Az egyik hollyvoodi filmgyár igazgatója különös küldeményt kapott. Hasonlított a koporsóhoz,

A gyalultatlan deszkára az volt ráírva: Óvatosan! Szobor!

Az igazgató felbontotta a furcsa ládát. Óriási meglepetésére egy fiatalember került ki belőle. Eszméletét veszítve. Az eleven küldemény zsebében egy levél volt. Címzése az igazgatónak szólt. „Régen akartam már Önnek beszélni, mert úgy érzem, hogy tehetségem van a movizsinészethez, de sohasem engedtek a színe elé. Azért ezt az utat választottam. Elküldtettem magam postán. A barátom adott fel.”

Ez az eset rikító példája annak, milyen nehéz bejutni ma egy-egy nagyállású személyiséghez. Az ember a megközelíthetetlenség fellegrárába veszi be magát. Gögös. Büszke.

Krisztus viszont a szeretet Királya. Nem kíván névjegyet. Nincsen titkári hivatala. Nem zárkózik el senki elől sem.

Keresik is. Tisztelik is.

Öröm látni a szentséglátogatók kifogyhatatlan sorát. Rang- és korkülönbség nélkül nyitják ki az emberek a templomok ajtaját. Az ifjak mellett öreg emberek térdelnek. A szegény asszony mellett úrnő. A gyászruhás mellett a bálba járó leányzó.

Mind az Úrral tárgyal. Térdre ereszkedve. A szentségházra nézve vagy behúnyt szemmel. De mind áhítatosan. Komolyan. Ahogy illik, ahogy azt az eucharisztikus érzékük sugallja.

Kinek van eucharisztikus érzéke?

Aki tiszteli az Eucharisziát!

Miből lehet észrevenni azt, hogy tiszteli-e valaki az Eucharisziát?

Apró külsőségekből már. Így szinte feltétlen bizonyossággal meg lehet állapítani egy térdhajtásból, egy fejhajtásból, hogy ki milyen hívő. Igaz, hogy Isten magának tartotta fenn a szívek és vesék vizsgálatának jogát, azonban bizonyos következtetése-

ket az ember is levonhat, hiszen külsőnk belvilágunk megnyilatkozása.

A hívő lélek nagyon vigyáz arra, hogy illedelmesen viselkedjék a szentségi Jézus előtt. Ennek a viselkedésnek nincsen cikkelyekbe foglalt illemszabályzata, hacsak annak nem tekintjük az imádkozó emberiség jó szokásait.

Melyek ezek a szokások?

Ha belépsz a templomba, ne cövekeld le magadat a kórus alá, hanem menj előre s közvetlen közelből imádd az Oltáriszentségben jelen lévő Jézust.

A templomba belépve, tiszteleted és hódolatod zsengejét az Oltáriszentségnek add! Nem helyes, ha előbb a szentek szobrai előtt ájtatoskodol. Elvégre az Úr az úr!

Az Oltáriszentségnek térdhajtás jár. De illedelmes térdhajtás, nem pukedli. A fejhajtás egymagában kevés! Ennyit hivatalfőnöködnek is megadsz. Az Úr Jézusnak többet illik adni. Hisz ő a világ ura.

Az imádásra kitett Oltáriszentség előtt térdre kell borulnunk. Mélyen és alázatosan. Lovagi bátorsággal. A napbanézó keresztény öntudatával. Gondolj mindig arra is, hogy leborulásod a kereszténység propagandája.

Miként kell viselkednünk az áldozáskor?

Erre nehéz részletes feleletet adni. A fentiek is már útbaigazítást nyújtanak, de mindent megold a szívünkben izzó nagy szeretet. A szeretet a legjobb szertartásmester. A szeretet mindent vállal és mindent ügyesen megold.

Miként kell viselkednünk szentségi körmeneteken?

A jelszó legyen: ájtatosan és rendesen!

Nyissuk ki ilyenkor lelkünk kapuját teljesen. Hadd lássék a belülvaló mécses fénye. Szóaltassuk meg lelkünk orgonáján az összes változatokat, hadd szóljon az ének, az ima. De mindezt rendezetten! A körmeneti szokások keretén belül. Ott álljunk, ahol a helyünk van. Tehát ne tolakodjunk. Abban a be-

osztásban maradjunk, amint elhelyeztek a rendezők. Ha nem alkalmazkodunk a kerethez, akkor megbontjuk a kép egységét és az összhangot.

Ne mondjuk, hogy az összhang nem fontos!

De igen, a rend is áhítatl! A szépség is hódolat!

A rendetlenség viszont az ördög tisztelete!

Aki szentségi körmenetbe áll be, az érezze meg, hogy sejtje lett a nagy hódolatnak, amely kétezer éve így fohászkodik, amikor ránéz az Oltáriszentségre:

Urunk Jézus! légy velünk. Mi egyetlen örömünk!

Nálad nélkül keserűség itt a földön életünk.

Ó, egyetlen örömünk, Urunk Jézus, légy velünk.

Urunk Jézus, tégedet szívünk, lelkünk úgy eped,

Mert kívüled nem találhat sehol biztos nyughelyet.

Boldog mással nem lehet, Urunk Jézus, csak veled.

A világ Ura

Az a katolikus, aki nincsen kapcsolatban az eucharisztikus Jézussal, elhalt sejtrész Jézus Krisztus titokzatos testén. Sajnos, elég sok a száraz ág az Egyház terebélyes fáján. A keresztények gyászos része csak kétszer áldozik az életben: az iskolától való búcsúja után: amikor házasságot köt és esetleg a betegágyán.

Ó, de szomorú helyzet ez!

Ezek a „hideg katolikusok” nem sejtik, hogy a nagy egyházi közösségnek ők a betegei. Vannak, akik ideiglenes betegek, de vannak olyanok is, akik régóta nyílt sebek a keresztény közösség orcáján.

Lehet, hogy nem is restellik ezt.

Az Egyház nem veti meg őket, csak sajnálja. Sajnálja, mert hiányzanak abból a sorból, melyben

kiki tehetsége szerint szolgálja az Istent és segíti embertársait.

Az erkölcsi világrend ma nem nélkülözhet senkit sem. A legcsekélyebb oszlop is hord valami terhet, a legkisebb kerék is betölt valami szerepet.

Mindenkinek szolgálnia kell a közéletet.

De az evangélium szerint! Krisztus tanítása szerint, mert nem lehet másban üdvünk, csak a keresztben és a Keresztrefeszítettben!

Ez a Krisztus ma nagy csendben van. Mélyen hallgat. Sokaknak talán kapóra jön ez, hogy szembe szálljanak vele. Hisz nem felel!

De majd nem így lesz!

Lesz idő, amikor a nap és hold elsötétednek. Akkor a madarak már nem fognak repülni, a virágok nem fognak nyílni. És miközben recsegnek és ropognak a világ eresztékei, megszólalnak majd az angyalok harsonái. Az Idők Urát fogják dicsérni.

A föld is nagy változáson fog átmenni. A sírok megnyílnak, hogy mindenki feltámadjon és felsorakozzék az utolsó nagy számadásra. Az élet megáll. És ebben a világvégi dermesztő nagy földindulásban egy pap körül borul le az igazak tábora, aki felmutatja a magasba az Oltáriszentséget.

S a hívők ajkán felcsendül a vallomás:

Azért ezt a nagy szentséget, leborulva imádjuk,
Teste s vére a Krisztusnak, mert itt vagyon, jól
tudjuk.

Ha elménkkal meg nem fogjuk, hitünkkel megfog-
hatjuk.

Az Atyának és Fiúnak dicséret és tisztesség,
Szentlélekkel egyetemben, áldás, örök dicsőség.
Háromságban egy szent Isten, áldjon minden nem-
zetségre!

A hitvallás hangjai tovaszállanak, az ég kapui kinyílnak és a fellegek között megjelenik az Atya

kíséretével, hogy Fia üdvözlésére siessen, aki táborát az igazak honába vezeti.

És ebben a döbbenetes nagy időben fellebben a monstrancia világáról a fátyol. Napvilágra lép a Titokzatos. Dicsőségesen és elvitázhatatlanul.

A hitetlenek meghökkennek.

Megvakulnak a nagy valóságtól és elszédülnek a nagy igazságtól. S miközben kicsúszik lábuk alól a föld, felsikoltanak:

— Jaj! Valóban a világ Ura volt!

AZ IMÁDKOZÓ EMBER

„Láték, és hallám sok angyal szavát a trón körül, s az élőlényekét és a vénekét és számuk ezernyi ezer vala, kik nagy szóval mondták: Méltó a Bárány, aki megölegett, hogy övé legyen a hatalom és istenség és bölcsesség és erő és tisztelet és dicsőség és áldás! És minden teremtményt, mely az égben van és a földön és a föld alatt, és amely a tengeren és abban van, mindezeket hallám, amint mondták: A trónon Ülőnek és a Báránynak áldás, tisztelet és dicsőség és hatalom, örökkön-örökké! És a négy élőlény mondá: Amen!” (Jel. 5, 11—14.)

Egy ház, amelyben imádkoztak . . .

Amikor — az imádságról akarván írni — azon tündököm, hogy hogyan és hol is kezdjem el mondani-valómat, önkénytelenül is felejtethetlen gyermek-kori hajlékom jut eszembe.

A mi házuk egyszerű falusi épület volt. Két terület határmezsgyéjén állott: ott, ahol a nyíri homokot a fekete lápi föld váltja fel. Házunkról nem beszélt sokat a falu. Egyrészt nem volt parádés, másrészt sohasem volt hangos, mert a sok gyermekből egymagam maradtam hírmondónak. Egy ünnepi eset azonban ráterelte házunkra a figyelmet.

Az én első szentmisém.

A nagy napon felsorakoztunk, hogy elinduljunk — körmenetben — a szentmisére. Sokan voltunk: csizmások, úricipősök, fejkendősek. Vegyesen. Amikor kiléptem a pitvarajtón, — díszben, fehérén, megszentelten — felegyenesedett előttem áldott emlékü plébánosom és üdvözlő beszédbe fogott.

— Ebben a házban nagyon sokat imádkoztak! — így kezdte köszöntését és rámutatott cserepes falusi lakocskánkra.

Édesapám és édesanyám éppen a küszöbön álltak. Én valamivel előttük.

Az üdvözlő beszéd kezdő mondata olyan színigaz és hatásos volt, mint a telitalálat. A szemeket sorba-rendre előntötte a könny. Az udvarunk hirtelen olyan lett, mintha átszaladt volna rajta kis sötét felleg.

Plébánosunk sem tudta azonnal folytatni a beszédet. A támadt csendben körülnéztem s nem tudom hogyan, dicsfényt láttam házacskánk felett. Kis szivárvány volt, amely úgy ölelte át a mi egy-

szerű fészünköt, mint ahogyan a vashidak félkör-
íve az alatta sikló vizet.

Az élet nagy medrében pedig ott állt a két hősi
pillér: apám és anyám. Egymásmellé húzódva.

A plébános még mondott néhány szót, aztán
útnak indultunk a templom felé. Körmenetben.
Énekelve. Oreg tanítóm boldog éneke körül széjjel-
bomlott egy nagy dalrózsába a tömeg öröme. Mert
mindenki örült és mindenki énekelt. Senki sem bírt
a szívével. Az én jószágos plébánosomat is akkor
hallottam először énekelni. Mert a misedallamok
nem énekek, hanem hangos papi imák — így hittem
gyerekésszel.

Az utcafordulónál kissé hátranéztem. Édes jó
apámat és anyámat akartam látni. Vajjon boldo-
gok-e? Büszkék-e? Vajjon hogy néznek széjjel a mi
görbe kis utcánkon? Bizonyára megelégedetten, a
bevégződött küzdelem sikerérzetével.

Azonban meglepődtem. Se nem büszkélkedtek,
se nem énekeltek. Imádkoztak. Ketten, magukban.
Halkan, de közösen. Földre nézve.

Vannak percek, amikor kipattannak a titkok,
mint a virágok. Ez a perc is ilyen volt. Ekkor döbrent
élém teljes egészében annak a magyarázata, hogy
mi emelt engem magasabbra az emberek fölé. Édes-
apám és édesanyám összekulcsolt két keze.

Ha rövid a kardod, toldd meg egy lépéssel —
mondja a közmondás. Nos, a mi házunkban nagyon
„rövid” volt az anyagi helyzet. No de sebj! Ez a
két öreg bölcs, az én áldott feketeruhás anyám és
fontoskodó, higgadt apám megtoldotta a szegénysé-
get és nincstelenséget sok-sok imádkozással és
esdekléssel.

Nem eredménytelenül.

Amikor a Szentírás elmondja, hogy miképen
állította meg az Isten a napot az égen, csakhogy
diadallá érjen az igazságért vívott küzdelem, a szent
író ezt a kifejezést használja: „az Úr engedett az
ember szavának”.

Igen, „az Úr engedett”! A lehetetlenből lehető lett. A kis olajos korsó feneketlen forrássá vált és a kis cserepes ház földi mennyországgá.

Akkor még nem tudtam, hogyan énekel meg az ilyen esetet a Zsoltáros. Ma már tudom. „Ha a Föl-ségest választottad menedéknek: nem ér téged bal-szerencse, csapás nem jut sátrad közelébe. Mert angyalainak parancsolt felőled, hogy minden utadon őrizzenek.” (90, 9, 10.)

*

A mi házukban sokat imádkoztak.

Igen, édesapám! Én láttam, hogy te mindennap imádkoztál. Mindennap elsuttogtad: „...add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket” és azután elmentél azt megkeresni.

Mindennap imádkoztál. Reggel az ablaknál. Mindíg ugyanabban az ablakmélyedésben. A kelő nap felé fordulva. Pihent orcával, hívő lélekkel. Összekulcsolt, tiszta kézzel.

Sohasem tudtam ellesni fohászaidat, mert a a susogó és gondolkozó imának voltál kedvelője. De gondolom, hogy elmondtad az Úrnak aznapi terveidet. Beavattad dolgaiba azt, aki mindenek elrendezője és a kezdeményezések befejezője.

Este is imádkoztál. De nem a házban, hanem mindíg az udvaron. Járkálva. Szürkületben, a csillagos ég alatt. Fel és alá lépegettél kis portánkon. Paposan, de civilben. Nem láttam, pedig sokszor kerestem Jézust az oldalad mellett. Mert járkálva beszélgettetek az aznapi dolgokról. És szétnéztetek az udvaron. Bementetek a csűrbe is. Megköszönted neki azt, ami aznap begyűlt. Azán bezártad a csűr. Megnéztetek a jószágokat is, a falusi ember büszkeségének legfőbb földi tárgyát, mert ő erre büszke. A városi ember meg a ruhájára.

Aztán lefeküdtél, apám.

Hát igen, ilyen férfi nyugodtan lepihenhet. A mi kis fellegvárunkat más őrizte helyetted.
Strázsált az Isten.

A mi házunkban sokat imádkoztak.

Igen, édesanyám, rólad van most szó. Mert te voltál a fogyhatatlan könyörgés. Tekinteteddel folyton az eget simogattad. Kezed állandóan az ajtón kopogott. Zörgettél, mert a mi házunkban mindig csak fogyatkozás volt. Nem napfogyatkozás, sem holdfogyatkozás. Nálunk másvalami fogyott. Maga az élet. A kenyér. A ruha.

És te nem engedted meg, hogy kiszaladjon alólunk a föld. Feltartottad a kezedet, és mint valami kis öreg gyermek, állandóan jelentkeztl Isten orcája előtt valamiért. Meg is jött mindennapnak a falatja, a garasa.

Csak későn, az újmisém napján, ott a nagy kanyarulatban jöttem rá arra, hogy az én sikerem a te sikered volt. Az én szívem a te szíved. Mindennek a te imád volt a forrása.

Igen, nálunk az ima fonalára fűzték fel a percekét és az éveket. És az egész életet. Ezt figyelte meg a plébánosunk és ezt dicsérte meg akkor, amikor az apró falusi udvarban állva, házunkra mutatott:

— Ebben a házban nagyon sokat imádkoztak!

Mi az ima?

Az ima a lélek felemelkedése Istenhez, hogy kifejezésre juttassuk előtte érzelmeinket.

Ha alattvalói hódolatunkat akarjuk kifejezni előtte, akkor dicsőítjük őt. Ez a dicsőítő ima.

Ha hálát mondunk jóságáért, az hálaima.

Ha engesztelni kívánjuk a magunk, a hozzánk tartozók vagy a világ vétkeiért, akkor engesztelő ima száll az ég felé.

A leggyakrabban mégis kérni szoktunk az Istentől. Könyörögni és rimánkodni. Ez a kérőima.

Szükséges a kérő imádkozás?

Igen, s ezt hangsúlyoznunk kell, főleg napjainkban, amikor annyian vallják Rousseau híveinek magukat, aki azt mondta: „Barátom, ne hajts térdet, így is elég kicsiny vagy! Dolgozzál! Koldulni nem illik sem Istentől, sem embertől!” Az embernek éppen azért kell ágaskodnia, kérnie, mert csakugyan kicsi. Gyarló. Tökéletlen. A tökéletesség egyetlen eleme sem valósulhat meg Isten segítségével, ezt pedig imával kell kiérdemelnünk.

Szólnunk kell itt egy látszólagos nehézségről, amely nem egy fejben felvetődhetett már.

Hittétel, hogy Isten változhatatlan. De nincs-e vajjon ellentétben Isten változhatatlanságával az, hogy meghallgatja könyörgéseinket, a bűnösre megnehezít és a bűnbánóval szemben megengesztelődik? Tehát változik.

A megoldás:

„Hogy Isten így viselkedik, igaz, sőt hitigazság. De ezeket a jelentős gyakorlati igazságokat nem lehet úgy értelmezni, hogy ellentétbe jussanak Isten változhatatlanságának szinte alapvető, dogmajellegű tételével. De nem is kell. Isten ugyanis nem emberek módjára hozza meg és hajtja végre a világ folyására vonatkozó végzéseit. Nem úgy tesz, hogy először bizonyos célokat tűz ki és azután alkalmas eszközöket keres és válogat ki; nem úgy, hogy először kigondolja az absztrakt egyetemes törvényt és aztán egyes adott esetekhez szabja és alkalmazza. Hanem: az összes történéseket egy áttekintéssel és elhatározással egymáshoz arányítja és ellátja a megfelelő értékfokozatokkal, tökéletes harmóniába rendez minden utat és minden véget, minden célt és minden eszközt, mindenegyes lényt, meg egyes esetet és minden általános törvényt. Nem jöhet aztán semmi újabb mozzanat, mely már nem volt számbavéve, melynek értelmében utóbb meg kellene tol-

dani, vagy ki kellene igazítani a világ folyását. Ebben a megmászhatatlan örök isteni határozatban számba volt véve minden emberi szükség és minden emberi imádság, és ehhez van arányítva a világ folyása; tudva volt mindenegyes bűn és annak megfelelően el van igazítva az erkölcsi rendnek minden mozzanata: az érdemek és büntetések, dícséretetek és feddések, az üdvöztetések és kárhoztatások. Tehát az imádság, bűn vagy bűnbánat, megigazulás vagy elkárkozás nem Istennen változtat, hanem a teremtménynek Istenhez való viszonyán." (Schütz Antal: Dogmatika. I. 332.)

Miatyánktól . . . Üdvözlégyig

Ez a szegény és egyszerű lelkek útja. Olyan lelkeké, melyek nem járatosak az aszkétika és misztika világában.

Vannak, akiknél a Miatyánkkal és az Udvözléggel majdnem teljes egészében kimerül a lélek szellemi volta.

Az ilyeneknél a Miatyánk és az Udvözlégy a lelki élet elipszisének két gyújtópontja. E két gyújtópont körül alakul ki a férfi vagy asszony jámborságának mértani vonala. E két ponton keresztül fut életszentségük síkja.

Az egyszerű lelkeknél a Miatyánk és Udvözlégy a vallásos élet két párhuzamos kerékvágásának szerepét tölti be. Ezen az úton zajlik le a forgalom. Minden ezen az úton megy Isten felé. Ugyancsak ezen érkezik is minden.

Az egyszerű lelkek életében a Miatyánk és az Udvözlégy Jákob égbevezető lajtorjájának két párhuzamos szára. Ezen a végtelenbe vesző lajtorján sétál az imádkozó lelkek áhítatos tábora. Ezen a lábtón tipeg az imádkozó kisgyerek s ezen kapaszkodik Isten közelébe a rózsafűzéres anyóka.

Amikor imádkozunk, Istennel beszélünk.

Szalézi Szent Ferenc egy alkalommal az iskolás gyermekeknek arról beszélt, hogy milyen nagy boldogság is lehetett az a paradicsomkertben, mikor őszüleink néha-néha Istennel beszélgethettek.

— Istenem, — ugrott fel egy lelkes arcú gyermek — miért is nincs az most is így!

— Fiam! — szól Szalézi Ferenc — most is a mienk lehet ez az öröm. Nem kell mást tenni, mint imádkozni.

Azt mondja Szent Ágoston, hogy ha földies salaktól megtisztított jámbor gondolatokkal foglalkozol, akkor Isten beszél veled és ha imaszövegeket suttogol, akkor te beszélsz Istennel. A föld tele van ezzel a kétirányú szent beszélgetéssel.

Az Istennel való meghitt beszélgetésnek azonban az a feltétele, hogy be kell állítanunk a mennyország hullámhosszára. Csak közös hullámhosszon sikerül fogni az eget. Ez a hullámhossz a legfelsőbb és legfenségesebb síkban fekszik. A hit síkján. Azért nagyon alázatosan kell keresnünk az Istent. És állhatatosan.

Nézzünk fel az égre hajnalban, délben, este...

Rászorulunk Isten kegyére, s kitartó kedveskedés révén bízhatunk is abban, hogy a felséges Isten nem olyan lesz, mint Asverus, kiről azt mondja Eszter könyvében a szent író: „A király minden szolgálói és az ő uralma alatt lévő minden tartományok tudták, hogy akár férfi, akár asszony, ha hivatlan a király belső tornácába megy, minden haladék nélkül azonnal megöletik, hacsak a király az aranyvesszőt nem nyújtja feléje a kegyelem jeléül, hogy élhessen.” (Esz. 4, 11.)

A jó Isten sokkal könnyebben fogad bennünket. Biztat minket: „Híj segítségül engem a szorongatás napján: megmentelek és tisztelni fogsz engem.” (Zsolt. 49, 15.) „Kérjetelek és adni fognak nektek,

keresetek és találtok, zörgessetek és megnyitattik nektek. Mert mindaz, aki kér, kap és aki keres, talál és a zörgetőnek ajtót fognak nyitni.” (Lk. 11, 9.)

Az evangélium az ima erejét abban a példabeszédben jellemzi, amely a vonakodó bíróról és az özvegyről szól. „Monda pedig nekik példabeszédet is arról, hogy mindenkor imádkozni kell és abba bele nem fáradni, így szólván: Volt bizonyos városban egy bíró, ki Istentől nem félt és embertől nem tartott. Volt abban a városban egy özvegyasszony is, ki amahhoz méne, mondván: Védj meg engem ellenségemtől. És egy ideig nem akarta. Aztán mégis mondá magában: Noha Istent nem félem, sem embertől nem tartok, mindazonáltal mivelhogy alkalmatlankodik nekem ez az özvegyasszony, igazságot teszek neki, nehogy utoljára idejövén, bántalmazzon engem. Mondá tehát az Úr: Hallottátok, mit mond az igazságtalan bíró?

„Hát az Isten nem szolgáltat igazságot választottainak, kik éjjel-nappal hozzá kiáltanak és késeldelmes lesz-e irántuk? Mondom nektek, hogy hamarosan igazságot tesz nekik...” (Lk. 18, 1—3.)

Az okvetetlenkedő Majmon

Hillel rabbi észrevette, hogy Majmon nevű tanítványa nagyon ritkán imádkozik. Megkérdezte tőle, miért van ez.

Majmon így válaszolt:

— Ugyan, minek imádkozzam? Isten mindentudó, tehát tudja azt is, mire van szükségem, a nélkül, hogy kérném tőle. Meg aztán Isten végtelenül jó is, tehát meg fogja azt adni magától is, ami nekem szükséges.

Hillel nagyon elbúsította a felelet. Majmon látta ezt és most ő kérdezte meg a rabbitól szomorusága okát. Hillel így magyarázta meg:

— Van egy nagyon jó barátom. Szántóföldje terméséből élt eddig. Régebben gonddal és szorgalommal művelte a földet és ez bőséges termést is hozott neki. Újabban azonban nem így van. Barátom egész nap szobájában lustálkodik. Nem szántja fel földjét és nem vet bele semmit sem. Nagyon félek, hogy elszegényedik és nyomorba, inségbe jut.

Majmon rosszalólag jegyezte meg:

— Elment az esze.

— Nem ment el, — szolt Hillel — hanem emberi módon bölcsnek tartja magát. Azt mondja ugyanis, hogy Isten mindenható és így, ha akarja, termést ad földjének, a nélkül, hogy ő megmunkálná és bevetné. Aztán meg az Isten végtelenül jó is, következképen nem fogja őt elhagyni és nyomorba süllyedni hagyni, még akkor sem, ha nem dolgozik.

Majmon elpirult.

Hillel pedig most már mosolyogva mutatott rá tanítványa okoskodásának helytelenségére:

— Látod, fiam, úgy cselekszel te is, mint az én istenkísértő barátom, mikor nem imádkozol. Igaz, hogy Isten tudja, mire van szükséged és meg is tudja azt adni néked, ha nem kérnéd is, de ha nem kéred, aligha fogod megkapni, mert termést sem ad Isten annak a földművesnek, aki nem munkálja meg a földjét.

Majmon tévedését elmondtuk itt a Majmonhoz hasonlóknak, akik nem imádkoznak, mert ugyanúgy okoskodnak.

Annak, hogy imánkkal beleszólunk és beleavatkozunk Isten dolgába, az a helyes értelme, hogy az Istent kérlelő imákkal mi csak azt a feltételt teljesítjük, amelyhez Isten a meghallgatást köti. Imánkkal nem akarjuk mi Isten öröktől fogva lezárt intézkedéseit hatálytalanítani, sem megmásítani. Mert való tény, hogy Isten elhatározásai öröktől fogva változhatatlanul megvannak, de nem a mi közreműködésünk nélkül. Nem az imánk, novénánk előrelátásától függetlenül.

Imádkozzunk tehát teljes odaadással, mert szórakozva imádkozni annyi, mint levelet írni Istenhez, de elfelejteni megcímezni...

S ne bizalmatlankodjunk. Mert bizalom nélkül imádkozni viszont annyi, mint levelet írni Istenhez, s aztán az íróasztalon hagyni, mondván: „Minek küldjem el? Úgysem felelnek rá!”

Imakönyv vagy részvény?

Amerika 1929-ig értékpapírokban gondolkodott.

Ez a szellem Európára is átragadt. A háború utáni években minden közép-európai ember először a tőzsdei árfolyamokat nézte végig az ujságban. Amerikában a tőzsdei papírok iránti vonzalom igen nagy volt. Benne volt a nép vérében. A fentemlített időnek legvadabb napjaiban tizenhatmillió részvény forgott az amerikai piacon s a hitelnyújtások nem ismertek határt.

Tizenhatmillió részvény! Borzasztó szám! Mind-megannyi anyagi anyakönyvi kivonat. Minden részvény a „mammona iniquitatis” imakönyve, melyet az ördög templomában — a tőzsdéken — forgatnak, használnak. Ezekkel a papírokkal törtetett ezer és ezer ember nap-nap mellett a dollár-isten trónjához, hogy játékkal nagy haszonra tegyen szert, s hogy búsásan arathasson ott, ahol nem vetett. Ennek az anyagi életfelfogásnak és gondolkozásnak tévelyé végül is a tőzsdei fekete napokhoz vezetett.

De ez a tengersok részvény más kárt is okozott. Kiszorította az imakönyvet az emberek kezéből.

S ez nagy hiba. Nagy baj, ha nincsen kéznél és nincsen kezünkben egy imakönyv.

A világnak és az emberiségnek sokkal több előnyt jelentene tizenhatmillió imakönyv, mint hasonlószerű részvény. Micsoda erkölcsi és lelki emelkedéssel járna az imakönyv használata?! Le-csendesítené a feldúlt kedélyeket, megbékítené a

vámháborúktól megzavart nemzeteket s olyan egészséges gazdasági légkört teremtené, amelyben békésen lélelzik a svéd mellett a spanyol és a gazdag mellett a szegény.

Adjuk vissza az imakönyvnek az őt megillető helyet a családi könyvszekrényben, de legfőképpen zsebünkben és kezünkben. Ne szégyeljük imádságos könyvünket! Juhász kutya nélkül, huszár ló nélkül, katona puská nélkül, keresztény imakönyv nélkül nem ember.

Az imakönyv az Istennel való társalgás szótára, belőle merítjük szókincsünket. Az imakönyv az Istennel való beszélgetés nyelvtana, nélküle nem leszünk tisztában a beszéd alaktanával és mondattanával.

Nemrég kiadták a jelszót: „Gázálarcot minden magyarnak!” — hogy így biztosítva legyen egy esetleges gáztámadás ellen.

Nos, szeretnénk egy második jelszót is diadalra segíteni s ez: „Imakönyvet minden katolikuskaknak!” — hogy legyen mire ráborulni, amikor sírni kell, hogy legyen egy könyvünk, amelybe nehéz óráinkban belemerülünk, hogy legyen az utolsó ítéletkor egy ügyvédünk, aki kopott, szakadozott lapjaival bizonyítja, hogy a vasárnapnak mindig megadtuk a lelkét és a léleknek megadtuk a vasárnapját.

Siess beszerezni részvényeid mellé egy jól megírt imakönyvet is!...

Csontvázak imádkozó helyzetben

Valahol ásatások folytak.

Ásatás közben ráakadtak Mátyás király egykori vadászkastélyára. A kastélytól mintegy százötven méternyire rábukkantak egy templom falaira. Az ásatások még egyéb érdekességgel is szolgáltak: csontvázakat leltek, mégpedig imádkozó helyzetben.

Csontvázak imádkozó helyzetben! Megható volt látni, mint jut napfényre a XV. század imádságos szelleme. Imádkozóan simultak egymáshoz a kézfejek s áhítattal fonódtak össze az ujjak ízületei. Ugyanilyen felfedezésre jutnánk, ha a sírok évezredes birodalmában tovább kutatnánk. Az egykori büszke kéztartás a koporsók világában átszelődül imádságos gesztussá. A koporsóban szinte kivétel nélkül mindenki imádkozik. Mintha pótolni akarná azt, amit ennek elhanyagolásával vétkezett.

Willibrord Verkade írja „Die Unruhe zu Gott” című könyvében: „Huelgoatban festegettem. Tanyán. Egy tizenöt éves leánynak titokzatosan tiszta arcvonásai ihlettek első Madonna-képem megfestésére. Egy alkalommal — festés közben — erősen szemembe nézett parasztmodellem és azt kérdezte tőlem, miért nem szoktam résztvenni a vasárnapi szentmisén?

— A magam módján szoktam imádkozni! — válaszoltam.

Kis modellem rövid gondolkodás után megrázta szőke fejét s arcomba vágta:

— A maga szája nemigen áll imára!

Willibrord Verkade bevallja, hogy e megállapításra erősen elpirult...

Hány embernek nem áll a szája imára! Nemcsak a zajos életben, a társalgószobákban, a sétatereken, az estélyeken, de még magában a templomban sem...

Vannak, akiknek a szája káromkodásra áll.

Vannak, akiknek csak csókra.

Másoké meg csupán megszólásra, pletykára és hazugságra.

Az óceánrepülő Miatyánkja

A német óceáni repülők tollából való ez a kis leírás.

„Tizenöt órai repülés után — írják a repülők — az újfundlandi jeges földövre értünk. Köhl a gépet a hatalmas felhők fölé vezette. Ijesztőek voltak ezek a fellegek. Fagyos nyugati szél süvöltött arcunk körül. Mialatt a roppant fellegalakulatokon átrepültünk és a széllal harcoltunk, észrevettem, — mondja báró Hühnefeld — hogy Fritzmaurice Köhlnek kiáltott valamit. Köhl azonban a motor rettentő zúgása miatt nem hallotta azt, mire Fritzmaurice elővette ceruzáját és írni kezdett. Köhl elkomorodott és láttam, hogy minden porcikája megfeszül. Megkíséreltem én is egy pillantást vetni az írásra. Az üzenet így szólt: „Igyekezzél földet érni, amíg még lehet! Úgy látszik, hogy a benzintartályon lék támadt!”

Fritzmaurice aztán gyorsan felkelt helyéről és végigmászott a repülőgép folyosójának peremén. Sikerült felfedeznie a hibát és kijavítania. A léket hamarosan bedugaszolta.

Köhl később elmondta társainak, hogy az üzenet elolvasása után, a kritikus pillanatokban, három Miatyánkot mondott el egymásután...

Ilyen az élet!

Csak akkor jut eszünkbe a Miatyánk, mikor „valahol lék támad”! Akkor aztán elő az áhitattal! Jön a Miatyánk Miatyánkra... Egyhuzamban! Például vizsga előtt. Esetleg sorsjegyhúzáskor. Betegség idején... Pedig a Miatyánkot mindennapi használatra tanultuk, nem pedig „veszedelem idejére”.

Legyünk állandóan zsongó Miatyánkok. Csendüljön meg sokszor életünkben a szent hang, hívó sóhaj, röpke ima.

Nemrég halt meg Don Galli Péter, Olaszország legidősebb papja. Száznégy éves korában. Életének ez volt az alapelve: „A léleknek ima, a testnek pedig polenta!” Így élt Don Galli Péter, az Úr öreg

szolgája. Ez bizony egyszerű konyha. De vajjon nem szép élet-e? Don Galli Péter mindennap megadta a testnek a polentát, a léleknek pedig az imát.

Milyen gyakran kell imádkoznunk?

Ezt nehéz meghatározni. Mindenesetre naponta. Főleg pedig este és reggel.

Ne múltjék el nap ima nélkül, hiszen az írás-magyarázó hittudósok azt mondják, hogy az üdvösség elnyerésére rendelt eszközök között olyan az imádság, mint az embernél a kéz, mely Aristoteles szerint „est instrumentum instrumentorum; minden eszköz eszköze”. Legyen állandóan kezünk ügyében imakönyvünk vagy rózsafüzérünk. Úgy hordjuk magunkkal ezeket az istenes szerszámokat, mint a katona a kardját, az asztalos a mérőlévét, a festő a festéklapját, avagy — mondjuk — mint Gandhi a rokkáját...

Gandhi rendesen titkárával utazik. A titkár egy faládikát visz a mahatma után. A közönség képzeletét sokat foglalkoztatta az, hogy vajjon mi lehet a ládikóban. Végre kitudódott. Egy rokka volt benne, melyet mindenhová magával vitt, hogy szabad perceiben ledolgozhassa azt a napi fonást, amelyre fogadalma kötelezte. Egyszer a St. James-palotában felejtették a ládikát és Gandhi fia, Devadasz kénytelen volt éjjel a palota gondnokát fölkelteni, hogy a mahatma eleget tehessen napi feladatának.

Gandhi következetességével és istenszerető lélekkel vegyük kezünkbe imakönyvünket és rózsafüzérünket s szenteljük meg minden napunkat kötelező imáink becsületes elvégzésével, még akkor is, ha ez áldozatba kerül. A Miatyánk és más imák a lélek mindennapi kenyeire, azonban nem mentődeszka, amelybe csak akkor kapaszkodunk bele, ha a veszedelem életünk kis hajóját — meglélte.

A három generális

Azt mondják, hogy a mult világháborút három generális nyerte meg: Foch, Pétain, Castelnau. Mindhárman vallásos emberek voltak. A három közül a legnagyobb Foch volt.

Azt olvastam Czumbel Lajos dr. Foch generálisról írt gyönyörű soraiban, hogy amikor olyan hatalmat egyesített Foch a kezében, amilyen emberé még nem volt, hiszen egy hatalmas ország ember- és vagyonélete felett őrködött és rendelkezett, akkor mindennap eltűnt főhadiszállásáról egy kis időre, hogy megjelenhessék azon a másik hadiszálláson, ahol egy nála nagyobb Úr intézte a világ sorsát. A nagy marsall olyankor a templomban imádkozott.

A generális vasárnapokon hóna alá véve imakönyvét, a kis falusi templomba ment, hogy a parasztok közé elvegyülve, alázatosan imádja Urát. Ha nem volt templom, mert elseperte az ágyútűz, akkor felkereste a templom helyét.

Bismarck azt mondotta hatalma tetőpontján, hogy az Isten tízparancsolatával nem lehet kormányozni egy országot. A marsall másképp gondolkozott. Ő abban a meggyőződésben volt, hogy Isten Öszentfelsége napiparancsa is fontos.

Amikor Clémenceau meglátogatta a tábornagyot, jelentették neki, hogy ez a templomban van. Megkérdezték egyben, hogy tudassák-e vele megérkezését? — „Nem, — mondta Clémenceau — jól teszi, ha imádkozik, mert ezzel az „izével“ eddig nagy sikereket aratott.”

A marsall maga nagyon jól érezte, hogy a legvégső intézkedések, melyektől a siker függ, nem az emberektől valók. Hadi eljárását a következőképen jellemezte: „Amikor fontos intézkedések előtt állottam, először tanultam, aztán tanácsot tartottam másokkal. Ha láttam, hogy még mindig hiányzik valami, akkor imádkoztam, és ami híja volt még az intézkedésnek, azt rábíztam az isteni Gondviselésre és mentem előre...”

Amilyen dicsőséges volt a tábornagy élete, olyan nagy volt halála is. Mikor élete végét közelíteni érezte, papot kért. A Gondviselés úgy intézte, hogy egy idősebb ember, de nagyon „fiatal” pap került hozzá, hogy az utolsó feloldozásban részesítse. Ez a pap tudniillik a háborút a marsall oldalán küzdötte végig mint ezredes, és ki tudja, talán a nagy katona példája ihlette meg annyira, hogy a háború után felcserélte katonai zubbonyát a reverendával.

Odaállott hát ez a fővezér elé, hogy jelentse neki: „Tábornagy úr, a legfőbb Hadúr hívja rápportal”

A tábornagy erre kinyitotta mégegyszer üvegesedő szemét, elvégezte a legmagasabb tisztelgést: a kereszttelést s jelezte, hogy megy... És elment...

Élete a diadalmas világnézet harca volt. Halála pedig győzedelmes fegyverletétel Isten lába előtt. Isten kivette kezéből a kardot, hogy a béke váltsa fel a háborút s a világfonta cserfakoszorú helyébe ráillesztette fejére az igazak koronáját, amely azoknak tétetik el, akik jó harcot harcolnak...

Az öregek szórakozása

Valaki azt mondta egyszer, hogy az imádság csak öregeknek való. Ez az öregek „szórakozása”.

Ez azonban nagy tévedés, mert az imádság nem az öregek szórakozása. Az ima nem az idősek kenetes pasziánsza, hanem komoly emberi tett, amelynek eredői a hit és az akarat.

Azt inkább mondhatnók, hogy az imádság az öregek öröme. Ez igaz. Az öregek szívesebben mennek a szentmisére, mint valami operettbe. Szívesebben töltenek el egy órát az Úr tornácában, mint egész napokat máshol.

Miért van ez? Talán azt mondhatnók, hogy ez a megért lélek helyes világszemléletéből fakad. Az élet alkonyatán mindtöbben állanak meg a kereszt

tövében s késői vallomással simulnak oda, mondván: „Egyetlen örömöm a szenvedés napján.” Mert a szenvedés perceiben csak az ima hoz vigasztalást. Az ősz hajszálak alá már csak a jól végzett ima hoz álmot s csak az ima erősíti az évek óta roskadozó ember vállait... De beszéljenek helyettünk az öregek.

Nézzünk egy elsurranó öregasszony után.

Az öregasszony a kacagó Párizs egyik zárdájában él. Istennek és imáinak. Ez a megtört matróna valamikor Európa egyik legszebb és leggazdagabb asszonya volt: a szerb királyné. Férje — Obrenovics Milán — nagyon kicsapongó életet élt és ezért ő, Natália, eltávozott Belgrádból. Amikor aztán fia — Sándor — került a trónra, még nagyobb szívfájdalommal látta, mint romlik el az is, mert egy nála idősebb asszonynak került a hálójába. Sándort később meggyilkolták.

Natália Párizsban húzódott meg. Ott megismerkedett a katolikus vallással és a görögkeleti szerb hitről visszatért az Egyház kebelébe. Vagyona részben elveszett, ami pedig megmaradt, azt szétosztotta a szegények közt. Megmaradt utolsó frankján egy fonott kosarat vett, karjára kanyarította, s mint a zárda bevásárlónője járta nap-nap után a piacokat.

Egy francia ujságíró cikke nyomán közölte az egyik magyar lap azt a megható beszélgetést, amelynek egyes részleteit az alábbiakban ismertetjük.

Hideg, ködös, bús téli reggel volt. Párizs fölött nagy pihékben csendesen hullt a hó. Az utcák még kihaltak voltak: Párizs reggeli álmát aludta.

A Notre Dame-templom sekrestyése koránkelő ember. Hajnalban megforgatja a templomajtó zárjában a remekművű kulcsot és kitárja a templom nagykapuját.

Csak egy öreg anyóka jön. Görnyedt testtel, fáradtan lépked a baloldali oltárhoz. Ott letérdel, tasakjából kis gyertyácskát vesz elő és meggyújtja.

A sekrestyés odamegy hozzá:

— Dícsértessék!... hányadik kedd?

— Ez már a hetedik! — feleli az öregasszony.
— Még kettő!... aztán kezdem előlről.

— Hány éve már, hogy a kilenc keddet újra és újra tartja?

— Huszonhét!

A sekrestyés munkája után lát. Az öregasszony pedig buzgó imába kezd és én messziről figyelem őt.

Valóban, már ismét hét hete, hogy minden reggel — keddi napon — lejön a Montmartre zegzugos utcáin és fekete botjára támaszkodva, végigcsoszog Párizs utcáin. A ruhája: egy szegény asszony posztólebernyegje s alatta elnyűtt női ruhadarabok. A lebernyeg olyan, amilyent a montmartrei kolostor kapusnéja vagy a laikus, nehéz munkát végző alkalmazott kap a zárda jóvoltából.

Uralkodott... most a piacon bevásárol...

Csendes és hallgatag. Nem panaszkodik és nem dicsekszik, hanem — imádkozik! Sokat és buzgón. Az imádság tartja benne a lelket. Minden öröme abban van, ha uralkodónői kezét imára kulcsolhatja össze az Isten előtt...

Bevárom, míg elvégezte imádságát, aztán oda lépek hozzá:

— Madame, beszélni szeretnék önnel!

Csodálkozva néz rám:

— Én nem ismerem önt!...

— Tudom!... De én tudom, hogy Madame kicsoda!

Elhárító mozdulatoit tesz, nem akarja, hogy titkát felfedjem.

— Natália... — mondom csendesen.

— Natália meghalt... Magdolna anyó vagyok!... Magdolna a nevem ama Magdaléna után, akinek megbocsáttatott...

Biccent a fejével, meghajlik az oltár előtt és elmegy...

Az ember meghatva néz a kis zugutcákon tovasurranó köpeny után, amelyben egy volt királyné cipeli elnehezült szívét. És felgömbül bennünk egy nagy kérdőjel: hát kibírta a menekülést és a sok szerencsétlenséget? Nem lett öngyilkos, amikor tönkre ment vagyona és a koldulás rémségének veszedeleme fenyegette?

Nem. Natália vigaszt talált az Istenben, akivel szünet nélkül beszélget imáiban. Panaszaiban és jámbor sóhajásaiban.

Ő már nem szívesen beszélget emberekkel. Törölte a nevét a világ nyilvántartásából s mint Magdolna anyó járja az életet. Natália csak imádkozni szeret. Ez az ő szórakozása. A világ örömei salakként mögötte maradtak: nem kell neki a tánc, a fény, a pompa meg a bók, ő már csak az Úr irgalmára hagyatkozik és siet pótolni gyöngyöző fiatal-sága elmulasztott imáit.

„Az imádság az öregek szórakozása!”

Hát igen, Magdolna lelke imádkozik a szent-antolos öreg nénikékben és a sarokban ülő s csendesen elmélkedő nagyapákban. Éjt nappallá tesznek, hogy pótolják fiatalságuk hanyagságait. Sokszor három rózsafüzért is elmondanak. Szerencsés az, akinek Isten csöndes öregkort ad...

De mert nem tudjuk, hogy hol cövekelte ki Isten életünk végét, azért azon kell lennünk, hogy fiatal éveinktől kezdődően szőjük át életünk szövetét az ima aranyszálaival.

„Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!” (Lk. 22, 46.) Így szól az evangélium szelíd figyelmeztetése. Nos, bizonyosan nem az öregeket félti Jézus az eleséstől, hanem az élet delén lévőket, akik ezer veszély és nehézség között töltik napjaikat.

Az ima nagy vigasztalást jelent. Az imádkozó emberről énekel Bakos László, mikor ezeket írja: „Uram! oly jó kikötni Nálad, ha élethajónk könnyesre fárad. Ha a küzdelmekben megroggyan testem, Nálad megkapom azt, amit kerestem. Ha én

vagyok az elveszett bárány, Te megkeresel szent véred árán. Ha életutam fáradtan rovom: Te megcsókolod fáradt homlokom és segítesz, ha lelkem harca sok, mert Te bennem vagy és én Benned vagyok."

A pálma imádkozik

Ez is megesik.

Még fényképeken is megörökítették ezt az eseményt. A képeket a bengáliai ujságok közölték.

Egy indiai datolyapálma azzal tűnt fel a pálmaligetben, hogy törzse nem emelkedett egyenesen az ég felé, hanem ferdén eldőlt. A ferde növés azonban nem rendkívüliség. A csodálatos az volt, hogy amikor esténként megszólalt a faridporei templom harangja, a pálma gyönyörű, széles levélkoronája mint az áhítatbamerülő hívő feje alázatosan lefelé konyult és a földre borult. Így alázatoskodott az imádkozó pálma órákon át, aztán megint felemelte fejét s mikor reggel az emberek újra eljöttek hozzá, már égnék fordult levélkoronával találták...

A szegény nép meglepődött és áhítattal nézett a fára. Nem egy megátalkodott ember imára kulcsolta a kezét, látva, hogy a datolyapálma mint valami bűnös óriás, akinek sok a levezekelni való bűne, minden este földre hajtja fejét.

Az eset azonban nem csoda, hanem ritka természeti tűnemény — írja egy magyar botanikus: Rapacs Rajmund.

Egy kalkuttai tudós különleges szerkezetet készített, amely a fa mozgását éjjel-nappal feljegyezte. Megállapította, hogy a datolyapálma mozgásának a hőmérséklet változása az oka. A hőmérséklet emelkedése a pálmakorona lehajlását idézte elő, esése pedig felemelkedését. Amikor a hindu tudós kiderítette, hogy a pálma imádkozása nem egyéb, mint a növény érzékenysége a hőmérséklet változása iránt,

tovább kutatott és kimutatta, hogy nem a faridporei pálmáé „az imádkozás” terén az elsőség, mert megelőzte már a tubsilli fűzfa . . .

A pálmák, fűzfák és nyírfák imádkozása tehát csak bájos természeti tünemény, egy kis költészet. Ejtsen azonban gondolkodóba bennünket az imádkozó palma poézise.

Jusson eszünkbe az aszkézis, amely az imádkozó emberről szól: rólam, rólad és mindnyájunkról. De valóban imádkozó emberek vagyunk-e?

Hogy egy magocska fává serdüljön, ahhoz két feltételre van szükség: dúsnedvű földre és éltető napsugárra.

Ahhoz, hogy megerősödjék valaki, szintén két dolog kell: az isteni kegyelem életadó talaja, amelybe belegyökerezik a lélek, de szükséges az is, hogy tündökljön fejünk felett az Isten iránt érzett szeretetnek imádságból szőtt napsugara.

— Szoktál-e imádkozni?

Nem lenne szép, ha azzal kellene felelned, ami ez imádkozó pálmáról írt fejezet elején van: „Ez is megesisik!”

Ez a válasz nem volna méltó egy hívő katolikus-hoz. Ez hitvány felelet lenne. Van benne jókora adag gőg és pökhendiség, de nem csekély mértékű tudatlanság is, amely éppoly nehezen tud a magasabb égtájba felemelkedni, mint a liba repülni.

A végső vezényszó

Katonai tisztvizsgán az elnöklő őrnagy a következő kérdést adja fel a tisztjelöltnek:

— Képzeld el, hogy Ön századparancsnok. Százada a következő helyzetben van: szemben ellenséges túlerő támad. Kétoldalt ugyancsak erősen tüzelnek. A háttérben pedig legyőzhetetlen természeti akadály van, mondjuk széles folyó vagy meredek hegy. Mit tenne Ön ebben az esetben? . . .

— Örnagy úr, — hangzott a válasz — ebben a helyzetben a következő vezényszót adnám ki: „Imáhozl!”

Imáhozl!

Mennyi eszményiség és mennyi hősiesség van ebben a három szótagos feleletben; mennyi lelkes vallásosság!

Hordjuk magunkkal lelkünk kis imaszőnyegét s terítsük ki ott és akkor, amikor és ahol Istennel találkozunk. Ez az imádságos szellem él a hitbuzgó arabban, aki földig görnyedve, keresztbefont karral hajlong a hűvös homályban. Az arab imájában nincsen semmi különösebb bonyolultság, sem bánat vagy fogadkozás. Csupán kétsoros mondat az, amelyen azonban százmilliók világa épült: „Allah az Egyetlen Isten és nincs más Isten rajta kívül!”

Mennyi erő van ebben a pár szóban!

Ezt az erőt szeretnők érezni az imádkozó katolikus rózsafüzér-forgatásában. Ezt az erős hitet szeretnők kiérezni a mi mindennapi Angelus-unkból, imára hívó szent harangjaink visszhangjából és ebből a mi nagy mélységeket rejtő szép fohászkunkból: Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek! Miképen kezdetben vala, most és mindörökké! Amen.

RÓMAI ARCVONÁSOK

A keresztlevel még nem minden. A keresztlevel adatát — hogy római katolikus vagy — igazolni kell kifogástalan katolikus élettel és azzal a hitvallói arcéllal, amelyen a következők a jellemző vonások: égre néző szem... imádkozó száj... mocsoktalan homlok... az evangéliumra figyelmes fül... és az arcon ülő lélek...

A „Hiszekegy” mint határkő

Az emberiség 1900-at, mint századzáró és századnyitó évet fényes ünnepségek és szívbeli elérikényülések közepette ünnepelte meg.

Egészen természetes emberi vonás, hogy elérzékenyedünk, amikor átlépjük az idő nagy határmezsgyéit. Ez a megindultság vett erőt az emberiségen 1900-ban is, amikor az új évszázad pitvarában lemosta magáról az elmúlt idők útíporát.

Az embert ilyenkor átjárja az ősi erő és ilyenkor újra nagyraihivatottnak érzi magát. Ez az érzés villanyozta fel idegeinket a századfordulón is, mikor élettől piros arccal kiáltottunk vissza a mélységbe hullott mult felé: élni akarunk! Élni! Örülni! Jövendőt tervezni! Tejutat járni... mert lelkünknek magasságosak és diadalmasak az igényei.

Ennek a diadalmas életnek volt híve az a brazíliai városka is, amelyről az alábbi híradást olvastuk.

Mikor a nagy időóriás 1900-ban megfordult ágyában, összeült a városi tanács. Tanácskozássa. Elhatározták, hogy ünnepélyessé és emlékezetessé teszik azt az időt, amikor a történelem lapot forgatott a könyvében.

A mezővároska közepén egy domb terült el. Határozatba ment, hogy a földhalom tetején Krisztus-szobrot emelnek. A tervből tett lett. Akkor aztán kivonult a nép a városka tanácsával az élén a szoborhoz s egyetlen pontból álló ünnepséget tartott. Földreborultak a századok tövissel koronázott királya előtt s elmondták a Hiszekegyet.

Igy lett a Hiszekegy a század határköve.

A kis brazíliai városka a Hiszekegyet találta a legnagyobb értéknek. Ez volt hálaáldozata, s ez lett új útján kísérője. Az apostoli hitvallás tizenkét ágazata lett jövőendő élete sátrának tizenkét földbe-szúrt oszlopa, melyre az örökkévalóság ege feszült.

A mezővároska lakossága az Élet ütőerén tartotta kezét és helyes érzéssel állapította meg a kórt: a hit és a hitélet gyengülését. Szükségét látta tehát annak, hogy hitvallást tegyen, mert a petyhüdt és sivár életnek csak a természetfeletti hit ad tartalmat. A sápkóros tengésbe csak a másvilágba vetett hit tud életet önteni.

A lelki műveltségnek a Hiszekegy a mestergerendája.

Élő és éltető hit nélkül nem képzelhető el katolikus élet, mert a katolikus lelkület nem a vakondok és a denevér látóköréhez van szokva. Mi nem érezzük jól magunkat a mélység és sötétség zezzugos útvesztőiben. A mi világunk az élet magasságos országútján fekszik jobbra és balra.

Vigyük bele a Hiszekegy életerejét vérünkbe s vérünkön át az új időkbe. Érvényesítsük ezt a természetfeletti erőt mindennapos cselekedeteinkben. Telítsük az életet a Hiszekegy cselekvő áramával, azzal a lelki erővel, amely a hitvallást nemcsak el tudja mondani, hanem át is tudja élni.

Lengjen az apostoli hitvallás légköre egyének és közélet fölött egyaránt, hogy ebben a szellemben történjék a döntés az egyháztanácsokban éppenúgy, mint az országgyűlésen. A Hiszekegytől visszhangozzék az iroda éppenúgy, mint a műhely s a fogadószoba éppenúgy, mint a cselédszoba. A szebb és jobb jövőt ez a hitvallás fogja biztosítani s az uralomra jutott Lélek fogja a szürke hétköznapi eseményeket megaranyozni.

Sok katolikus olyan, mint az energianélküli rádió. Megszűnt működni. Nem „hozza” a magassá-

gos eget. Nem „fogja” a kinyilatkoztató Istent. Léptéke olyan szűk, hogy nem fér meg rajta az Ég hullámhossza. Ures a szív-battéria. Ki van égve a léleklámpa.

Ezeket az ember-rádiókat rendbe kell hozni. Telíteni kell újból a szíveket. Lángolóvá kell tennünk a lelkeket. Az égre irányulást sürgeti az evangélium is: „Aki vallomást tesz rólam az emberek előtt, az Emberfia is megvallja azt az Isten angyalai előtt. Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, megtagadtatik az Isten angyalai előtt.” (Lk. 12, 8—9.) Nincs áldás sem a tudománytalan hiten, sem a hitetlen tudományon. A hit az a fáklya, amely évezredek óta belevilágít a sötétség birodalmába.

Az Egyesült Államok küszöbén látható a méreteiben lenyűgöző Szabadság-szobor. Szimbolikus nőalak kezében fáklyát tart. A méretekre jellemző, hogy a szobor karjából fölvonó gép viszi az embert a tenyerébe, ahol a kézben tartott fáklya tövében erkély van a közönség számára.

A másvilág birodalmának határán a Vallásosság szobra áll őrt. Ez a szobor a Szabadság szobrához hasonlóan kezében fáklyát szorongat. Ez a fáklya a hit. Csodás, tisztakelyhű virág ez, mely tűzni, remélni és szeretni megtanít. Drága ajándéka az életnek, melynek szívünkbe simulása ünnep a szürke és poros hétköznapi életben. A hit szórja be aranyporral életünk kietlen sikátorait.

Hit nélkül nincsen cél, nincsen túlsó part. Hit nélkül nincsen kezdés, előretörő merészség, hit nélkül nincsen életünkben szépség. Hit nélkül nem tudunk az ölünkben pihenő gyermekfejeknek Jézuskáról beszélni. A hit a sötét éjtszakában kigyúlt lámpafény, feléje fordítja tekintetét gazdag és szegény, amikor megcsúfolja őket az élet és sárba rántja a Gonoszság legszebb álmaikat.

Parancsok mint útjelzők

Nem elég hinni, hanem meg is kell tartani, amit Isten parancsol.

Az életérem egyik oldala a Hiszekegy, a másik pedig a Tízparancsolat.

A hitet a parancsok megtartásával váltjuk aprópénzre. P. Ernst szerint életéből kell megítélni valakinek a hitét. Az élet az ember vallásának a próbaköve. A Tízparancsolat követésével igazolnunk kell a Hiszekegyet. Az őskeresztények úgy éltek, hogy becsületes életükkel kíváncsiságot tettek a kereszténységet a pogányok előtt s dicsőséget hoztak az evangéliumra.

A zsidó rabbik számítása szerint a hite és törvénye szerint élő zsidónak ötezer parancsot kell megtartania. Nem csoda, ha nem lehet eligazodni a zsidó erkölcstan bábéli zűrzavarában.

A vallása szerint élő keresztény katolikusnak sokkal kevesebb parancsot kell megtartania, de azok közül aztán igazán nem válogathat. A sinai diktátum nem tűr revíziót. Nincsen hiba vagy hiány benne. Isten talán azért véste kőtáblára az akaratát, hogy ezzel is jelképezze ennek szilárdságát.

I. Ferenc József „Manifesztum”-ban adta tudtára népeinek a világháborús hadüzenetet. Kiáltványát ezzel a mondattal fejezte be: „Mindent megfontoltam és mindent meggondoltam.” Isten is efféle szavakat véshetett volna a két kőtábla aljára. Valóban, az emberiség a tízparancsolatban megkapta örök időre szóló hadparancsát.

Napoleonról mondják, hogy egy alkalommal maga elé tette Párizs térképét s két hosszú párhuzamos vonalat húzott rajta.

— Ezt az utat kiépítitek! — rendelte el.

— Felség, a megjelölt vonalak irányában középületek és paloták állanak!

— Az nem az én gondom — válaszolta Napo-

leon. — Én kijelöltem az utat és ti megcsináljátok azt.

Az út készen lett.

Napoleon alárendeltjeihez hasonló feladat előtt áll minden katolikus. Isten is kijelölt nekünk egy utat, melyet meg kell építenünk és meg kell járnunk, ha törik, ha szakad. Ez az út az üdvözülés útja. Ennek is két párhuzamos vonala van: a parancsok és tilalmak sora. Isten parancsa és tilalma az a két korlát, amelyen belül adva van az üdvözülés sugárútja.

Ennek a sugárútnak fehérre meszelt, útszéli korlátfái óvják és védik a bajtól a végcél felé igyekvő katolikust, akire a célnál az Úr vár, hogy homlokon csókolja fáradt gyermekét és fejére tegye a győzőknek kijáró koronát.

A talpig ember

1923 szeptember 1.

Japán történelmében gyászkeretes nap ez. Ekkor pusztított az ország leggazdagabb részében — Yokohama és Tokió vidékén — az a földrengés, amely millió embert nyelt el. Ugyanakkor történt az is, amit alább tanulságul elmondunk.

Japánban kevés az óra. Tokióban is ágyúszóval jelzik a delet. Az időjelzéssel abban az időben egy félkarú ezredes — Tetsoura — volt megbízva, aki minden délben katonás léptekkel állt az ágyú elé, hogy pontosan tizenkettőkor elsüsse. Egyik karját az orosz-japán háborúban veszítette el s mikor a háború befejeztével a császárnál szolgálattételre jelentkezett, az uralkodó megbízta a dél jelzésével.

Tetsoura volt Japán óramutatója.

1923 szeptember 1-én déli tizenkettő előtt pár perccel már ott állott Tetsoura az őrhelyén. Félkeze munkára készen ágyúján pihent, amikor tizenkettő előtt három perccel hirtelen megingott a barack-

virágos japáni föld. A földrengés pillanatok alatt romba döntötte a legszebb palotákat és pagodákat.

Az emberek fejvesztetten menekültek, hogy megmenthessék életüket.

Tetsoura azonban mozdulatlanul állt a piac közepén. A kötelesség őt ahhoz a helyhez kötötte és ámbár minden rengett körülötte, ő az óráját nézte s pontosan tizenkettőkor elsütötte az ágyút.

A császár Tetsoura ezredet a „legkötelességtudóbb ember” címével tüntette ki, hogy ez hirdesse örök időre ezt a nagy erényt.

Ilyen talpig embereket kíván az Egyház is.

Sajnos, sok katolikusra ráolvasható: fejbúbjától lába talpáig Achillesz-sarok az egész ember. Vagyis: gyarló és sebezhető. Pedig Isten országa is talpig embereket kíván, akik pontosan elvégzik a napi imát, még akkor is, ha a föld megindul lábuk alatt; pontosan elmennek a vasárnapi szentmisére, még akkor is, ha jégeső hull alá; pontosan megtartják a bójtöt s a többi parancsot.

Minden katolikusnak ki kellene érdemelnie a „legkötelességtudóbb katolikus” címét, mert ez többet mond minden keresztlevélnél és többet ér minden egyéb sikernél. Ha az Egyház minden tagja megtenné kötelességét, akkor igazán sikeresre fordulna a katolicizmus ügye és megváltoznék a föld színe.

Krisztus után 79-ben elborította a Vezuv-túzhányó lávája Pompéjít. A múlt század végén kiásták a város egy részét. Napfényre került a hajdani városkapu is. A kapu közelében ráakadtak 38 római őrkatonának a csontvázára. Mellettük volt a fegyverük és a páncéljuk is.

Az őrség tehát nem hagyta el helyét, ámbár a lakosság elmenekült. Ők szembenéztek a halállal, mert a kötelesség odakötötte őket.

Később folytatták Pompéji kiását. Ezúttal nap-

fényre került a rendőrségi őrszoba is. És a szobában ráakadtak a napos rendőr csontvázára is.

Micsoda hősie kötelességteljesítés volt ez!

A pompéji kötelességtudás közmondásossá is vált.

Ugyanilyen odaadást és önfeláldozást kíván az evangélium küzdőhomokja is. E nélkül nincsenek hitvallók és vértanúk. A hithűség tüzes vérkeringése nélkül nincsen bátor kiállás és nincsen szilárd elhatározottság.

Legyünk márvány-katolikusok!

A műkö-katolikusok nem állják meg helyüket. A műkövet kikezdi az idő. A márványkeménységű katolikus méltán illeszkedik bele Krisztus Egyházába, melyen a pokol kapui sem tudnak erőt venni. Elv-szilárdsága és határozottsága olyan vonások, amelyeket az ellenfél is tisztel és becsül.

Egy régi külföldi képen érdekesen van megörökítve az az igazság, hogy csak a talpig ember látja meg Isten országát.

A képen a következő látható: Ott van a római pápa teljes ornátusban s alatta a következő mondat olvasható: Én tanítalak mindnyájatokat! Ott áll a császár is, kezében kormánypálca, fején korona. Alatta ez van: Én kormányozlak titeket. A hadvezér kezében kard van és alatta az írás: Én védem határaitokat. A szántóvető földműves alatt ez olvasható: Én táplálom a munkásokat.

A kép alján az ördög látható. Kezében seprű s vigyorgó arccal szól fel a fölötté látható embertömeghez: Én meg a pokolba seperlek benneteket, ha nem lesztek kötelességtudó és talpig egész emberek!

A jó katolikus

Nem mind arany, ami fénylik.

Bizonyos, hogy vannak nagyon szép számban kifogástalan katolikusságú hívek, de jócskán akadnak kifogásolhatók is. Azután vannak nem kis számban olyan „jó” katolikusok is, akiknek hangjuk egyházas ugyan, de életük nem. A kifogástalan katolikusok úgy különböznek az úgynevezett „jó” katolikusoktól, mint a madár a „jó madártól”.

Báró Ketteler Vilmos Emmánuel, mainzi püspök felvetette már ezt a kérdést: ki a jó katolikus? Erre a látszólag egyszerű kérdésre maga a nagy német apostol adta meg egyik beszédében a nem könnyű választ.

A jó katolikus — így szólt Ketteler felelete — megtartja a vasárnapot, a pénteket és a húsvétot. Hogy mit ért ezeken, azt alább mindjárt részletezni fogjuk. De legyen szabad már most hozzáfűznünk e háromhoz még valamit: a jó katolikus az ujságjára is vigyáz.

A fenti négy kíváncsi természetesen csak nagy vonalakban mutatja a jó katolikust. Az ilyen kevés-vonalú arckép sosem tökéletes. Nem kidolgozott. De jobb, mint a rossz. A Ketteler-féle követelmények a katolikus hitélet terén mindenesetre a minimumot jelentik.

Ezek tehát:

A vasárnap megszentelése.

A böjt megtartása.

A húsvéti áldozás elvégzése.

A keresztény sajtó pártolása.

Isten úgy alkotta meg az embert, hogy hat napig dolgozzék és a hetedik napon megpihenjen. Ez a nap a — vasárnap.

Vasárnap vagy vásárnap?...

Az első keresztények a hetedik napot dies Domini-nek, azaz Úr napjának nevezték. Mi magyarok vasárnapnak hívjuk, ami módosult alakja a vásárnap szónak. Régente ugyanis, amikor a pusztákról és falvakból összegyűltek az emberek a ritkaságszámba menő templomokban, egyben adásvételi ügyeiket is lebonyolították, azaz vásárt tartottak a templom előtti téren.

Amint látjuk, az Úr napja nem kapott éppen szép és méltó nevet magyar keresztelőjén.

S valóban a vásárnap baljóslatú név. Történelmi szaga van. A szót végigkíséri történelmi multja. A magyarság nem is tudta teljesen megtisztítani e név csengését a szekerek nyikorgásától és a világias foglalkozások zajától. Vasárnapjainkban állandóan kísért bennünket a vásár világa.

A magyar nem ért a vásárnap kellő megülnéséhez. Mintha nem lenne a vérében. Anglia az az európai állam, amely a legpontosabban megtartja a vásárnapi munkaszünetet. Angliában vásárnap a vonatoknak csak negyede közlekedik. Az összes üzletek be vannak zárva. Színház, mulatóhely nincsen nyitva. Vasárnap nem működik a posta. Nincsenek nyitva a hivatalok. Semminemű címen nem adnak engedélyt a gyáraknak és üzemeknek a munkára.

1930 körül a mozik egyike-másika vásárnap a törvény ellenére tartott rövidebb előadást. A mozi-sok aztán e szokás törvényesítését kérték. Az ügy a parlament elé került. Erre az angol vallásos testületek nem kevesebb, mint 1.457,683 aláírással ellátott tiltakozó kérvényt juttattak el a miniszterelnökhöz. A magyar lapok is közölték a fényképeket, amelyeken teherautók szállítják a kérvényeket a minisztérium elé.

De még többet is tettek a vásárnapért az angolok. Az ügy parlamenti tárgyalása alkalmával három-

ezer férfi jelent meg a parlament előtt és ott levett kalappal imádkozni kezdett azért, hogy világosítsa meg az Isten az angol nemzet törvényhozóinak elméjét és ne engedje, hogy a vasárnap megszentelésére vonatkozó gyönyörű angol szokást szavazatukkal megcsúfolhassák.

A törvénymódosítás megvalósítása nem is sikerült.

Igy örködtek a vasárnap felett a munkások országában. Mi magyarok viszont, akik vallásosságunkban megkettőztük a keresztet, a vasárnapot nem tiszteljük eléggé és megfélezzük. Egyesek még ma is vásárnapnak nézik az Úr napját. Itt-ott ehhez az állam is segédkezet nyújt, bár a helyzet a multhoz képest lényegesen javult. De a magyar földmíves, cselédet gyakran vasárnap is munkához kényszerítik még a tisztas haszonnal meg nem elégedő mind ősi, mind nem ősi földesurak.

*

A lélektől elvették a vasárnapot.

A vasárnapnak pedig elvették a lelkét: a szentmisét.

Az Úr napját szentmise hallgatásával szenteljük meg. A szentmishallgatás szigorú parancs. Sajnos, sokan nem engedelmeskednek e parancsoknak. Vajjon miért? Azért, mert nem eléggé kötelességtudó emberek.

Tanulhatnának e tekintetben a postagalambtól.

Egy kereskedelmi utazó, aki Lipcsében lakott, hirtelen elutazott Drezdába. Távolléte alatt volt felesége születésnapja. Az utazó kedveskedni akarván feleségének, magával vitt Lipcséből egy postagalambot. Drezdában rákötött lábára egy kedves köszöntőlevelet és útjára eresztette a madarat.

Három nap múlva hazatért a férfi. Ragyogó ábrázattal nyitott be lakásába, de hitvese hűvösen fogadta.

— Mi bajod, édes?

— Eszedbe sem jutott, hogy születésem napja volt?

— Dehogynem! Sőt egészen különleges üdvözlést eszeltem ki. Reggel hat órakor postagalambot eresztettem fel. Annak kilencre itt kellett lennie.

— Ide ugyan nem jött.

A vacsoránál szótlánul ült férj is, feleség is. Egyszers csak kis neszt hallanak. Valami kapirgált az ajtón. A férj kinyitja és nagy meglepetésére ott volt a küszöbön a postagalamb, de teljesen szétzilált tollakkal. Kisebztet lábaiból szivárgott a vér... A lábára kötött levél valahogy beleakadt a szárnyaiba. Így a kis állat az út egy részét valószínűleg gyalog tette meg...

Tanulhatna sok katolikus a postagalambtól. Siessen mindenki galambszárnyon a vásárnapi misére... De ha az élet zavarai lefognák szárnyainkat, akkor tegyük meg gyalogszerrel az utat... Mindenáron és minden akadályon át! Hajts on bennünket a lelkiismeretünk, amiként a galambot az ösztöne üzte feltartóztathatatlanul. Ne mondjunk le e kötelességünk teljesítéséről, jussunk el minden vasárnap reggel a templomküszöbhez.

Ne rettenjünk vissza az áldozattól, az út fáradalmaitól, a hidegtől, a nehéz templomi levegőtől, ne sikkassza el a misehallgatást az ágy alá gurult inggomb... Ne mondja senki, hogy nincsen kérni-valója, mert ez esetben annál több a köszönni-valója...

A karthauzi barátok forradalma

Péntek volt.

Az óvodásgyermek sorbanálltak, indulóban voltak már hazafelé.

— Gyermek! Ma péntek van! A jó katolikus pénteken nem eszik húst! Megértettétek?

A tisztelendő nővér mondta ezt.

— Igenis! — zúgott a kis sereg.

Az egyik fiúcska nagyon szívére vette a figyelemztetést. Az egész úton ismételte: A jó katolikus pénteken nem eszik húst! De balszerencséje volt. Húsebéd várta otthon és az édesanyja teli is rakta a tányérkáját.

Kis öregünk azonban jó katolikus akart lenni és nem evett húst.

És nem halt bele.

Aztán megint péntek lett. A gyermekek köszöntek és indultak haza. A tisztelendő nővér ismét utánuk kiáltott:

— Gyermekek, ma péntek van! A jó katolikus ma nem eszik húst! Megértettétek?

— Igenis! — hangzott a válasz.

A mi kis pufókunk aggodalmaskodva megy haza. Elhatározta, hogy most sem eszik húst, hiszen egyszer már kibírta. Otthon bizony megint hús várta. De nem evett. A szülők nagyot néztek.

— Egyél, kisfiam! — biztatta az édesapa.

Minden hiába. A kis öreg tartotta a bőjtöt.

Az édesanya hallgat... gondolkodik... és ő is letette az evőeszközt. Nem evett ő sem.

A péntek elmúlt és a böjtöléstől sem a gyermeknek, sem anyjának nem történt baja.

Ismét péntek volt. A kis zárdista gyermekek már jóelőre kiáltották:

— Tisztelendő nővér! Ma péntek van. A jó katolikus pénteken nem eszik húst!

— Úgy van! — hangzott a kedves nővér mosolygós válasza.

Pufókék asztalán ismét hús van. De az édesanya meg kisfia böjtöset esznek.

Az apa csendes az ebéd alatt, elgondolkozik... Ebéd végén megcsókolta a ház kis apostolát és oda-szólt a bajusza alatt a feleségének:

— Ha ti kibíjátok, akkor én is kiállom. A mi asztalunkon pénteken többé nem lesz hús.

Azóta bizony sok víz folyt le már a Szamoson. Az apuka is meghalt már, háborús golyótól...

Ha sok ilyen kis apostol lenne, akkor valószínűleg megváltoznék a bőjttel szemben a hangulat. Mert ez — sajnos — több helyen bőjtellenes.

A bőjti fegyelem az a pont a katolikus erkölcstanban, amihez a legtöbben szólnak hozzá, de aminek szerepét, tartalmát, jelentőségét és rendelkezéseit a legkevesebben ismerik. Nos, a bőjt kérdésének megértéséhez egyházas gondolkodás és lelki finomság szükséges. Ezek híján szakácsnőket érintő konyhai gondná süllyed le a bőjti fegyelem.

A bőjt nem cél, hanem eszköz. Az akaratedzés eszköze. A bőjtölés önmegtagadás s mint ilyen arra jó, hogy a hosszú évek akaratmunkája évgyűrűket növesszen fejlődő jellemünk fáján. Ezek az évgyűrűk adják meg jellemünknek a rugalmasságot, ha vihar jön. Aki hozzászokott ahhoz, hogy ne nyúljon pénteken a tiltott ételhez, az könnyebben fog uralkodni tudni magán akkor is, ha mást tilt el tőle az élet és a helyzet.

A bőjt sok esetben hitvallás. Ezért is nagyon helytelen dolog túltennünk magunkat rajta. A bőjt megszegése — ha nyilvánosan történik — megbotránkoztatás, viszont ha megtartják, akkor példaadás. A bőjtöt tehát komolyan kell venni, még a vendéglőben és vendégségben is.

Apponyi Albert az első világháború után körutat tett Amerikában. Rooseveltnél elnök véletlenül éppen egy pénteki napon látta vendégül őt. A nagy ebéd teljesen bőjtös volt. Egyrészt azért, mert Rooseveltnél tudta, hogy mi a péntek Apponyi szemében és ezt tiszteletben tartotta, másrészt meg Apponyi még Rooseveltnél is meg akarta tartani a bőjti parancsot.

A bőjt társadalmi különbség nélkül egyformán kötelező. És jegyezzük meg, hogy a vendég megértő. Amelyik pedig nem értené meg a pénteki helyzetet, az nem érdemli meg, hogy asztalunkhoz ültessük.

Egyébként pedig a pénteket mindig meg lehet menteni egy kis ügyességgel s ha mégsem sikerül, akkor rendesen ügyetlenségünk miatt történik ez. Az ügyességet dicséri a következő kis eset: Az egyik budapesti családnál házibált tartottak. Csütörtök este volt. Éjfél előtt az egyik katolikus fiú egy ívet indított körözésre és felkérte a katolikusokat, csatlakozzanak ama kérelméhez, hogy tálalná a háziasszony éjfél előtt az ételt, mert pénteken nem fogyaszkodhatnak húst a katolikusok.

*

A böjt nem árt az egészségnek. A böjt tulajdonképpen nem más, mint szabott étrend. Erről pedig már annyit írtak az orvosok és annyit szónokoltak a műkedvelő embergyógyászok, hogy nem szükséges előnyét és egészségügyi hasznát hosszasan ismertetni. E helyett azt mondjuk el, hogyan különböztek össze egyszer a jó karthauziak a pápával.

Közismert dolog, hogy a karthauzi rend tagjai egész életükben nem esznek húst. Addig-addig fogyasztották a sok zöltséget, meg a sajt- és vajféléket, míg egyszer megesett rajtuk a pápa szíve. Ez a pápa II. Orbán volt. Törölte tehát a rendi szabályzatból a húsevés tilalmát. Húst a karthauziaknak!

A pápa kegyességéből azonban szent zendülés támadt. A rend főnöke azonnal a pápához ment s az ég szerelmére kérte, hogy adná vissza nekik az örökös böjt kiváltságát. Amikor a pápa arra hivatkozott, hogy a szegény betegeknek nélkülözhetetlen a húsevés, a rendfőnök azt válaszolta, hogy közöttük nincsenek betegek. A pápa hitetlenkedett és nem engedett.

Ekkor a böjtölésben megzavart barátok összegyűjték fejüket és nagyszerű haditervet eszeltek ki. Népes küldöttséget menesztettek a pápa színe elé. A küldöttség szónokája egy százéves barát volt, aki a következőket mondta a Szentatyának:

— Szentséges Atyám! Eljöttünk hozzád messze földről gyalog, hogy bebizonyítsuk neked, hogy a zöldségevés nem árt egészségünknek. Eleinte az volt a tervünk, hogy 70—80 éves szerzeteseket küldünk, de ezeket nagyon fiatallottuk. Eljöttünk tehát mi. Én magam százéves vagyok, a legfiatalabb itt 87 esztendő, a többi mind 90-en felül van...

Amikor ezt meghallotta a pápa, összecsapva a kezét felkiáltott:

— Menjetek, fiaim, haza s csak bőjtöljeteek tovább Isten nevében!... És adjátok tudtára azoknak, akik eddig nem bőjtöltek életükben, hogy fogjanak hozzá ők is haladéktalanul ehhez...

Te is, olvasóm, te is!

Gyuri bácsi „beteg bűnbánata”

Az őskeresztények majdnem kivétel nélkül mindig megáldoztak, valahányszor résztvettek a szentmiseáldozaton. Ez az áhítatos buzgóság idővel alábbhagyott, meggyengült. Olyan idők következtek, amikor egyesek éveken át nem gyóntak. Szükségesnek mutatkozott azért, hogy az Egyház szigorúan fellépjen ezzel a helytelenséggel szemben. Meg is tette. Törvényt hozott, amely bűn terhe alatt meghagyja, hogy mindenki, aki esze használatával él, köteles húsvét táján meggyónni és magához venni az Oltáriszentséget.

*

„Ezzel aztán kvitt!”

Igy fejezte be hitéleti jelentését egy asszony a lelkipásztora előtt.

Arról volt szó, hogy jár-e a család templomba? Mert a községen kívül lakott a família.

Az asszony nem szépítgette a dolgot. Bevallotta, hogy bizony ritkán jönnek a templomba, mert hát messze van a tanya. Meg ruha sem igen van.

— Én még csak eljövök valahogyan egyszer egy hónapban, meg a lányok is bekövetkeznek a nagyobb ünnepekre, hanem...

És itt elhallgatott az asszony.

Éreztem, hogy most következett volna a vallo-más java. Valóban úgy volt. Mikor a férj templomi látogatását kezdtem firtatni, az asszony lesütött szemmel vallott.

— A férjem cselédember. Rettentően befogja a munka. Ő bizony csak egyszer megy templomba évente: virágvasárnapkor. Akkor elvégzi a szent-gyónását is és ezzel aztán kvitt!

Eddig tartott a beszélgetés.

Engedjék meg ezek a virágvasárnapos katolikusok, hogy beszélgessünk egy kissé erről a húsvéti lelki nászról, hiszen úgysem mézelnek sokat a templomi szavakból. Azt üzenjük nekik, ne intézzék el Isten és lelkük ügyét ilyen szűkmarkúan. Aki esztendőnként csak egy virágvasárnap erejéig szolgálja Isten ügyét és lelke javát, az nehezen fog elszámolni tudni az egész évről és az egész életről, amelyben legfeljebb 78—80 virágvasárnap van, de mellettük ott ásít vagy 30,000 hétköznapi...

Hogyan fog megbirkózni ez a 80 virágvasárnap a rengeteg hétköznappal?

Ez olyan kérdés, amelynél nagy lesz a lelki ismereti gond. Ez az elszámolás bajosan fog sikerülni.

Ne kvitteljünk tehát olyan könnyelműen az Istennel, mert ebben neki is szava van!

*

A húsvéti gyónás és áldozás a legkevesebb, amit az Egyház megkíván. A jó katolikus ennél többet nyújt önmagának és a közösségnek. A hitványabbja viszont egészen kevéssel is beéri. Az iskolától elbúcsúzva, csak az esküvője előtt áldozik meg ismét, de ezzel aztán el is búcsúzik az Istentől.

És addig?... Meg azután?...

Valahogy csak megvannak, mint az a bizonyos Gyuri bácsi, akiről azt olvastam, hogy nem volt vallástalan, de valami olyan csodálatos, magacsinálta vallásban élt, hogy a „gnózis” egyszerű hármasszabály volt az ő csodálatos hitképleteihez és tételeihez képest.

Gyuri bácsi jó viszonyban volt a papokkal, de sohasem gyónt. Húsvétra sem.

Amikor egy alkalommal hazajött a fia a Ludovikáról vakációra, próbálta puhítgatni az öregurat:

— Húsvét jön, édesapám. Végezzük el együtt a gyónásunkat!

— Te csak végezd el, kedves fiam, magamra majd lesz nekem gondom!

Hiába próbálkoztak az öreg urral még a papok is. Mert alig volt nap, hogy meg ne fordult volna egy-egy pap a háznál s ilyenkor rendesen szóba került Gyuri bácsi gyarló vallási élete is.

Egyszer aztán Gyuri bácsi bevallotta, hogy miért is jár ő olyan messze a katolikus vallás gyakorlásától. Azért nem gyónt, mert egy alkalommal — úgy harminc éves kora körül — az egyik rorátén megjárta. Sötét fülkében voltak a gyóntatószékek. Letérdelt az egyikben, elsorolta vétkeit s amikor bűnvallomásának végére ért, akkor vette észre, hogy üres gyóntatószékhez térdelt s a deszkáknak mondta el elkövetett vétkeit.

Gyuri bácsi éktelenül bosszús lett és ettől fogva nem gyónt. E miatt a nevetséges kis eset miatt koplalóra fogta a lelkét... Azt azonban sokszor hangoztatta, hogy fog ő majd még gyónni, de csak a halálos ágyán.

Nem szüreteltek harmadszor sem e vallomás és kijelentés óta s Gyuri bácsi nagybeteg lett. Egyik papbarátja sietve felkereste az öregurat, mert hát a papi barátság a betegágyaknál szökik virágba.

Gyuri bácsi végre engedett a jó szónak.

— Mikor jöjjenek?

— Reggel hétkor már jöhet!

A pap az orvossal együtt távozott. Az orvos azzal biztatta a lelkek gyógyítóját, hogy Gyuri bácsi még nagyon sok munkát fog adni az Egyháznak, hiszen még egészséges lesz.

Reggel hétkor már csengetett az Úr szolgálja. Háromszor kellett megismételnie, míg végre kinyílt az ajtó. A szakácsné veresre sirt szemmel jajgatott:

— A nagyságos úr éjfélkor meghalt.

Eddig van Gyuri bácsi históriája. Bekövetkezett az, amit Szent Ágoston mondott évszázadokkal ezelőtt: „Beteg lesz annak a bűnbánata, aki halálos ágyára halogatja megtérését...”

*

Az Egyháznak — sajnos — sok Gyuri bácsija van... És akadnak Gyuri nénik is...

Nem hitetlenek ők. Nincsen összetörve lelkük gépezete, csak egy kis üzemzavar állt elő benne. Silány minőségű szellemi benzinhasználat következtében eldugaszolódott lelki életük egész csőrendszere. S minthogy nem fordultak a lélek gépészeihez, elapadt bennük a vallásosság. Úgy, mint Gyuri bácsinál.

Nem hitetlenek ők, hanem inkább kényelemszeretők. Csak egy kis akadályon kellene átugratni tudni őket... Ez azonban igen nagy feladat, mert az ő egykori lelki csonttörésük valami kuruzslás folytán hibásan forrt össze.

Ezek a nem gyónó Gyuri bácsik és Gyuri nénik nem annyira megátalkodottak, mint inkább gyávák. Nem mernek szembenézni a lelkiismeretükkel. Nem mernek kapcsolatot keresni a térben és időben Legnagyobbval. Nem idézhetők meg a legigazibb bíró előtt való tárgyalásra. Pedig ennek meg kell történnie mindenkinek. Csak míg egyesek önként végzik el ezt a lelkiismeretvizsgálatot, másokat a halálnak kell karhatalommal elővezetnie.

A Gyuri bácsik mulasztása nem a gonoszságuk, hanem inkább hanyagságuk számlájára írandó. Leg-

több esetben nem a pokol tüzére való száraz venyigék ők, hanem csak fonnyadt lelkek, akiket egy kiadós lelki eső új életre hívna. Ezek a ványadt lelkek egy jó langyos pásztás esőtől bizonyosan újból beleeresztenék lelkük hajszálgököreit a hitélet televényföldjébe. Csak persze ez a pásztás eső ritkán vonul el éppen a Gyuri bácsik feje felett...

Segíts magadon és Isten is megsegít!...

Vonuljunk el lelkigyakorlatra egy lelkigyakorlatosházba és akkor az ember „megrendelésre” jut lélekfrissítő kegyelmi esőhöz...

Húsvét lelke a lélek húsvétja!

Húsvéti gyónás és áldozás nélkül nincsen igazi húsvéti öröm. Ez érthető is, hiszen a bűn bilincseiben senyvedő lélek nem tud igazán ujjongani. A bűntől való megváltottság boldogító érzése nélkül nem lehet hozsannázn!

Blaha Lujza nemigen vitte ki művészetét országunk határain túlra. Egyszer került Bécsbe, de ott is csak magyarul játszott. Ott történt meg vele a következő eset, amiért még kitörölhetetlenebbül szívébe zárta a nemzet.

Bécsi tartózkodása alatt halálra ítélték egy magyar huszárt. Éppen a kivégzés előtt való este folyt le az az előadás, amelyen Blaha Lujza vendégszerepelt. Az udvari páholyban megjelent az uralkodó is: I. Ferenc József.

Ekkor Blaha Lujza előadásában rögtönzést csinált. Egy magyar nótát iktatott be önkényűleg, de mesterien. Odahúzódott a színpad sarkába, a királyi páholy elé s könnyes szemmel, összekulcsolt kézzel énekelte a király felé fordulva a híres magyar nótát: „De szeretnék a királlyal beszélni!...” Aztán eltért az eredeti szövegtől s úgy változtatta meg a dalt, hogy kegyelmet kért a magyar nemzet nevében az elítélt huszárnak.

A közönség mámorosan tapsolt és éljenzett. A király pedig felállott és intett Blaha Lujzának, hogy megkegyelmezett...

Húsvét első napján nem egy papnak nyomott a hangulata. Elszomorítóan hat rájuk az a tudat, hogy sokan vannak az elveszettek listáján, sokan nem rendezik ügyüket Istennel. Sokan vannak az „elítéltek”. Ezekre gondolva, megindul az ember. Szánja őket, mert mi lesz, ha meghalnak bűnös lelki állapotukban?...

Húsvétkor sok pap fordul a templom szentélyében lévő felséges páholy felé s imádkozva suttogja: De szeretnék az Istennel beszélni!... Szeretném a bűnben megátalkodottakat kegyelemre ajánlani. Szeretném mindenkiről lepattantani a bűn rabláncát, mert csak a tisztalelkű ember tükörfényes lelki ismeretén táncol vidáman a húsvéti napsugár és csak az Istennel megbékélt katolikusok énekelhetik a lélek mélyéből az alleluját.

Mai bűn

Az 1930 után lezajlott spanyol eseményekkel sokat foglalkoztak az illetékesek és megállapították, hogy a spanyol borzalmak előidézői között nem utolsó helyen állt a kevésbe vett sajtóügy.

A sajtókérdés elhanyagolása volt az egyik modern bűn, amelyikért szenvedett a spanyol nép és az állam. Mert a hatalom ott is bizonyosan inkább azt figyelte, hogy mi fő a „kisüstökben”, mintsem kiterjesztette volna figyelmét arra, hogy mi forr az erkölcstelenség és a lázítás „nagyüstjében”.

Az emberi élet kezdetén kígyóba rejtőzködött az ördög. Az újabb időkben? Egyszerűen megvesz egy szerkesztőséget. Ma az ujságok címszalagja alatt húzódik meg.

Minden szerkesztőség patika. De sajnos, nem ellenőrzés alatt álló patika, mert ezekben lakat alatt

tartják a mérgeket és nem adják ki csak orvosi rendelésre. És az üvegekre halálfejeket rajzolnak. Az ujságáros bódékban azonban szabadon árulják a mérget, nem követelnek érte receptet s nincsen ráírva a címlapokra: Vigyázz, mert mérgezl!

Megdöbrentünk, amikor az elmúlt évtizedben lezajlott tisztázási események kapcsán rájöttünk arra, hogy az ártatlan és filléres kis légypapírral mérgezni is lehet. Az ujság is ilyen veszedelmes papír... Olcsó, éppúgy mint a légypapír...

Az ivóvíz kérdése állandóan a hatósági érdeklődés középpontjában áll. Féltő gonddal vigyáznak arra, hogy tiszta víz csörgedezzen az ártézikutakban. De arra nemigen ügyelnek, hogy milyen italt mérnek az ujságáros bódékban, ezekben az utca-sarki szellemi benzinkutakban...

Az állam nem retten vissza az áldozatoktól, mikor például nemesített vetőmagmozgalomról van szó. Gondja van rá, hogy a legeldugottabb kis faluban is nemesített mag hulljon a barázdákba. De ki vigyáz arra, hogy nemesített betűk jussanak az ujságoktól felszántott lelkek termékeny barázdáiba?...

Pedig ha egy nemzet sajtója megromlik, akkor ennek mérge millió csatornán keresztül szivárog be a közösség tagjaiba.

Az Egyház gondosabb anya...

Az Egyház sokkal elővigyázatosabb, semhogy szó nélkül menjen el a sajtókérdés mellett. Az állam még nem jött rá arra, hogy az „ujságolvasás” tantárgy. Az Egyház ezzel szemben már régóta tanítja, hirdeti, mint kell kézbevenni és olvasni az ujságokat és hogyan kell értékelni a feltálat anyagot. Mert a sorokban bizonyos felfogás rejlik. Bizonyos szándék. Bizonyos irányzat. Az ujság nemcsak elsorolja a napi eseményeket, hanem napirendi javaslatot is tesz olvasóközönségének... Vét tehát önmaga ellen az, aki romlott vizű ciszternákból oltja szomjúságát s poshadt állóvizekből merít vizet.

Ezért tilalmazza az Egyház a hitre és erkölcsre veszedelmes ujságok olvasását.

A csikágói eucharisztikus kongresszus egyik ülésén elhatározták, hogy a csikágói székesegyházban felállítják a katolikus sajtó „oltárát”. Mundelein, csikágói bíboros végrehajtotta e határozatot s azóta áll a katolikus sajtó oltára . . .

Allítsunk fel mi is egy „könyvespolcot” a katolikus sajtó számára. Az irodában. A társalgóban. Otthonunkban. Ma ez az az oltár, amely előtt áldozni legfőbb kötelességünk . . .

Rakjuk meg a katolikus sajtónak ezt a könyvespolcát vallási és erkölcstani könyvekkel, amelyekből lelkünk üdvösséget mézel . . .

*

Amikor a vízözön után — így mondja egy legenda — Noé könyörgött Istenhez, az Úr megígérte, hogy nem pusztítja el többé vízözönrel az emberiséget.

Két csúnya sátán meghallotta ezt az ígéretet s egy szikla tövében azonnal tanácskozni kezdett:

— Valamivel mégis meg kellene nyomorítani ezt az átkozott fajzatot! — mondta az egyik.

De hát mivel? Gondolj ki valamit!

— Tudod mit? Tűzőzönrel árasztjuk el a földet . . . és nyomában vérözön. Tűz és vér! Előre ujjongok neki! — mondta az egyik.

— Jó gondolat, testvér! — szólta a másik. — De nekem ez kevés. Mert a tűz- és vérözön csak e földön fog boldogtalanságot okozni az embereknek. Én pedig odaátra is szerencsétlenné szeretném őket tenni.

— De hát mit akarnál előidézni?

— Papírozónt, barátocskám, papírozónt!

— ?

— Csodálkozol? Megteremtem a hazugságok és gonoszságok zuhatagát. Ujságokkal borítom el az embereket. Ezek az ujságok majd élveboncolást

végeznek az emberek elesettjein. Kiteregetik a szennyeseket. Kizsigerezik az emberek szeme előtt a szerencsétleneket. Azután meg lángra szítják az érzékiséget. S ha majd így mindenki a mi sötétségünket tartja világosságnak, akkor mienk lesz a világ!

A két ördög kajánul felkacagott.

De abban a pillanatban elrepült felettük az igazság angyala s egy fehér papírlapot ejtett közéjük. A papírra csak ez volt írva: „Igazságosság sajtója”.

Az utóbb beszélő sátán felkapta, elolvasta s aztán így szitkozódott:

— Hacsak ez az átkozott fehér sajtó az utolsó percben utunkat nem állja! . . .

*

Testvérem! Ki dobja be nálad reggelenként az ujságot? Az Igazság angyala a fehér sajtót? . . . Vagy az ördög azt a más színűt? . . .

KATOLIKUS AKCIÓ

A lelkigyakorlat célja a tökéletes istenszeretet. Lehetetlen azonban Istent tökéletesen szeretni, az ő dicsőségét mindenekfölött keresni, akaratát minden módon teljesíteni a nélkül, hogy ne akarjuk, ne vágyódjunk az után, hogy mások is megismerjék és szeressék Istent... Mi más ez, mint apostoli lelkület, amely intézményesen és tervszerűen nyilatkozik meg a katolikus aktivitásban.

Arcunk lelke a lélek arca

Arcunk lelke a lélek arca.

A lélek csillog a szembogárban és a lélek mosolyog szánk vonalaiban. Az arc egy belső, láthatatlan lelki színjátéknak játszótere. Az arc a lélek komédiáinak és tragédiáinak vászna. A rizspor és pirosító festett színfalai között játsszák le az emberek azt a mindennapi és mindig érdekes darabot, amelynek élet a neve.

Akik írásban és szóban az egyéniség jellemzését, az ember lelki képét vannak hivatva megörökíteni, azoknak mélyen kell látniok. Az elismert, igazi nagyságok lelki arcát az őrzi meg és az vetíti elénk leghívebben, aki az összes belső tényezőknek s az összes természetfeletti kapcsolatoknak figyelembe vételével világítja meg mentől tökéletesebben a nagyok hitét, vágyait és tetteit.

Minden ember egy láthatatlan világrendnek az állampolgára. Nem közömbös egyáltalán, hogy megállja-e és hogyan állja meg valaki helyét az Istenhez való viszonyában. Nem közömbös, hogy vallásos-e valaki vagy sem. Nem mindegy, hogy lelkileg barna-e vagy szőke. Nem mindegy, hogy szereti-e Istent és keresi-e az ő dicsőségét vagy sem.

Sokan azt hiszik, hogy egyáltalában nem fontos, ki ki előtt, mi előtt és milyen mértékben hajlong. Sokan úgy vélik, hogy az ember vallási életéről csak a nekrológokban kell megemlékezni, és hogy csak a törvényszéki tárgyalást vezető bírót érdekli, hogy ki melyik vallásnak a gyermeke. Mintha bizony vallásunk és vallásosságunk nem az élet gerince lenne, hanem csak valami ránk tapadt, átöröklött réteg, amely lehet érzékeny, mint a bőrhám a test külső felületén, de belső működést nem képes végezni.

Ez nagy tévedés. Ebből ki kell gyógyítanunk az embereket és rá kell nevelnünk őket arra, hogy legyen kíváncsi embertársai vallási fajsúlyára. Ez éppen olyan fontos és szükséges adat személyiségéhez, mint műveltsége vagy képzettsége. Személyleírásunk és megbízhatósági bizonyítványunk valóságosságunk adatai nélkül nem teljes.

Aki nem vágyódik Isten után és nem dolgozik Isten országaért, az lehet „puritán“, lehet „művelt“, lehet „úr“, azonban az ilyen embert nem lehet rátenni a természetfölötti világnézet szórórostájára, mert nem búzának bizonyulna, hanem pelyvának, amelyet sárba fúj a szél...

Több tevékenységet!

Actio Catholica.

Ezt a két latin szót XI. Pius pápa illesztette bele a történelembe, amikor 1922 december 23-án kiadta „Ubi arcana...” kezdetű körlevelét.

A tiarás Vezér nem csábító jelszónak szánta ezt a két szót, hanem új világot teremtő oltóanyagnak. A vatikáni őrbástyán megérezte a Szentatya, hogy az evangélium diadalát új utakon kell keresni. Az evangélium már nem sokat várhat az államoktól, mert az államok tisztán világi síkra helyezkedtek. Nemcsak hogy nem szolgálják már a természetfölötti hivatást, hanem erre hovatovább alkalmatlannok is lesznek, mert jobbra csak gépekké váltak. Az Egyház ezzel szemben szervezet, amely él, éleszt, megifjít és meghódít. Ne gondolja azonban senki sem, hogy ezt a nagy munkát csak a papoknak kell elvégezniök. Azok egymagukban elégtelenek ehhez. A munkát a civileknek is vállalniuk kell. A nem papi elemeknek is részt kell venniök az Egyház védelmében, pártolásában és erősítésében. A Katolikus Akció tehát nem más, mint a világi katolikusok bekapcsolása az Egyház hierarchikus munkájába.

Több és szélesebb medrű katolikus tevékenységre van szükség! — hirdeti a Szentatya. És nagyobb összmunkára!

Nem új dolog ez, hiszen már az ősegyházban is ott látjuk a papok mellett a világiakat az egyházi életben. Csak időközben ellanyhult a buzgóság.

A Szentatya munkára hívja fel a világiakat, mert az Egyház nem bírja a rásúlyosodó védelmi munkát, ha segítségül nem jön a hívek lelkes, apostoli lelkű serege. Ma nem elég, ha egyesek ott élnek az Úr asztala körül, másokat is oda kell vinni. Ma nem elég elmerengeni és elmélkedni. Ma tettekre van szükség. Lendületre. Lelkes tevékenykedésre.

Ez a pápától meghirdetett katolikus tevékenység nagyobb vérnyomást akar belevinni a közéletbe. Elsősorban bensőségesebb hitéletre van szükség, mert ez feltétele, alapja a katolikus tevékenységnek. Téved azonban, aki azt hiszi, hogy az Actio Catholica megteremtésével vallásháborút akart felidézni a Szentatya. Nem. A Katolikus Akció nem harc, hanem munka! Tiszta és szent a cél: Isten országának már e földön való kiépítése, megvédése és kiterjesztése. Ez az Actio Catholica és semmi más. Aki mást mond, az ferdít vagy félrevezet.

*

A katolikus mozgalomnak sejtyszerűen kell kiépülnie. Ehhez olyan hívőkre van szükség, akikben él a lélek. Lelkiség nélkül nincs katolikus buzgóság és tevékenység. Akiben nem dolgozik a lélek, az alkalmatlan a Szentatya által hirdetett nagy apostoli aktivitásra.

Az Egyház minden munkájában egy kiindulópontot ismer: a lelkiséget. Ennek talaja a legbiztosabb építőalap. Erre kell felépítenünk a kereszténység jövőjét. Erre kell felemelnünk a helyes útról lecsúszott világot.

Lelket az életbel

Erre van szükség, mert ez az az erő, amely megakadályozza az ember-atomok szertehullását. A lelkiség teremti meg az emberiség tökéletesebb jövőjét.

Ez az óhajtott lelkiség az evangéliumból fakad. Utat kell tehát építenünk az evangéliumnak. Az evangélium nem gyalogösvényeket, bujdosó csapásokat érdemel, hanem széles és kiépített országutakat. Ezt a világot átfogó nagy utat a Katolikus Akció van hivatva kiépíteni, kiszélesíteni és meghosszabbítani. Ehhez a nagy kubik-munkához kéri az Egyház hívei erejét, szívét, munkáját, buzgóságát, hitét, idejét és áldozatosságát. A feladat nem új. Hiszen a kétezeréves mult is ugyanennek a munkának vállalásában és szolgálatában zajlott le. De a multban jobbra csak a papság volt a munkálkodó fél. Most a mozgalom szélesebb medret kapott és új keretet, amelybe be kell szerveznünk minden katolikust, hogy dolgozzék az Istenért.

Minden katolikus embert eszközzé teszünk az Egyház számára és mindenki számára cselekvővé az Egyházat.

Papírformánk jó volna...

A hollandi katolikusok előkelő folyóirata, a Het Schild figyelemreméltó statisztikai összeállítást közöl, amelyből kiderül, hogy a katolikus Egyház több hívőt számlál, mint a föld bármely más vallásfelekezete vagy vallási közössége.

A folyóirat az akkori adatok alapján ugyanis 1,850.174,334 főre becsüli az emberiség számát s ebből 355.839,665 lélek, azaz tizenkilenc százalék tartozik a katolikus Egyház kebelébe. Második helyen szerepelnek a konfuciánusok, akik a föld lakosságának 16.4 százalékát képviselik. Mohamedán van 13.8, buddhista 10.8, protestáns 8.9, ortodox 7.1 százalékban. Pogány az emberiségnek

6.6, felekezetenlküli 4.1, sintoista 0.9, zsidó ugyan-
csak 0.9 százaléka. Ismeretlen vallású 0.2 százalék.

A katolicizmus a fenti papírforma szerint az élen halad. A krisztusi kovász nagyszerűen erjeszti a lisztet, óriási tömeg vitézkedik a kereszt alatt. A biztosított „egy akol”-os győzelem talán nem lenne nagyon messze, ha a katolikus front zártnak hitt csatasoraiban is nem lenne gyakori a szunnyadozás, a meglapulás és az árulás.

A katekizmus azt tanítja, hogy az Egyház tagjai három nagy csoportra oszlanak: a küzdő, a szenvedő és a győzedelmes Egyházéra. A helyzet azonban az, hogy van egy negyedik csoport is: az alvó katolikusoké. Ezek nem küzdenek, nem szenvednek, nem is győzedelmeskednek. Az ő ajkukat nem izzítja az „Éljen Jézus” csatakiáltása. Ők óvatosak. Ők a „megértés és békesség” hívei s mint ilyenek, nem háborodnak fel akkor sem, ha mások támadják, gyűlölik vagy üldözik az Egyházat.

Ezekből a cseréplábú katolikusokból — sajnos — több van, mintsem hinnők. Lépésükben nincsen erő. Nem állanak be a hitvallók sorába, mert mint a hitélet lúdtalpasai, nem bírják sem időben, sem ütemben a menetelést. S ha az ár néha magával sodorja is őket, a felvett álarc, a kölcsönként ruha, a vért és a paróka csakhamar lehullanak róluk a világnézetek porondján. A vitézkötésről kisül, hogy közönséges kócmadzag volt.

Nem mindenki szabó, aki Szabó. Nem mindenki takács, aki Takács. Nem mindenki nagy, aki Nagy. Hasonlóképen nem mindenki katolikus, aki annak született. Sok ember van, akitől ha megkérdeznők, hogy milyen a vallása, hát akkor azt kellene válasszolnia, hogy a törvény szerint katolikus vagyok, de nem élek a katolikus vallás szerint.

Ezek azok, akik rajta vannak a bibliai szőlőtőkén, de elszáradt venyigeként...

A púposok országa

Az emberek között kevés a hitetlen. Már nagyobb százalékban akadunk közönyösekre. De mindkét csokrot felülmúlja a „gyávák” tömege.

A vallási gyávaság nagyon emlékeztet a „Púposok országa” című gyermekmesére.

A púposok országában — úgy tudták az emberek — mindenki púposnak születik. Púpos volt ott még a király is...

Egy bőséges és igen víg szüret alkalmával azonban nagy meglepetés érte púpos ország népét.

Zajgott a jókedv. Szólt a zene. Ropták a táncot. Persze, púppal és üggyel-bajjal. A vidám táncolók egyike azonban nem jutott párhoz. Egy ideig magánosan bokázott, de aztán nagyon neki-szilajodott és hatalmas jókedvében lekapta hátáról a műpúpot, azzal táncolt. Perdült, fordult, viháncolt.

Volt nagy meglepetés. De csak egy percig. A jég megtört. S a táncos híján állók egymásután hátukhoz nyúltak, lekapták műpúpjukat s járták az eszeveszett táncot. Mint valami megkönnyebbült fegyencársaság, mindenki igyekezett megszabadulni a tehertől és a szégyentől.

Kisült, hogy a púposok országában csak egyetlen púpos ember volt. A többi? A többi utánozta egymást.

A vallástalanság is legtöbbször csak efféle műpúp. Egy valaki megkezdte a hitetlenkedést s a másik utánozta. Akkor aztán a többi sem akart lemaradni. Miért ne lenne ő is hitetlen?! S megtörténik az, hogy az egyik a másik miatt rakja magára a púpot...

Ezt a műpúpot hordozta magán ifjúkorában hippói Ágoston is. Milyen megindítóan panaszkodik a későbbi szent! „Nem voltam nagyon gonosz, sem hitetlen, de annak mutattam magamat, nehogy romlott cimboráim kigúnyoljanak...”

Ezt az álpúpot hordozza az a félénk hivatalnok,

alkalmazott, alárendelt, aki ellenkező világnézetű hivatalfőnöke lelki ferdeségét vallja hiszekegyjének...

Ezt a műpúpot cipeled magaddal talán te is, kedves olvasóm. Mert gyáva vagy, s nem mersz színt vallani. Kifejezéstartályos arcot öltesz, mikor pedig hitet kellene tenned. Együtt fújod a tüzet a széllel. Szót emelsz a kinyilatkoztatás ellen. Pedig lelked mélyén felsír az igaz és jó gyermek hangja...

Testvérem, ne játszd a vallástalant. Hiszen ez csak műpúp rajtad. Valld be legalább önmagad előtt, hogy a nagyhangon hirdetett „fölvilágosodottság” sokkal több gonddal van tele, mint a szentantolos nénikék gyertyafényes hite. Valld be, hogy este, mikor senki sem látja, ruháiddal együtt leveted púpod is, odaülsz ágyad szélére és imádkozol.

Helyes. De ne félj nappal sem. Ne félj akkor sem, ha látnak. Akkor sem, ha figyelnek. Sőt ilyenkor légy még hősiesebb ember!

Legyen ez a jelszavad: Az ár ellen! Még ha egymagadban vívnád is a vértanúk és hitvallók harcát, akkor se add meg magad a helytelen áramlatnak.

Testvérem, ne hitetlen légy, hanem hívő! Tárd fel előttem lelkedet s engedd meg, hogy kiszélesíthessem rajta a keresztény és katolikus gondolkodás szivárványívét. Engedd meg, hogy felhangoljam lelked nagy zongoráján az érzelmek húrjait s megüthessem az Isten-himnusz akkordjának hangjait.

És most feladok egy találós kérdést. Ha megfejted, kezédbbe kapod hitetlenséged kulcsát, megérted magadat s megértesz mást.

Én vagyok a leghatalmasabb valaki, — így szól a találós kérdés — mert:

Én tartom távol az embereket a misehallgatástól...

Én akadályozom meg őket abban, hogy kinyissák szájukat, amikor becsmérlik a vallásukat...

Én merevítem meg azok térdét, akik meg akarnak hajolni az Oltáriszentség előtt...

Én fogom meg a kezét, amely keresztet készül vetni...

Én vagyok a „liberalizmus” vezérlő fejedelme...

Hogy ki vagyok?

A Világ!

Igen, a világ, mely olyan mesterien érti a módját annak, hogy megfélemlítse az embereket azzal, hogy rájuk süti a bélyeget: „bigott”!

A „bigott”

„Katolikus, de nem vakbuzgó” — ezekkel a szavakkal vette védelmébe a francia hadügyminiszter Weigand tábornokot, aki Joffre halála után a francia hadsereg új vezérkari főnöke lett. Már az, hogy mentetetni kellett Weigand tábornok vallásosságát, gondolkodásra készítő jelenség.

De gondolkodóba ejti az embert a védelmi megokolás is, hogy a tábornok „katolikus ugyan, de nem vakbuzgó”. Szinte a nyelvére szalad az embernek, hogy nem „bigott”... mert így szokták ezt mondani Vasalt Nadrág-éknál.

A bigott szó német összetétel: bei Gott! S annyit jelent: Istennel élő... istenes.

A világ — sajnos — olyan mellékjelentést adott ennek az összeolvasztott szónak, amely teljesen kiforgatta eredeti értelméből. Ennek a szónak ma olyan melléki van, hogy sokak szemében sértésszámba megy.

A bigott szó mai értelmét nem könnyű körülírni. Sokszor azok sem tudják, akik használni szokták. De ott van a széles köztudatban, hogy ez a szó bélyeg, mégpedig szégyenbélyeg, s aki a homlokán hordja, az korlátolt, elfogult, hasznavehetetlen, gerinctelen és megkötött szellemű. Talán egy kissé ütődött is.

Ilyen értelemben és ilyen hanghordozással használják manapság a bigott szót.

Nem kétséges, hogy ez a szó mérgezett hegyű nyíl, amellyel értékes meggyőződéseket vesznek célba, hogy leterítsék őket. Sajnos, sok embert sikerül is megfélemlíteni, s ezek nagyon vigyáznak arra, nehogy átessenek a vallásosság ama vonalán, amelyen túl már a bigottok csúsznak és másznak.

Ez a szó riasztó címke, melyet ha valakinek a homlokára ragasztanak, értékében leszáll a világ előtt. A bigott — így tartják egyesek — elfogult mint hivatalfőnök s hasznavehetetlen mint társadalmi lény.

Nincsen szándékunkban, hogy megtisztítsuk a bigott szót rozsdájától. Újra aranyozni sem akarjuk. Az sem áll módunkban, hogy kitöröljük a „nagyvilág” szótárából, mert ez csökönnyösen ragaszkodik hozzá. Játszanak, harcolnak ezzel a kis parittyával, hát legyen nekik, mint a pogánynak! . . .

Mi azokat akarjuk bátorítani, akiket támadnak vele. Hittestvéreinket. Az istenszerető lelkeket, akiket ezzel az út mentén felkapott kövel terítenek le. Mert bizony sokszor erős lelkeket is megtántorítanak. Olyanokat, akiknek kemény fellépésére, szilárd meggyőződésére és vitézkötéses egyéniségére igen nagy szükség lenne. De akik inkább élnek rókamódra, meglapulva, semhogy mint oroszlanok haljanak meg.

*

Olasz égbolt alatt, a Pó-síkságon robogott át a gyorsvonat. Két férfi beszélgetett egy fülkében. Az ablak mellett egy hölgy ült. Szerényen, tiszteletet parancsolóan. A férfiak külföldiek voltak. Csodálatlatl adóztak a szép olasz földnek, de különösen nagy rajongással beszéltek Firenze szépségeiről. Dicsérték a város művészi szépségeit, múzeumait, tereit . . . Az ablaknál ülő hölgy erre felfigyelt, megvillant a szeme s boldog hangsúllyal jegyezte meg:

— Én is firenzei vagyok!

Mennyi tanulság rejlik ebben az ártatlan és nem fennhéjázó dicsekvésben! Milyen nagyszerű öntudat feszült az asszonyka szavában! Lelkében levegőt követelt a firenzei önértet s megmutatta, hogy szíve oltárán ott ég a szülőföld szeretetének örökmécse.

Vigyük át ezt a képet a vallás síkjára.

Ó, hányszor van alkalmunk kivágni ezt az öntudatos mondatot: Én is katolikus vagyok! És nem mondjuk ki. Még halkan sem. Még suttogva sem. E helyett összehúzzuk magunkat a vonatfülkék sarkában, a szalonokban, a társaságokban, a közgyűléseken, a közéletben, a hivatalokban. Lapulunk, mint a nyúl a bokorban. Nem merjük feltárni lelkünket, hogy megmutassuk élő hitünk tűzét, fényét, ragyogó melegét. Hallgatunk, nehogy szavunk eláruljon bennünket, mint ahogy elárulta annakidején Péter apostolt is.

Behúzott nyakkal ússzuk meg a nyilvánosságot. Gondunk van rá, hogy ne tudja meg senki sem, milyen vallásúak vagyunk. Nem ragadjuk meg az életadta alkalmakat a hitvallomásra. Bezzeg az istentelenek milyen ügyesek és milyen merészek! Az első mondatuk még közömbös, de a második mondatban már kiterítik világnézeti szennyesüket.

Mi — sajnos — szégyeljük a diadalmas világnézetet!

Elferdített lelki arcvonásokkal járjuk az életet, nehogy ránk mutogathassanak a tűz körül állók: Te is a Názáretivel való! Szólásod elárul...

Ne féljünk, testvérek! Szent Pál apostol intését idézem: „Erősödjete az Úrban és az ő erejének hatalmasságában. Öltsetek fel az Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög cselvetései ellen. Mert nem a test és vér ellen kell tusakodnunk, hanem a fejedelemségek és hatalmasságok ellen, ennek a sötétségnek a világkormányzói ellen, a gonoszsnak égi magasságokban levő szellemei ellen. Ennélfogva vegyétek fel az Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon és megállhassatok, mert

mindent megtettetek. Úgy álljatok tehát, hogy derekatokat fölvezzétek igazsággal s rajtatok legyen az igazság vértje. Lábatok saruja legyen a felkészültség a béke evangéliumának hirdetésére. Mindezekhez vegyétek a hit pajzsát, amellyel kioltogattjátok a gonosznak minden nyilát. És vegyétek fel az üdv sisakját és a lélek kardját, amely az Isten ígéje.” (Ef. 6, 11—17.)

Életünket és vérünket!

A harci fasciók megalapításának tizenharmadik évfordulóján üzenetet intézett Mussolini feketeingeseihez. A Duce hangoztatta, hogy a fascizmusban „az első napok érintetlen szelleme él”. Tudtára adta a világnak, hogy a mai idők fascistáját ugyanaz a lélek fűti, mint az elsőt. A fascista gondolat nem vesztett erejéből.

Ezt mondta Mussolini.

Nos, hajtsuk meg fejünket, csitítsuk el magunk körül kissé az életet és tegyük fel a kérdést: Él-e a keresztényekben az Úr kereszthalálának XX. százados fordulóján az őskereszténység napjainak szelleme? ... Csörgedezik-e bennük abból a vérből, amely a vértanúk szívéből folyt? ... Van-e és hol abból a lélekből, amely a hitvallókat fűtötte? Meghódította-e már a világot az evangélium? ...

Mi a válasz ezekre a kérdésekre?

Vannak, akikben nem tört meg a keresztény szellem ... Vannak, akik nem fajzottak el ... Vannak, akik vállalják és tartják a keresztény kötelességtudás lényegét: szeretik Urukát Istenüket teljes szívükből, teljes lelkükből, teljes elméjükéből és minden erejükéből, s a felebarátjukat is szeretik, úgy, mint önmagukat.

Kik ezek?

Megkapó jelleme; rózsák, melyeknek illata megragad.

Mi vagy viszont te?

Pipacs. De az Egyházat a rózsák tették széppé! Az egyháztörténelem nagy vásznára a vértanúk vitték fel a legszebb színeket. A vértanúkban a kereszténység eredeti szelleme élt. Az a szellem, amely a megláncolt hívő arcára rávetítette a dicsfényt és a krisztusi evangélium tüzeit. Az őskeresztények a Nagy Élet hősei voltak, mert Nagy Lélek dolgozott bennük.

A Nagy Lélek virágzott ki abban a negyven szebasztei polgárban, kiket a pogány, keresztény-üldöző államhatalom a tónak jégtükrére vezényelt. Fagyasztó téli éjszakát kellett eltölteniök itt. De a ruhájuktól megfosztott negyven hitvallóban hősi fokban lángolt a lélek. Csak egy tagadta meg hitét, ám helye nem maradt üresen. A pogány őr megtért és odaállott a megüresedett helyre. Másnap negyven vértanútól roskadozott a verpad.

Az evangélium vért és életet kíván!

Vért! Ez nem csoda, hiszen a megváltás nagy okirata is Krisztus kiontott véréből kapta meg a nagy pecsétet. Nekünk is meg kell tudnunk vérünkkel pecsételni meggyőződésünket és hithűségünket. Aki nem képes erre, abban a lelkeség csak fűrészpör, amely az első hasítástól kifordul, azon a világnézet csak köpönyeg, amelyet tüstént ledob a válláról, mielőtt valaki galléron ragadja.

Az evangélium mást is követel.

Életet. Hitéletet, amely nem ismer ötven százalékos megalkuvást és ötven százalékos hittagadást. Az evangélium olyan életet kíván, amely az őskereszténység alapzatára, egyházas stílusban épül fel s amelynek levegőjét a kegyelmi fuvalom tartja állandóan frissen. Életet, amelyen végigvonul, mint gerincvelő, az erős vallási meggyőződés, amelyen nem vesz erőt sem emberi tekintet, sem üldöztetés, sem bilincsbeveretés, sőt még a pokol kapui sem.

A katolikus lendület

Ha egy orvos, tanár, pap vagy hivatalnok nem végzi elég körültekintéssel, szívvel és lélekkel állása szabta feladatait, akkor azt mondjuk rá, hogy nem áll hivatása magaslatán. Nem végzi el hiány nélkül azokat a társadalmi feladatokat, amelyek pedig kötelességét teszik.

Katolikusnak lenni is hivatás és küldetés.

A katolikusok között sem áll mindenki hite magaslatán. Sokan nem élik bele magukat abba az istenfiúsági helyzetbe, amelybe keresztségük révén jutottak. Nem jó fiai annak az Egyháznak, amely pedig a keresztség szentségének kiszolgáltatásával oltalmába vette őket és amely Egyház azóta számot tart erejükre, képességeikre, hűségükre, szívükre és tevékenységükre.

A katolikus tevékenység a bennünk dolgozó lélek teremő ereje és ennek a teremő erőnek hitbuzgalmi lendülete. Ennek a lendületnek meg kell nyilatkoznia már beszélgetéseinkben. Legyenek ezek az evangélium szellemében valók. Legyenek társadalmi megmozdulásaink és döntéseink istenesek. A katolikus lendületnek ott kell izzania a gondolatokban és a papírra vetett sorokban, a vágyakban, amelyeket a földre és az égre rajzolunk fel.

Ez a katolikus lendület több, mint őrállás az Egyház harci pontjain, ámbár már ez is szép és dicséretes dolog. Ha minden katolikus őr lenne a vártán, akkor hamarabb megszülethetnék és biztonságban fejlődhetnék az evangéliumi diadal.

Ez a sürgetett katolikus lendület nem lehet pusztá kritika. Mert a meddő kritizálás az éremnek csak egyik oldala. Aki a lelkeség nagy építkezésénél segíteni akar, annak cselekvőleg kell részt vennie.

Krisztus hierarchikus gondolata az Egyház szerves egységében öltött testet. Minden megkeresztelt ember egy-egy sejt ebben a titokzatos testben.

Mindnyájunknak dolgozni kell. Senkinek sem szabad kikapcsolódnia abból a világot megszentelő munkából, amelyet Krisztus indított el.

A katolikus lendület alapfeltétele, hogy lelki életet éljen az ember. Legyen élő vessző a krisztusi szőlőtőn. Legyen kifelé is ható hitélete. Vegyen rá apostolkodásával másokat, sokakat arra a tiszta és dicséretreméltó életre, amelynek legjobb ajánlólevele az Ő tiszta és senki által nem gáncsolható erkölcsi élete.

Bízunk kell az evangélium diadalában!

Legyünk a katolikus reneszánsz tüzes fáklyásai! A fáklya gyújt és világít. Gyujtsuk meg mi is környezetünkben a katolikus öntudat apró egyházközségi táborúzeit. Virrasszunk és imádkozzunk a megfogyatkozott hősiesség epedve várt holdtöltéjéig. Higgyünk buzgólkodásunk sikerében, mert itt jár köztünk Krisztus titokzatos lelke s végzi apostoli küldetését. Feltámasztja a halottakat.

Feltámasztja a huszadik század fejedelmi nagy halottját: a katolikus öntudatot is.

Krisztus szavai erre a halottra is helytállók, s ez számunkra nagyon megnyugtató: „A leányzó nem halt meg, csak alszik...”

In hoc signo vinces!

A háborút a vezér szokta megnyerni, de a győzelmet valójában a közkatonák vívják ki. Ez nemcsak az államok életében van így, hanem az Egyház történetében is.

Az Egyház nem a papság. A pap csak gomb a titokzatos test tógáján. Ez a gomb tartja össze az egész köntöst, amelynek rostjai és szálai a katolikusok milliói.

Az Egyház olyan hadsereghez hasonlít, melyben nagyon kevés a vezető. 350 millió közlegény mellett csak 300,000 tiszt, azaz pap működik.

Nyilvánvaló, hogy az Egyház nehéz harcait a papok a világiakkal együtt vívják meg.

Összetartásban az erő.

Az őskereszténység hódító ereje is a hitvallók százezres összefogó tömegében rejlett. A milánói ediktum is nem a pápai diplomácia jól leszelt kenyérkaréja volt, hanem a keresztények világot szelidítő győzelme.

Elmúlt az az idő, amikor az eszmék nagy harcait Dávidok és Góliátok vívták meg személyi párbajban. Ma az élet nagy kérdései százezres felvonulásokkal, választási helyiségekben és népszavazással intéződnek el.

Ezt a nagy harcot a papságnak is meg kell vívnia, de népe segítségével. A Katolikus Akció a tömegre épít s a tömeggel épít. A papot a néptől nem választhatja el a megközelíthetlenség bűvös köre. A papságnak és a népnek szívdobbanásnyira kell egymáshoz közelednie, hogy egy értelemmel fogjanak kezét.

Hogy a pap és a nép összetartozását hasonlattal világítsam meg, a tömeg olyan, mint az egyes után sorakozó sok nulla, a pap pedig a nullák előtt álló egyes. A tömegnek a pap biztosít értéket és nyomatékot, a lelkes tömeg hosszú sora viszont megsokszorozza az árva egyes erejét.

Ha faltörő kosnak tekintjük is a papot, akkor sem szabad felednünk, hogy a faltörő kosok mögött egész tábor virrasztott. E harcra kész tábor nélkül nincsen győzelem. Fegyelmezett és lelkes katolikus hívősereg nélkül nem fogjuk lenyűgözni tudni az alvilági szellemet.

A közeledő vihar veszedelme mindig összeterelel a mezőn szerteséjjel legelésző nyáját. Az állatok ösztönszerűen megérik, hogy össze kell bújniuk. Ez az ösztön hozzon össze bennünket is. A szétszóródottság nagy gyengeség. Az összetartásban pedig nagy erő van.

Az új idők katolikusainak a kereszt lábánál van a helyük. Az Egyház érdekkörén belül s a „szabad-
elvű” alakulatok krétakörén kívül. Ott a helye
minden katolikusnak a templom imádságos köveze-
tén s a szent küzdelem harci síkján. Ott kell lennie
minden katolikusnak, ahol a magasba emelkedik a
kereszt, mert ez alatt harcolt a milviusi hídfőknél az
Élet serege az élet csöcselékével.

A kereszt olimpiásza

A csúcsteljesítmények korát éljük. A túlzásba
vitt testi kultúra azonban a leterítés veszélyével
fenyegeti a lélek kultúráját. Az aszkézis helyett ma
a tréning a téma. És a karakterek helyett a rekor-
derek kapják a tapsot.

Ebben a zavaros és veszedelmeket rejtegető vi-
lágban állította fel XI. Pius pápa a katolikus hit-
tevékenység figyelmeztető obeliszkjét. Meggyújtotta
rajta az őskereszténység szellemének tüzét. A kato-
likus világ nagy lelki mozgalmával meghirdetett
egy egész világra szóló küzdelmet — a kereszt
olimpiaszát.

Ez a verseny a szent jelvény jegyében folyik.
A versenyzők az Egyházhoz hű hívek. Rekordjuk a
becsület és tisztesség csúcsteljesítménye. Bírójuk az
Isten. Pályafutásuk az élet...

Az Actio Catholica élet! Mégpedig nemcsak ez
az élet, amelynek keresztjét itt hordozzuk, hanem az
örök élet, amely ígérve van. Szentatyánk is életet
akar, de azt az életet, amelyet a kétezeréves kereszt-
ténység jelent. Életet, amelyet nem kócbábu-alakok,
nem is csupán hús- és véremberek élnek, hanem
elsősorban lélek-emberek. A lélek emberei, akik
vergődnek, küszködnek, hibáznak és vétkeznek, de
mindíg megigazulnak; akiknek lába az ősi földön áll,
de karjuk kitárva lendül a magasságok felé!

A Szentatya által meghirdetett katolikus tevékenység szélesmedrű, nagy mozgalma új embert kíván az új küzdőhomokra. Ennek az új embernek a hite hármasság-híterjedésű. Van szélessége, magassága és mélysége. Ereje imponáló. Lelke hatalmas, mint a pálma. Az új hitharcos menetelése olyan dübörgő, elvonuló árnyéka olyan félelmetes, hogy földre nyomja a behúzott nyakú ellenséget.

A lelki hajnalhasadásban már bontakoznak az új katolikus arcának körvonalai. Ez az új ember vallásosan gondolkodik. Lelkesedik, mert viharedezett mellkasában nagy szív dobog. Jól tudja azonban, hogy a gondolat és lelkesedés maga nem elég, ha nem érik tette ... Éppen ezért cselekszik is.

Ezt az új katolikust jellegzetes római arcáról lehet megismerni. Arcélében benne van a hit végtelenségének tudata, a dogmák vállalása, az erkölcs tisztasága, a krisztusi bölcsélet világossága és a lélek nemesvonalúsága.

A kereszt világba jónoksága szép sikerrel kecsegtet bennünket. Súlyosak a mai idők, de szerencsére egy munkabíró, szívós, hitében képzett ifjúság nőtt fel ezalatt. Minden reményünk öbennük, a Katolikus Akció arany-ezüstdresszes leventéiben van.

Boldogan és büszkén viselik manapság már az Egyház színeit. Ezek a színek a Lélek és az Élet színei. Jól tudjuk, hogy ezek alatt tettek bizonyosságot hitük mellett az egyháztörténelem vértanúi. Nekünk is ezek alatt kell élnünk és halnunk.

*

Egy indiai bölcselőtől azt kérdezték egyszer: mi az, erősnek lenni?

A bölcselő ezt válaszolta:

Ha tizenkét ember mindennap ugyanazzal a gondolattal ugyanarra a csillagra tekint, az világ-hatalmat jelent!

A mi csillagunk a kereszt.

Nézzen minden istenfélő katolikus erre föl. Felejtsük tekintetünket Krisztus két szemén. Ennek a szemnek mélységében találkozzék össze az Egyház háromszázötvenmillió hű fia s gondoljon mindig egyre, arra, hogy áldassék és magasztaltassék minél szélesebb körben Isten dicsőséges szent neve!

Igy születik meg a katolikus tevékenység világot átforgató ereje!

Igy kap az élet lelket és a lélek életet!

Tartalom

Előszó — — — — — 3

ÉLETUNK HOSSZMETSZETE

Istentől . . . Istenhez 7. — Életünk hosszmetzete 11. — Minden mindegy, ha Istenen a szemem! 13. — Mi végett vagyunk a világon? 15. — Isten cselédei vagyunk! 18. — Élet és lélek 20. — A hermelin-lelkület 21. — A felső „C” 23. — A jövő kontinense 27.

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA

A szárnyak ünnepén 31. — Az ember tragédiája 33. — A hármas bűnhely 35. — Javíthatatlan útonálló 37. — Az ördög személyleírása 39. — Tűzkár-jelentésem 41. — A náthás teve 43. — Gépkocsik halálútja 44. — Az öreg légy tapasztalata 46. — A bűnözés költségvetése 48. — Az almafától . . . a keresztfáig 51.

TESTUNK ROVIDZÁRLATA

Húzd rá, Jonny! 57. — „Memento mori!” 59. — Az ezüsthomlokú vándor 61. — A nagy világdogma 64. — A sírásó és a harangozó elmélkedése 66. — Mire való a betegség? 68. — A „Principessa Mafalda” tragédiája 72. — Novemberi demokrácia 73. — Faluvégi egyetemek 76. — Korhadtt fakeszesztek 79.

LELKUNK TEHERMENTESÍTÉSE

Az ezredes úr vezekel 83. — A bűnbánat szentsége 84. — A lélek tehermentesítése 86. — Kérdezz — felelek! 89. — „Nekem nincsen bűnöm!” 91. — Ismerd meg önmagadat! 94. — Borítsunk fátyolt a multra! 96. — A boldogság lelke 98. — A boldog ember inge 101.

KRISZTUS KENYERÉN

Megváltók kenyerén 109. — Emmánuel 111. — Krisztus kenyerén 113. — Si-Gu leckéztet 114. — Templomcsendben 116. — A legfölségesebb kihallgatások 120. — Kinek van eucharisztikus érzéke? 121. — A világ Ura 123.

AZ IMÁDKOZÓ EMBER

Egy ház, amelyben imádkoztak . . . 129. — Mi az ima? 132. — Miatyántól . . . Udvözlégyig 134. — Az okvetetlenkedő Majmon 136. — Imakönyv vagy részvény? 138. — Csontvázak imádkozó helyzetben 139. — Az óceánrepülő Miatyánkja 141. — A három generális 143. — Az öregek szórakozása 144. — A palma imádkozik 148. — A végső vezényszó 149.

RÓMAI ARCVONÁSOK

A „Hiszekegy” mint határkő 153. — Parancsok mint útjelzők 156. — A talpig ember 157. — A jó katolikus 160. — Vasárnap vagy vásárnap? . . . 161. — A karthauzi barátok forradalma 163. — Gyuri bácsi „beteg bűnbánata” 167. — Mai bűn 172.

KATOLIKUS AKCIÓ

Arcunk lelke a lélek arca 179. — Több tevékenységet! 180. — Papírformánk jó volna . . . 182. —

A púposok országa 184. — A „bigott” 186. — Életünket és vérünket! 189. — A katolikus lendület 191. — In hoc signo vinces! 192. — A kereszt olimpiásza 194.

NORDA
BY NYOMDATA-BBEST